

Under Dannebrog

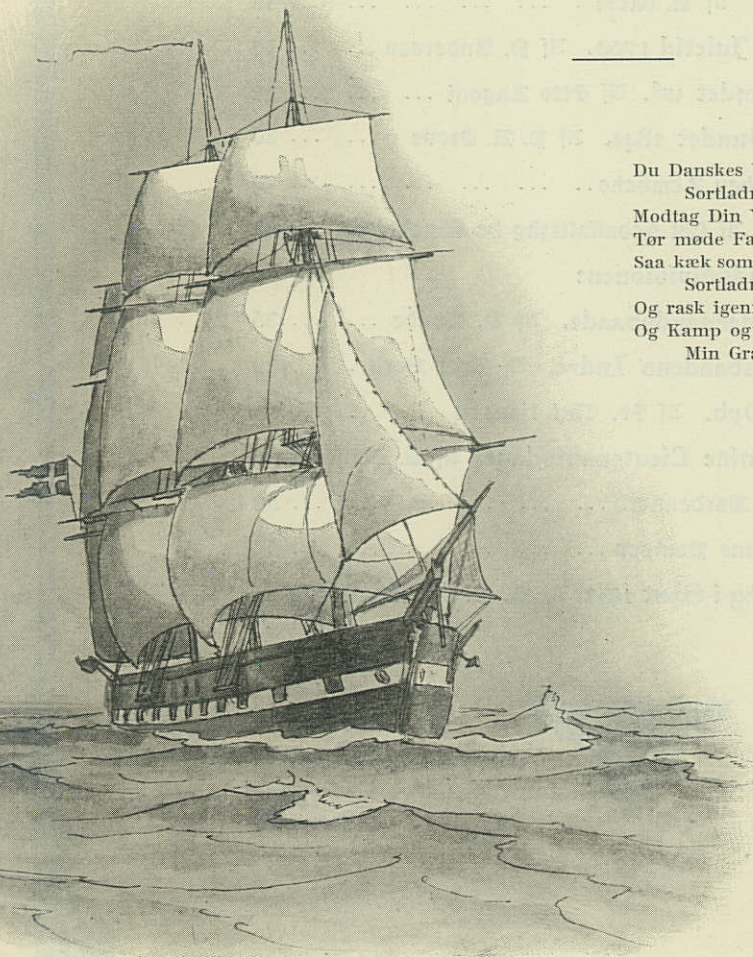
Robert Steen Steensen

UNDER DANNEBROG

Redigeret af Premierlieutenant H. EWALD

2den Aargang

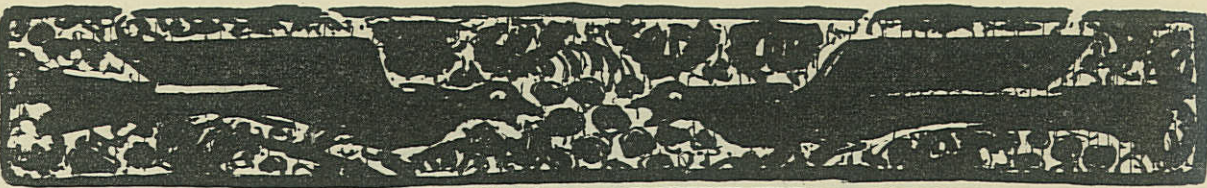
Du Danskes Vej til Ros og Magt,
Sortladne Hav!
Modtag Din Ven, som uforsagt
Tør møde Faren med Foragt,
Saa kæk som Du mod Stormens Magt
Sortladne Hav!
Og rask igennem Sang og Spil
Og Kamp og Sejr før mig til
Min Grav.

Johannes Ewald.

Tegning af Vilh. Arnesen.

KØBENHAVN 1913 · VILHELM TRYDES FORLAG

Indhold.

	Pag.
Eduard Suenson. Digt af Axel Juel	3
Ulrich Birk. Af Prins Axel	5
9. Maj 1864. Af H. Ewald	6
Med fregatten Sjælland ved Suez-Kanalens Habning. Af C. F. Wandel	11
15 Timer i Ballon. Af R. West	16
Under Konvoj ved Juletid 1799. Af P. Andersen	19
Eskadren staar Sundet ud. Af Otto Lagoni	22
En foraarssdag i Sundet 1843. Af P. A. Grove	26
Klart Skib. Af Preben Lembcke	29
Porcellæns-hunden. Af Cai Schaffalitzky de Muckadell	32
fra Undervandsbaadsdivisionen:	
I. Livet i Undervandsbaade. Af H. Bonde	35
II. Undervandsbaadens Indre. Af Axel Bork	39
III. I Havets Dyb. Af Sv. Christiansen	43
En Oplevelse fra mine Lieutenantsdage. Af V. Schlüter	46
Vintertur. Af Hage Bardenfleth	50
Marinesport. Af Hans Poulsen	54
Olfert Fischers Besøg i Gent 1913. Af M. E. Maltbe-Bruun	56

Guarodiu

Efter Maleri af Otto Bache.

Eduard Suenson.

„Klart Skib“ fra Last og til Lugekarm,
fra Dæk og til Stængesaling!
Hvert spejdende Blik, hver ventende Arm
længes mod Chefens Befaling.

„Schwarzenberg“ synes saa ganske nær,
— snart holder ej Taalmodet længer, —
klart ser man hans Skrog, hans Master og Rær
med strøgne Bramsejl og Stænger.

Men Suenson staar i ubrydelig Ro
og spejder med Kikkert for Øje,
Manden, der stolt paa sin duvende Bro,
kun frygtede Gud i det Høje.

Højtidelig tyst — ingen Tale og Støj,
mens Tanken i Hjemmet er borte, — —
da glimter et Skud gennem bulnende Røg
fra „Schwarzenberg“s straalende Porte.

Svaret, han fik, var et bragende Lag;
det stønner i knagende Broge,
og Røgen fortrænger den sollyse Dag,
Skud blinker som fyr gennem Taage — — —

„Schwarzenberg“ brænder! En flamme slaar op,
Røg bovler, som frem fra et Krater —
og snart er de Danske fra Dæk og til Top
eet jublende Amfiteater!

Guldguirlander æder sig frem,
det gløder i Tov og Takkal,
mens Tegetthoff lister i Skumringen hjem
med forrestangen som fakkal.

Og blev det ej Dag over Danmark brat, —
hvert Blik imod Bugten sig vendte,
hvor Suenson over vor mørkeste Nat
en Stjerne paa Himmelen tændte.

Hør fra vore Sind vore fædres: Hil!
som et Ekko imod Dig runger,
til Ære for Dig og vor evige Ild:
Dannebrogss flammende Tunger!

Axel Juel.

ULRIK BIRCH.

S könt Flyvning — saavel rent sportslig som til Uddannelse af Militære — har været drevet intensivt herhjemme, har vi i en mærkelig Grad været forskaanede for større Ulykker, indtil den Dag — den 2' Oktober 1913 — da Marineflyver *Ulrik Birch* styrtede ned med Marinebiplanet *Ørnen*. Det staar i kun altfor friskt Minde, at denne Nedstyrtning medførte *Birch's* Død efter en Uges Lidelser, den 10' Oktober.

Ulrik Birch var født den 25' Oktober 1883; han fik sit Flyvecertificat i Frankrig den 25' Maj 1912 og blev den 1' Februar 1913 ansat i Marinens Tjeneste. Det blev saaledes kun faa Maaneder, at han kom til at virke imellem os; men i den korte Tid naede han at blive ualmindelig afholdt. Han var en god Kammerat, og hans Bortgang efterlader et dybtfølt Savn paa Flyveskolen.

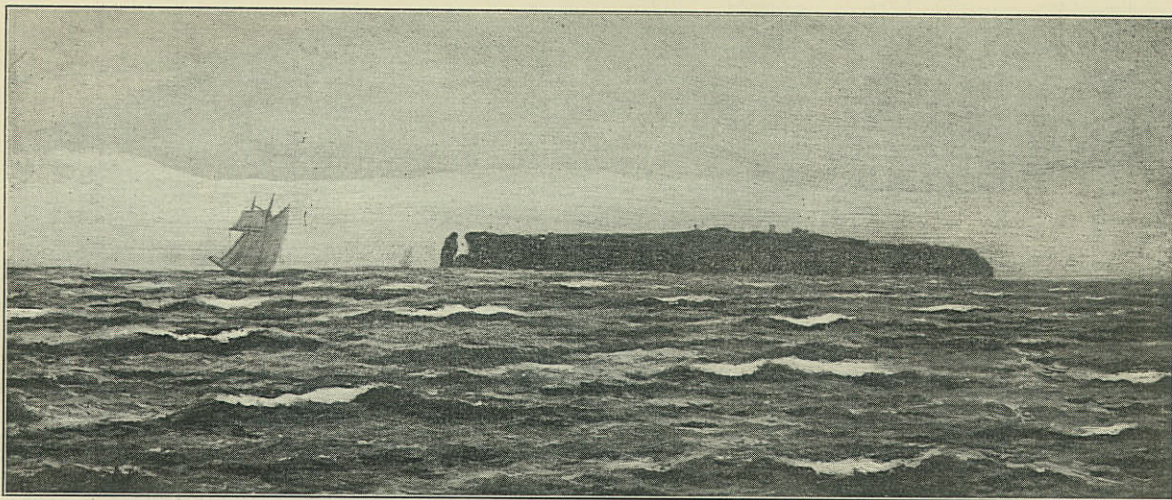
Ulrik Birch naede ikke frem i Rækken af Verdensberømtheder; men til Gengæld lykkes det ham at flyve sig ind i en Mængde Danskes Bevidsthed — og Hjerter, thi da han i Sommeren 1912 foretog sin Bryllupsrejse fra By til By med Flyvemaskine vandt han sig Venner og Beundrere overalt.

Bedst blev *Birch* dog vel nok kendt af os, der til daglig var sammen med ham paa Flyvepladsen. Vi saa paa nært Hold, med hvilken Energi og Udholdenhed han arbejdede paa at føre Marinens Flyvevæsen ind i et sikkert Spor. Han gik altid i Spidsen og gav et godt Eksempel for os andre.

Ære være *Ulrik Birch's* Minde.

Axel.

Under Helgoland.

Efter Maleri af Carl Dahl.

9. MAJ 1864.

Udfor Helgolands brune Brinker manøvrerer i vore Dage tyske Dreadnoughts, Krydsere og Torpedobaadsflotiller i store Eskadrer. Paa Baggrund af denne Magtudfoldelse lyder det næsten som et Eventyr, at det kun er 50 Aar siden, at det var den danske Flaade, der havde Overmagten til Søs, blokerede de tyske Kyster og havde Herredømmet over Farvandene fra Danzig til den engelske Kanal, og at den danske Nordsøeskadre under Helgoland kunde besejre en forenet østerrigsk-preussisk Flaadeafdeling.

Men Betydningen af den danske Sømagt i 1864 fremgaar klart og tydeligt af den Skrivelse, det østerrigske Marineministerium sendte Eskadrechefen, Linieskibskaptajn *Tegethoff*, da han fik Ordre til at afgaa fra Middelhavet til Nordsøen for at forsøge at ødelægge den danske Flaade.

Triest, 4. Februar 1864.

Til Beskyttelse af Handelen i det atlantiske Ocean og i den engelske Kanal har H. M. Kejseren, hvad der allerede vil være Dem bekendt, befaleet, at Linieskibet „Kaiser“ og Korvetten „Friederich“ ufortøvet skulle ekviperes. Da imidlertid Udrustningen af disse to Skibe vil tage henved en Maaned Tid, og da den danske Fregat „Niels Juel“ paa 42 Kanoner (30 $\bar{\pi}$) og 300 Hestes Kraft har taget Station ved Plymouth og krydser i Kanalen med denne Havn som Udgangspunkt, hvad der virker forstyrrende paa den østerrigske og i det Hele taget paa den tyske Søhandel, medens saavidt vides endnu ingen dansk Krydser er løbet ind i Middelhavet,

saa beordres Ds. Højvelbaarenhed til af den Flaadeafdeling, som staar under Deres Kommando, at udtage et passende Antal Skibe, og efter at De har overbevist Dem om, at ingen danske Krigsskibe eller Kapere truer Handels-samkvemmet i Middelhavet, at afgaa til den engelske Kanal, opsøge de danske Krydsere og, naar De træffer dem i Søen, da angribe dem; endvidere opbringe danske Handelsskibe (ikke slesvig-holstenske) og beskytte den østerrigske og i det Hele taget den tyske Handel med alle til Raadighed staaende Midler.

P. M. V.

I. Wissiak,

Kontre-Admiral.

Den 1. Maj ankom *Tegethoff* med Fregatterne *Schwarzenberg* og *Radetzky* til Texel, hvor han traf de preussiske Skibe: Kanonbaadene *Basilisk* og *Blitz* samt Hjuldampere *Adel*, der blev indlemmede i hans Eskadre. Da han derefter den 9. Maj i Cuxhafen havde faaet Underretning om, at den danske Nordsøeskadre var under Opsejling, løb han uden Tøven ud, i den sikre Tro at han var stærk nok til at tilkæmpe sig Sejren.

Orlogskaptajn *Suenson* stod samme Dags Morgen med Fregatterne *Niels Juel*, *Jylland* og Korvetten *Heimdal* fra vore Vesterhavsøer over mod Helgoland, og begge Eskadrer sejlede saaledes hinanden i Møde.

Det var en smilende Foraarsdag; Havet var ganske let kruset af en fin SO-lig Brise, der knap nok kunde fylde Fregatternes svære Undersejl. Skønt de daglige Morgenarbejder —

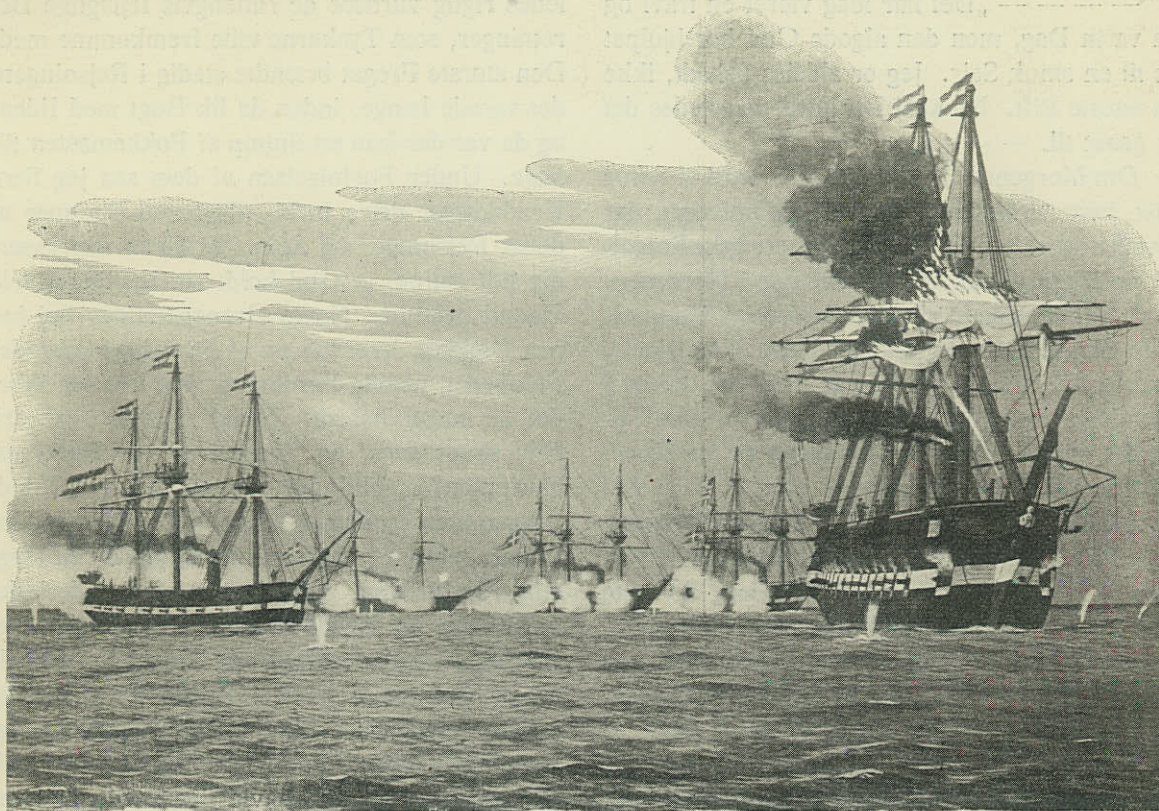

Rengøring og Pudsning — gik deres sædvanlige Gang, prægede de mange Forberedelser, der inden Bords var gjort til Kamp, Dagens Alvor, og rundt paa Dækket ved Kanonerne var der anbragt Tovkranse, hvori de Kugler var stablede op, der snart skulde vise deres Virkning overfor Fjenden.

Kl. 10 Fm. opdagede Udkiggen paa Fokke-
raaen i *Niels Juel*, Kadet *K. C. I. Nielsen*, den engelske Fregat *Aurora*, der var blevet sendt til

Signalerne: „Beslaa Sejlene“ — „Sætter Dampen op.“ Baadsmandspiberne skingrede og kaldte alle Mand op til Arbejde. Da alt var i Orden, blev der pebet til at skaffe, og Baks-kammeraterne samledes ved Middagsmaden, der vel nok gled lidt langsommere ned den Dag end sædvanligt — man vidste jo ikke, hvor mange der næste Gang vilde mangle i Bakken, naar den samledes efter Kampen.

Men da der blev blæst *Klart Skib*, og hver

Radetzky.

Heimdal.

Jylland.

Niels Juel.

Schwarzenberg.

„Schwarzenberg brænder!“

Efter Originaltegning af Admiral Victor Hansen.

Helgoland for at varetage Englands neutrale Interesser, idet Øen og med den det omliggende Søterritorium var i engelsk Besiddelse.

Kort efter fik Udkiggen Fjenden i Sigte, og Kadetten fortæller i et Brev, skrevet kort efter Affairen, følgende herom:

„Vi fik nogle Master i Sigte under „Helgoland“, men fra Strængesalingen fandt jeg snart ud af, at det var *Aurora*. Paa samme Tid saas Røg i SSV, men endnu var der ikke mere at se. Kl. 10—11 blev Røgen tydeligere, jeg gik atter til Vejrs og opdagede 5 Gange Røg, og straks efter blev der prajet fra Fortoppen „Dampere om Bagbord!““

Fra Kommandoskibet blev der straks givet

Mand mødte paa sin Post under Kamp, var al Forstemthed som blæst bort. *Jylland* og *Heimdal* løb op paa Bagbords Side af *Niels Juel*, og *Suenson* raabte med sin mægtige Røst, der kunde høres af hver Mand i Eskadren: „Der har vi Østerrigerne, Folk! Nu møde vi dem; jeg stoler paa, vi vil kæmpe som vore tapre Kammerater ved Dybbøl!“

Hver Mand i Eskadren var besjælet af en levende Begejstring for at kæmpe for sit gamle Flag og gøre sit til, at det kunde gaa sejrrigt ud af Slaget.

Kampen begyndte, og følgende Brev, der er skrevet umiddelbart efter dens Slutning af afdøde Admiral *Victor Hansen*, der gjorde Tje-

neste om Bord i Korvetten *Heimdal*, til hans Hustru, giver et nøgternt og sandfærdigt Billede af Slagets Gang, ligesom omstaaende Skitze, der blev tegnet af ham, medens Indtrykket endnu var friskt, viser det Øjeblik, da *Schwarzenberg* brændende søgte ind mod Helgoland, medens Sejren under Salut af skarpe Skud knyttedes til Dannebrog.

Heimdal, den 9de Mai 1864.

— — — — „Det har idag været en travl og en varm Dag, men den algode Gud har hjulpet os til en smuk Seir. Jeg er aldeles uskadt, ikke en eneste Rift. Nu skal Du høre, hvorledes det er gaaet til. — — —

Om Morgenen den 8de (igaar) vare vi udfør List, hvor vi mødte en engelsk Dampfregat, der fortalte os, at han havde seet 2 østerrigske Fregatter og 3 preussiske Dampskibe ude i Nordsøen. Ved List standsede vi, men de forrige Gang aftalte Signaler fra Fyrtaarnet bleve ikke gjorde, hvorfor vi maatte antage, at Øen var faldet i Fjendens Haand. Dette var imidlertid ikke Tilfældet, men i Land har de antaget os for Østerrigerne; ved Dag gry imorges vare vi nede ved Indløbet til Før, hvor vi af Kaptain Hammer, som kom ud til os med sin lille Damper, fik at vide, at Østerrigerne laa i Cuxhaven. Vi satte nu Seil til, og stode rolig ned mod Helgoland, da vi med eet saa Røg af 5 Dampere inde ved Elbens Mund. Dampen op, Seilene beslaaede, og Klartskib til Kamp var et Øjeblik Sag. Vi stode nu ned imod dem, og de, der jo vare flere, stod op imod os. Kl. 2 faldt de første Skud, idet begge Linierne paserede hinanden. Østerrigerne drejede derpaa, for at skyde os langskibs, men vi gjorde den samme Manøvre, og i omtrent 1½ Time fortsattes Kampen under et stadigt Kredsløb. Vore Folk ladede og afskød Kanonerne med en Rolighed og et Humeur, som var beundringsværdigt. Flere Gange vare vi nærmest ved Fjenden under Dreiningerne, og det haglede da med Kugler og Granater, som hvinede os om Ørene; det var en underlig Lyd i Begyndelsen, men man blev snart vant til den. Pludselig hørte vi et Hurra fra Jylland, der var lige foran os, der var nemlig gaaet Ild i den ene fjendtlige Fregat, hans Fokkemast brændte, og hans Foremærs stod i lys Lue. Vi svarede med et Hurra og knaldede atter løs af alle Kræfter, da vendte den første Østerriger Agerenden til, den anden fulgte, hvorved vi fik

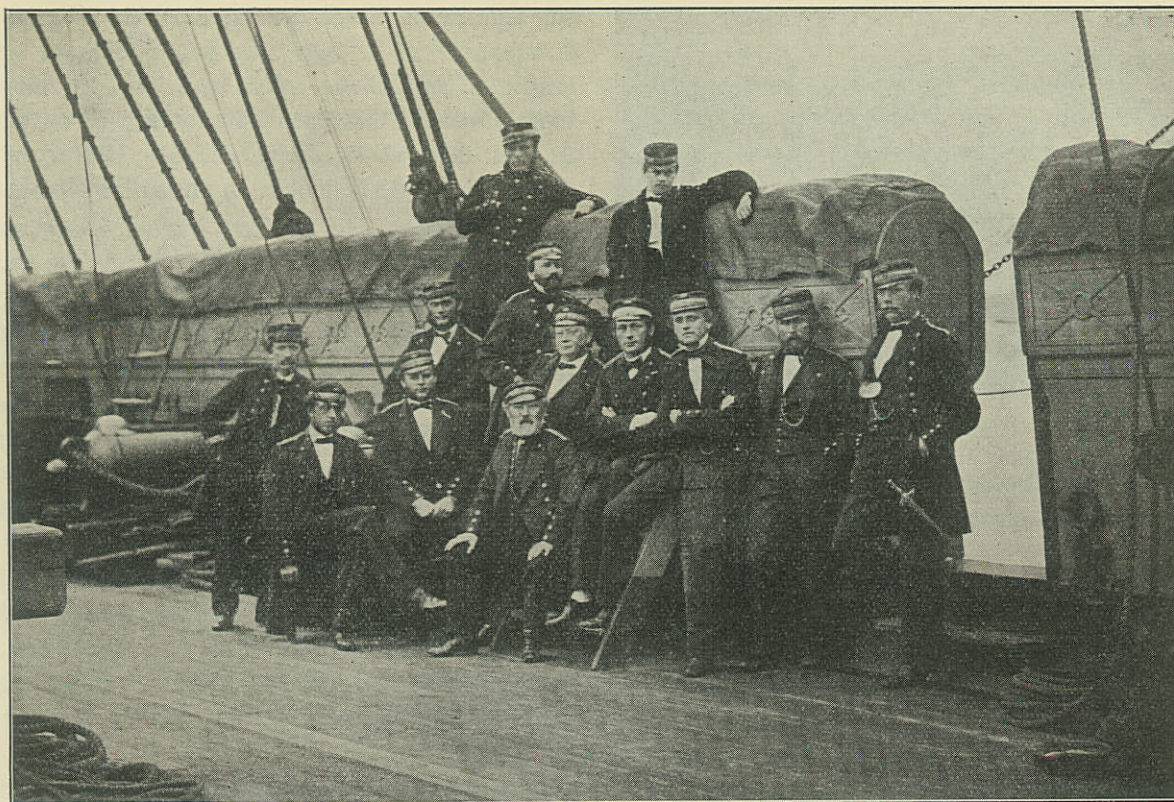
den langskibs ind, og sendte den nogle venlige Hilsener, som jeg haaber, de har faaet med. De preussiske Kanonbaade smurte ligeledes Haser, de flygtede Alle ind til Helgoland, der som engelsk Ejendom er neutralt Territorium. Vi fulgte dem et Stykke ind (Kl. 4 faldt de sidste Skud), og drejede derpaa af, idet vi blev liggende en Stund endnu i Besiddelse af Valpladsen. En engelsk Dampfregat (den vi talte med igaar) var ude og saa hele Affairen, og kan saaledes rigtig vurdere de rimeligvis fejlagtige Beretninger, som Tyskerne ville fremkomme med. Den største Fregat brændte stadig i Rejsningen, det varede længe, inden de fik Bugt med Ilden, og da var der kun en Stump af Fokkemasten tilbage. Under Forfølgelsen af dem saa jeg flere Krudtkasser drive forbi, tilligemed Stumper af deres Rejsninger og Spir. Vi bleve mærkværdig lidt trufne, ja Gud holdt sin beskjærmende Haand over os. Nogle Granatstumper fløj ind paa Dækket, hvorved en af Drengene saaredes i Hovedet, nemlig Ferdinand, dog tror jeg ikke, det er meget haardt. Endel af vort Tovværk blev skudt over, og Toppen af vor Barkmast blev splintret. Midt paa Skroget, lidt over Vandgangen kom en Kugle, og gik ind i Styrmandens Lukaf, splintrede Skibssiden, og gjorde en frygtelig Forstyrrelse. Kuglen selv fandt vi derinde. Ferdinand og Baadsmanden, der fik Ansigtet skrabet af noget nedfaldende Tovværk, vare de eneste Saarede vi havde. Baade Niels Juel og Jylland havde flere Skud i Skrog og Rejsning. Kadetunderofficer Tramp er haardt saaret, ellers ingen Officerer, saavidt jeg veed. Det var en hel Affaire, en rigtig Kugleregn, men hæderligt for vort Flag og for gamle Danmark.“ — —

Kampen var endt, hver Mand paa Flaaden havde gjort sin Pligt, og Begejstringen havde givet sig Udslag i et rungende *Hurra*, den Gang Uvisheden om Udfaldet var svundet bort ved Raabet: *De flygter!*

Kanongasterne, der med de krudtslammede Hænder havde tørret Sveden bort fra Ansigtet, stod nu sværtede og halvnøgne efter at have udfoldet hele deres Energi og stirrede med en vis Ærgrelse ud gennem Kanonportene mod den lille Ø, hvor Fjenden havde søgt Tilflugt, og hvor det neutrale Territorium beskyttede ham mod at blive fuldstændig tilintetgjort.

Men det danske Folk mindes med Stolthed og Beundring de Mænd, der den 9de Maj for 50 Aar siden hævdede Flagets Ære paa Søen

W. de Coninck, Lieutenant. M. A. W. Andersen, Underskibslæge.
 R. Henriksen, Maskinmester.
 Kaisen, Proviantforvalter. H. Køster, Reservelieutenant. A. L. Bech, Overskibslæge. F. E. A. E. Lund, Capitainlieutenant. F. H. Jöhnke, Lieutenant. A. Rasch, Reservelieutenant. E. F. Løitved, Lieutenant.
 F. C. Irminger, Lieutenant. W. C. A. F. Funch, Lieutenant (Adjutant hos Eskadrechef.) Reisz, Skibslæge. (Chefen, Orlogscapitain J. L. Gottlieb findes ikke paa Fotografiet.)
 „Niels Juel“s Officerer 1864.

og spredte Lys over den mørke Periode i vor Historie, da vi blev skilt fra vore Brødre hinsides Kongeaen.

De faa Veteraner fra den Dag, der endnu lever, fortæller med straalende Øjne om deres Oplevelser under Kampen, og 2 af dem, Brødrene *Kund* og *Lars Juul*, der nu bor i Svendborg, og paa hvis Væg et stort Billede af *Suenson* vidner om, at der knytter sig kære Erindringer til den berømmelige 9de Maj i Nordseen, har fortalt følgende herom :

„Vi var fire Brødre. I 1864 stod en ved Dragonerne og en ved 17de Regiment, begge kæmpede de med ved Dybbøl, og vi to Søfolk kom med ved Helgoland. Vi blev stoppede i Efteraaret 1863, kom paa Kaserneskipet *Dronning Marie* og derfra ombord i Fregatterne, (Knud i „Niels Juel“ og Lars i „Jylland“).

I den Tid, vi om Vinteren laa paa Blokade mellem Kanalen og Elbens Munding, døjede vi ondt af Kulde og Storm, men vi blev rystede godt sammen og lærte at kende og holde af Officererne, hvoraf nok de unge var noget uer-

farne; vi fik god Forplejning, og særlig det dejlige varme Øl med Sukker i og Beskøjter til satte vi Pris paa.

Saa kom den 9de Maj; vi fik Fjenden i Sigte, og Kommandør *Suenson* samlede Skibene, og med sin mægtige Røst holdt han en opmuntrende Tale til Besætningen.

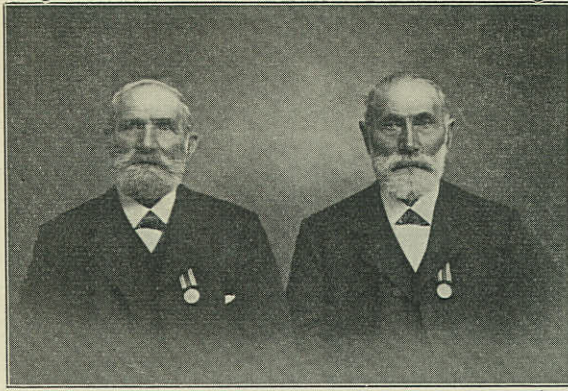
Saa var der en lang Ventetid, inden Slaget begyndte; vi sad og stod ved Kanonerne, nogle af os var jo noget blege, andre kaade, men da vi først var begyndt at skyde med Kanonerne, gik alt med Liv og Lyst, ja det kneb til Slut med at faa os til at holde op med at skyde.“

Skipper *Knud Juul* fortæller :

„Jeg havde min Post ved Kanon Nr. 11 ved Siden af Nr. 13, hvor 3 Mand blev dræbt af en fjendtlig Granat; jeg selv blev ved samme Lejlighed ramt af en Granatstump, der løb ned langs Læggen og slog Hælen af Skoen. Jeg faldt om og blev baaret ned i Lazarettet paa Banjerne og forbundet, men 14 Dage efter var jeg paa Benene igen.

Den Granatstump ligger nu ovre hos Sog-

To Veteraner.

nefogden i Tranekær, Christian Mortensen, han samlede den op og viser mig den engang imellem.

Ludvig Bekker var en af de haardest saarede ved Kanon Nr. 13. Han sagde Farvel til os før Slaget, for han mente, at han skulde dø; han laa ikke langt fra mig i Lazarettet, og jeg kravlede saa godt jeg kunde hen til ham for at sige ham Farvel, men han kendte mig ikke og døde snart efter.

Der var en flink Mand ombord, vi alle holdt af paa Grund af hans Lystighed og glade Sind; han hed Sabroe og var Fader til den nylig afdøde Peter Sabroe. Da Kommandør Suen-son gik fra Borde ved København, sprang han op paa Finkenettet og holdt en smuk Tale til ham fra os allesammen, og Kommandøren vinkede smilende til ham fra Sluppen.“

Skipper Lars Juul, der var ombord i Fre-gatten Jylland, fortæller:

„Jeg stod ved Kanon Nr. 7, da en Granat slog ned paa Besætningen ved Kanon Nr. 9 og dræbte og saarede mange. Jeg blev saa ophid-

set ved Synet heraf, at jeg slog vor Kanon-kommandør et kraftigt Slag paa Skulderen og raabte: „Der er de, skyd nu, skyd!“ Den tapre Løjtnant Gjødesen opmuntrede os og fik os til at tage fat, og det varede ikke længe, før Kanon Nr. 9 var betjent af en anden Besætning.

Ved Kanon Nr. 8 blev Fisker Christian Rasmussen her fra Strandhuse saaret paa tre Steder, men ikke farligt; jeg syede hans Bukser sammen bagefter, de var slemt medtagne. Jeg husker, jeg skulde over om Bagbord og hente Kugler, da en fjendtlig Kugle, der gik lige gen-nem begge Skibssider, suste forbi mit Hoved; jeg følte det som en voldsom Ørefigen og sprang tilbage til min Kanon, men Kuglerne havde jeg glemt.

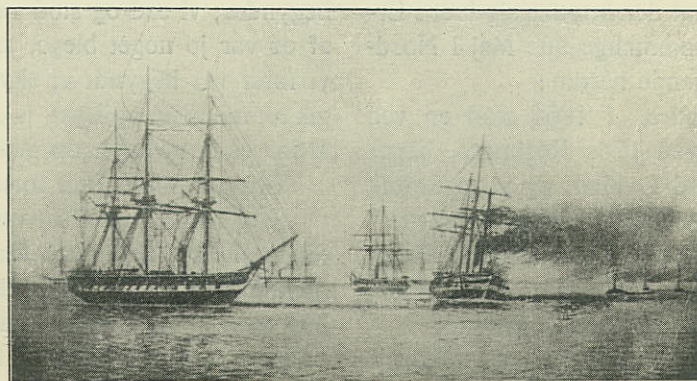
Da vi efter Slaget begravede de Døde i Christianssand, hvor Gaderne var strøet med Grønt, kom en Slup fra *Niels Juul* paa Siden, og jeg prajede ned, om Nr. 269 var levende, og glad blev jeg, da jeg hørte, min Broder kun var let saaret.

Og da *Kong Christian d. 9de* kom ombord i Eskadren paa Københavns Red og sagde os Tak for sidst, saa vi Brødre hinanden igen; vi stod begge paa Ræerne og paraderede og hilste over til hinanden.

Vi saa Kongen hænge det store hvide Baand om Halsen paa Kommandøren, og vi glædede os over den Hæder, der blev vist ham.“

Da Knud Juul i Halvfjerdserne mødte den gamle Admiral Suenson paa Holmens Bro og sagde Goddag, fik han et varmt Haandtryk med Ordene: „Goddag, min gamle Skibskammerat“, og de Ord gemmer han paa som sit kæreste Minde.

H. Ewald.

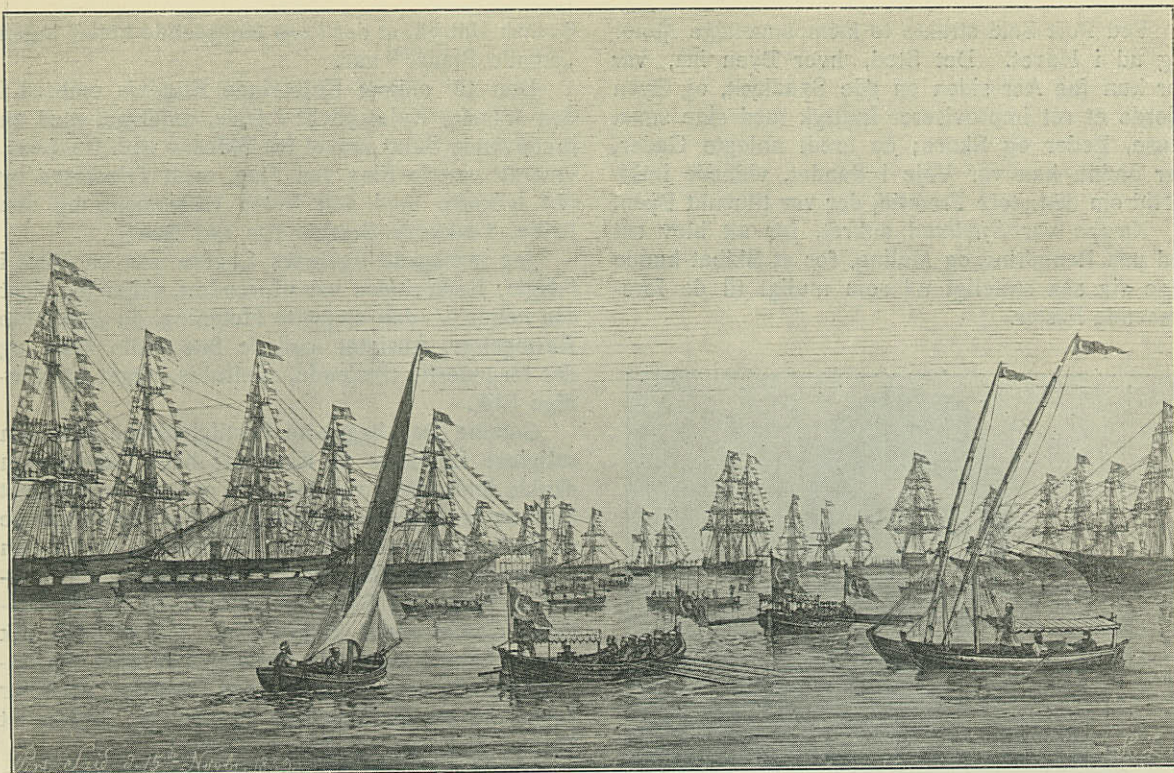

Niels Juul. Jylland. Heimdal. Preussiske Kanonbaade.
Aurora. Radetsky. Schwarzenberg.

Østrigernes Retræte. Kampen ved Helgoland, 9. Maj 1864.

Tegnet af en engelsk Officer ombord i „Aurora“.

Port Said den 15. November 1869.
 Ægyptens Vicekonge ror ud for at modtage Kejseren af Østerrig.

Efter en Skitse af Kontreadmiral Zachariae, der gjorde Tjeneste som Kadet ombord i Fregatten „Sjælland“.

MED FREGATTEN SJÆLLAND VED SUEZ-KANALENS AABNING.

Den 17' November 1869 var fastsat til den officielle Aabning af Suez-Kanalen og Indbydelser var sendte til de forskellige Stater om at lade sig repræsentere ved denne Lejlighed.

Danmark skulde repræsenteres ved Fregatten *Sjælland*, ført af Kommandør *Mathe-Bruun*. Af de med Skibet kommanderede Officerer blev en syg kort før Afrejsen, hvorfor jeg med kort Varsel blev sendt ombord. Ordren til Skibets Klargøring blev sent givet, og denne maatte foretages i saa stor Hast, at Skibet ikke kom afsted i den bedste Stand.

Den 13' Oktober afsejlede Fregatten, og de, der ikke holdt af Tallet 13, blev straks bestyrkede i deres Overtro, thi ved Udsejlingen fra Københavns Rhed i usigtbart Vejr satte Lodsens Skibet paa Stubben, men det kom dog hurtigt af.

Da vi var komne op i Kattegat, tvang en Storm af VNV. os til at søge ind under Frederikshavn, og da vi senere var staaet Skagen ud, nødte en Storm af SV. os til at dreje til; Vindstyrken noteredes til 10.

Fregatten arbejdede voldsomt i Søen og trak meget Vand; Kalfakteringens i Skruebrønden var ikke blevet efterset, saa Vandet strømmede ind i Kahytten; med Batterikanonerne havde man foretaget den Forandring ikke at surre dem iborde, men havde lagt en Planke tværs over Ka-

nonportene, mod hvilken Kanonerne surredes med deres Munding; derved kom Rapertens Baghjul ikke til at staa som hidtil paa Ege- men paa Fyrreplanker, i hvilke de ved Skibets voldsomme Bevægelser efterhaanden dannede dybe Gruber.

I en daarlig Forfatning naaede vi den 22' ind til Portsmouth, hvor straks 60 Tømmermænd kom ombord for at kalfaktere og spundse de Gruber, Raperthjulene havde dannet i Dæksplankerne.

Pessimisterne havde igen travlt, vi vilde aldrig naa Port Said i rette Tid!

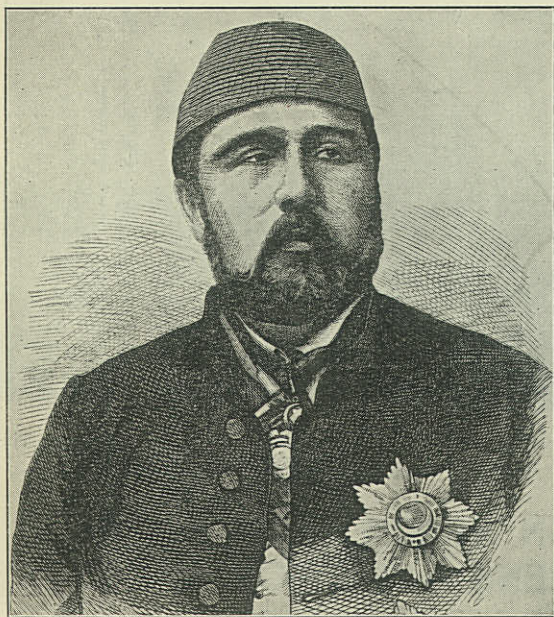
Den 24' forlod vi Portsmouth; Vinden i Kanalen var contrair, men da vi var passerede Lizard, fik vi frisk nordlig Vind; den 29' naaede vi Cadiz, hvor vi indtog Kul og Vin, satte Sommerstængerne omhoug og afsejlede den 1' November; med frisk vestlig Kuling, af og til med Læsejl, ankom vi til Port Said den 13', altsaa i god Tid!

Port Said Rhed var opfyldt af en utallig Mængde Skibe af alle Nationaliteter — foruden de forskellige Orlogsmænd hovedsagelig Passagerdampere, bringende disse kosmopolitiske Tilskuerskarer, der skulde overvære Indvielsen af den ny Æra for Handel, Skibsfart og Samfærdsel. Vor Plads var tæt op ad det tyrkiske Admiralskib. De fleste Nationer var repræsenterede; Sverrig havde sendt Fregatten *Vanadis*, Norge Korvetten *Nordstjernen* og Preussen Fregatten *Arcona*.

Ved Port Said strakte to kæmpemæssige Moler sig ud i Havet. Det Sted, hvor Byen laa, var for kun faa Aar siden en øde Sandkyst, og Byen gjorde et ret improviseret Indtryk med sine smaa Huse, Boder og Skure; de bredt anlagte Gader, der endnu kun var Veje i Sandet, vidnede imidlertid om den store Fremtid, der var tiltænkt Byen.

Næppe var *Sjælland* ankret, før alt blev sat ind paa Rengøring og Maling, for at Skibet kunde tage sig saa stateligt ud som muligt til de forestaaende Fester.

Khediven Ismail.

I Løbet af den 15' ankom Kejseren af Østrig, Prins Henrik af Nederlandene og Kronprinsen af Preussen i deres Yachter, og fra nu af var det en evig Saluterer, ikke mindst fra de tyrkiske Skibe, der ikke fulgte international Coutume, men skød og mandede Ræer i det uendelige.

Samme Dag ledsagede jeg Chefen paa hans Besøg hos de tilstedeværende kongelige Personer og ligeledes hos Vicekongen eller Khediven af Ægypten, *Ismail*, hvor vi blev budt Kaffe og Tobak. Ismail var 39 Aar gammel, høj, med et mandigt og intelligent Ydre, værdig Optræden og talte flydende Fransk; men det er jo ellers godt kendt, at han i Ødselhed mindede om de værste østerlandske Despoter, en Ødselhed, der nødte ham til at udskrive haarde Skatter og Folk til Tvangsarbejde til sine kostbare Fester og utallige Slotte og Pragtbygninger. Festerne i Anledning af Kanalens Aabning sagdes at have kostet ham mellem 40-50 Millioner Kroner, og hans fortsatte Ødselhed bragte ham tilsidst under engelsk-fransk Formynderskab.

Vicekongen udtalte Ønsket om, at de danske Officerer maatte have et behageligt Ophold i Ægypten, hvor han betragtede dem som sine Gæster, og man maa lade Manden, for at bruge et køben-

havnsk Udtryk, at der i saa Henseende heller ingen „smalle Steder“ var.

Den 16' ankom Kejsersinde *Eugénie* ombord i den franske Kejseryacht *l'Aigle*, modtaget med en øredøvende Salut saavel fra Skibene som fra Land. Overalt vajede Flag ved Flag, mest Tricoloren og det tyrkiske med den hvide Halvmaane og den hvide, 5-takkede Stjerne paa rød Bund.

Jeg ledsagede ligeledes Chefen paa en Visit i *l'Aigle*; Kejsersinden var uforandret, siden jeg sidst saa hende — den elegante Holdning, de yndefulde Bevægelser, Ansigtet med de fine, ædle Træk og det forunderlig tiltalende, sjælfulde, noget tungsindige Blik.

Samme Dag begyndte Festlighederne med den religiøse Indvielse af Kanalen; hvor Ceremonien skulde finde Sted, var der rejst en stor, overbygget Estrade for Khedivens Gæster, og lige overfor denne to Forhøjninger, en for den katolske og en for den muhamedanske Gejstlighed, alt pyntet med Masser af Flag. 101 Skud fra de tyrkiske Skibe meddelte Ceremoniens Begyndelse. Kejsersinden gik først i Land i sin hvide Chalup, hvis røde Fløjelsfartøjsklæde var oversaaet med Guldbier; derefter fulgte de øvrige fyrstelige Gæster og endelig et Mylder af budne og ubudne Gæster.

Ved Landgangen, hvor Khediven modtog Kejsersinden, var der rejst en Æresport, hvorfra man gik videre mellem to Rækker Soldater, men ellers manglede med den rette muhamedanske Sorgløshed enhver Antydning af Anvisning eller Orden. Uindbudne fyldte den øverste Del af Estraden, saaledes at Halvdelen af de indbudne maatte staa udenfor i det varme Sand og den brændende Sol under den lange Ceremoni.

Midt paa Estraden sad Kejsersinden med Khediven paa sin højre Side og tilhøjre for ham Prinsessen af Nederlandene; paa venstre Side af Kejsersinden sad den østrigske Kejsers, Prins af Nederlandene og Lesseps, en høj, kraftig Skikkelse med hvidt Haar og en stor, hvid Knebelsbart.

Fra den ene Forhøjning fremsagde en ærverdige Ulemah en Bøn og oplæste et Stykke af Koranen, hvorefter en katolsk Præst paa den anden Forhøjning læste en kort Messe. Til Slut holdt Kejsersindens Skriftefader en Tale om Kanalens Betydning, hvorefter de fyrstelige Personer gik ombord, atter under en dundrende Salut.

Om Aftenen straaede Rheden og Kysten i en pragtfuld Illumination i alle Farver, medens Himlen i flere Timer ligesom var skjult under et Net af Raketter; selv om Illuminationen ikke i Lysintensitet kunde maale sig med den moderne med elektriske Glødelamper, var der dog over den en hel anden Poesi.

Endelig oprandt den 17' November, som altid her paa denne Aarstid med en skyfri Himmel og en brændende Sol, og med Længsel ventedes Signalet til at gaa ind i Kanalen. Den anmeldte Dybde af 24 Fod i hele Kanalen var de foregaaende Dage stadig bleven mindre, og om Aftenen den 16' erklærede Lesseps selv, at han ikke fandt det til-

raadeligt for Skibe over 18 Fod at gaa gennem Kanalen.

Kl. 11 forkyndte en Salut paa 101 Skud, at *Aigle* med Kejsrerinden ombord var gaaet ind i Kanalen, og den blev fulgt af de øvrige fyrstelige Gæster i deres respektive Yachter. Efter dem kom en hel Del mindre dybtstikkende, tyrkiske Krigsskibe; først nu kom alle de større Dampere med Khedivens 2000 Gæster ombord, idet man stadig jagttog at lade dem følge i Orden efter deres Dybgaende, et Bevis paa den Ængstelighed, der besjælede Kompagniet for, at et Skib skulde blive stikkende, og derved stoppe de, der fulgte efter. Kl. 1 indløb Efterretning om, at en tyrkisk Korvet var kommet paa Grund, og denne Efterretning efterfulgtes snart af en Ordre fra den kommanderende tyrkiske Admiral, der forbød alle Fregatter paa Port Saida's Rhed at lette.

Fregatten *Sjællands* Officerer var af Khediven indbudne til at gøre Turen ned ad Kanalen i hans Lystyacht *Garbieh*; dennes Chef blev som rasende over den nævnte Ordre, lod Admiralen vide, at han gik alligevel, og ganske ugenert stod vi forbi det tyrkiske Admi-

ralskib og ind i Kanalen. Af de fremmede Orlogsmænd gik kun Korvetten *Nordstjernen* ind i Kanalen; den kom paa Grund ved Stationen Kantara, men kom vist hurtigt af.

Kanalen er gravet gennem et øde Landskab, og efter et Kvarters Tids Sejlads forsvinder alle Spor af menneskelig Virksomhed, og man ser kun de næppe 10 Fod høje Sandbredder med det graa Sand bag ved, saa langt Øjet naar. Ensformigheden brydes kun, naar man møder en Baad, trukket af Arabere, der gaar barfodede i det varme Sand, eller en Flok svært belæssede Kameler, der drager langsomt afsted mere, som det var Maskiner end levende Væsener, eller Skibet passerer en af de Muddermaskiner, der bruges til Uddybningen, men som i Dag ligger stille og flagsmykt.

Kl. 4 naaede vi Stationen El Katara. Her er dog lidt Vegetation af støvede Tamariskbuske, med hvis Løv man har pyntet de oprejste Flagstænger, og her er noget Liv paa Stranden, forøget ved, at det er her i Nærheden, at den tyrkiske Korvet er strandet.

Solen synker og kaster store Slagskygger over de omgivende Højder. Da Solen er gaaet ned og Maanen staaet op, viser den Kanalen som et bredt Sølvbaand, der snoer sig mellem Sandbankerne, og skaber den vidunderligste Belysning over alle Omgivelser.

Pludselig ankrer vi, da Skibene forude er ankrede, og vi kom nu altsaa ikke videre i Dag.

Skibet *Garbieh* er en af Khedivens største Yachter; den 100 Fod lange Hytte og den samme Længde af Batteriet er indrettet til Haremmet, som Vicekongen fører med sig paa længere Rejser. I ingen europæisk Fyrstes Lystfartøj havde jeg set den Pragt som her, — Salonens indlagte Vægge, tyrkiske Gulvtæpper, Kanapéer, Sofaer og Lysekroner kappes i Luksus med Sovesalens smaa Kabinetter, hvis Vægges Beklædning og Sengeomhæng er Mesterværker af fransk Silkeindustri, og hvor Madrasbetrækkene er hvidt Atlask.

Disse to Saloner afgiver foruden Skibets 40 Kabinetter Sovelokale for de 150 kosmopolitiske Passagerer, lige fra engelske Lorder til marokkanske Sheiker, fra amerikanske Millionærer til Blad-

korrespondenter, og de gav ikke Alle de kostbare Møbler den blideste Medfart.

Til Skibet hørte et Musikkorps paa 33 Musici, indfødte Ægyptere, som i røde, guldbroderede Frakker spillede under den elegante Diner, som Khediven serverede sine Gæster.

Khedivens Gæster.

Den næste Dag ved Solens Opgang lettede vi atter. Kanalen, der i Begyndelsen havde været 160 Fod bred, bliver nu smallere; den største Agtpaagivenhed og en prompt Udførelse af de givne Ordre bliver derfor en Nødvendighed, men disse Ting kan i Længden ikke ydes af en ægyptisk Besætning. Chefen, en indfødt Franskmand, forlader sig et Øjeblik paa sine Undergivne, og faa Sekunder efter staaer Fregatten; den bringes atter flot, men en Kommando til Roret udføres fejl, og den staaer atter, saaledes at alt Haab om at komme snart af maa opgives, og kort efter forlader vi Fregatten i smaa Dampere, der bringer os ind i Timsah-Søen, ved hvilken Ismailia ligger, og hvor store Festligheder forestaar.

Ved Landgangen en Modtagelse, der staaer i stærk Modstrid med Kanalens Stilhed; her er et støjende Liv med Orientens Farverigdom og Menneskemylder — Arabere i hvide Burnusser, Fellaker i blaa Bluser, Negere med et Sækkelærred om Livet, tilslørede Kvinder, Tyrkere med Fez og lange Slobrokker, tiggende Drengene med udstrakte Hænder, raabende paa „Bakchish“.

Ismailia var som ved et Trylleslag, ved et Herskerbud, staaet op af Ørkenen; paa et Sted, hvor for nogle Maaneder siden kun fandtes nogle usle Araberhytter og Oplagssteder for Muddermaskiner, laa nu en By med et vicekongeligt Palads, et Te-

åter, Caf er, Jernbanestationer, Kirker, Moskeer og flere snorlige Gader; kun Sandet minder om Stedets nære Fortid; Vegetation ses kun ved enkelte Huse som Lesseps' og Guvernørens eller ved Vicekongens Palæ, hvor rigelig Vanding holder Liv i Græsplæner og Buskadsr.

Vi blev ledsaget af Sekretæren fra det danske Generalkonsulat og dettes Dragoman, uden hvilke vi havde spillet en trist Rolle i disse Dages Kamp for Tilværelsen, thi Gæsterne er mange, og alt be-regnet paa, at man skal klare sig selv. Al Vej-ledning mangler, og Sproget kan man ikke. Som de fleste af Vicekongens Gæster blev vi installerede i Telte med Sandet til Gulv og en Madrats til Natte-leje og var glade ved, at vor Dragoman hurtigt fandt to ledige, som han straks tog i Besiddelse, medens en  gypter placeredes uden for som Port-hund. I en Fart var vi i hvidt Tøj og ude at se Folkelivet, der her udfolder sig med en saadan Afveksling og Rigdom, at Ismailia vist aldrig mere faar noget lignende at se; thi Vicekongen havde beordret Paschaer og Undersaatte hid fra alle Kanter af sit Rige for at skabe et Billede, som ingen skulde glemme.

Gaderne vrimler af Køretøjer og Ridende, Ka-brioletten med en Groom i hvidt Livr  farer forbi Omnibussen, trukken af 6 Kameler; 2 L bere med flagrende ærmer og lange Stave, jagende Folk til Side, fulgte af en Vogn omgivet af tyrkiske Of-ficerer paa hvide Heste og guldbroderede Sadler, k rende i flyvende Fart, skønt Hjulene gaar dybt i Sandet, Vicekongen til sit Palæ; en stor Kaval-kade med Forridere i straalende Dragter jager forbi med Kejsrerinden og hendes Niece, Hertuginde af Alba i sin Midte; Europæere paa Kameler, andre paa  sler og Gaderne fyldte af Arabere, Tyrkere og Nubier med de grønne, hvide og sorte Turbaner om den røde Fez, de grinende Negre visende deres hvide T nder, de ærværdige, skæggede, gamle Mu-hamedanere, de tilslørede Kvinder, det er et Bil-lede, man aldrig glemmer; Skade, at man dengang ikke havde en Kodak!

Et Stykke fra den europæiske Teltlejr var en Række Telte af et ejendommeligt Udseende; disse beboedes af forskellige Beduinerstammer, ægte  rknens Sønner, inviterede af Vicekongen for at vise deres fingerede Kampe (Fantasier).

Disse udførtes ved Tretiden paa en Slette uden-for Byen for Vicekongens indbudne og uindbudne Gæster. Fra den ene Ende af Sletten til den anden farer de afsted paa deres fyrige arabiske Heste, affyrende en langsk ftet Karabin med den ene Haand og en Pistol med den anden uden at røre T jlerne; Rytterne er som støbte til Hestene; naar Karabinen er affyret, svinges den rundt om Hovedet mellem Fingrene, som om det var en Spadserestok, eller kastes højt i Vejret og gribes i Flugten.

Langs den egentlige K revej har indbudte Re-pr sentanter fra alle  sterlandene opslaaet deres Telte, hvor man aflægger Besøg og bliver budt Kaffe og Cigaretter, men sikkert begaar en Uh flighed ved

ikke at tage Støvlerne af, naar man triner ind paa de kostbare tyrkiske Tæpper.

Kl. 6 $\frac{1}{2}$ serveres en luksi s Middag for alle Vicekongens 3000 Gæster, i alt Fald for dem, der har tilkæmpet sig en Plads, og efter Middagen begiver vi os til vort Telt for at klæde os i Galla til det store Bal i Vicekongens Palads. Den store Vestibule er stuvende fuld af Mennesker, der vil se et Glimt af Kejsrerinden. Endelig kommer hun, klædt i rødt med et pragtfuldt Diadem om den smukke Pande, og føres af Vicekongen ind i Balsalen, der er tæt pakket af en broget Mængde af blændende Uniformer og orientalske Dragter og mange smukke europæiske Damer i elegante Kostumer. Dansen begynder, men der er ikke megen Plads og Tem-peraturen tropisk. Der er ingen tyrkiske Kvinder, og hvilke Tanker maa der gaa gennem en Tyrks Hjerne, der lukker sine Kvinder inde og skjuler deres Ansigt, naar de gaar ud, ved at se disse ned-ringede, bararmede, i hans øjne næsten nøgne Kvinder fra Europa.

Jeg banede mig Vej hen til Tribunen, hvor Vicekongen sad; som ægte Tyrk indlader han sig ikke paa at danse, men lader Kvinderne besørge det; jeg glemmer aldrig Udtrykket i hans Ansigt, der tydeligt udtalte: „at I gider.“

Et sandt Pragtverk af  sterlandsk Overdaadig-hed var en stærkt søgt Buffet, hvor Champagnen isk nkedes ethvert fremstrakt Glas.

Kl. 12 $\frac{1}{2}$ serveredes en splendid Souper for dem, der i Tide havde sikret sig en Plads for at naa frem til Buffeterne.

Efter Souperen søgte vi vort Telt, og vi nød paa Vejen den storartede Illumination og de mægtige Fyrv rkerier, der afbrændtes, medens Himlen stadig krydsedes af Raketter.

Men hvilken Forskel paa Temperaturen fra om Dagen; man fik Indtrykket af, at den var i N r-heden af Frysepunktet, og Sandet var saa koldt, at man havde Fornemmelsen af at vade i Vand. Teltvagtene samlede sig om Gryder med brændende Kul, og i Teltene sv bte man sig i alt, hvad der fandtes af Tæpper og Plaidr for at holde Varmen.

Den næste Morgen maatte vi tillige med mange andre afbryde Rejsen for over Cairo at vende tilbage til Skibet, for at vore mindre heldige Kammerater kunde komme i Land og se Resten af Festlighederne. Men efter at have gjort vort Morgentoilette, opdagede vi, at man ikke havde tænkt paa, at vi skulde have noget at spise; til alt Held fandt vor Dragoman en glemt Madkurv, som vi med Begærlighed kastede os over, hvorefter vi begav os til Stationen, hvor vi installerede os i en 1ste Klasses Vaggon. Toget gik imidlertid først 3 Timer efter den fastsatte Tid, og Togpersonalet var meget for-bavset over, at vi gjorde Bemærkninger derover.

I Cairo tager vi ind i det store „Hotel des Pyramides“. At være Vicekongens Gæst vil sige, at alt det bedste bliver stillet til Raadig-hed, lige til Heste og Vogne; man kunde for-lange, hvad man vilde, og Gæsterne eller rettere største Delen af dem generede sig ikke; Chateau-

Vine og Champagne flød i stride Strømme, og det hele, Værten forlangte, da vi rejste, var, at vi attesterede at have været saa og saa mange Dage i Hotellet og at have været tilfredse.

Ingen orientalsk By gør det Indtryk som Cairo; blot en Tur ned ad Gaden og se, hvilken Farverigdom og Bevægelse; de røde Fez'er med den blaa Kvast, omgivne af sorte, grønne eller hvide Turbaner, Tyrkerne i deres gule eller grønne Kaf-taner, Kuskene i hvide Frakker, Kvindernes sorte eller hvide Dragter, Æseldrivernes blaa Kitler og deres Dyrs røde eller forgyldte Sadler, Repræsen-tanter for alle Østens Racer i alle Hudfarver, alt i en rastløs Bevægelse mellem hinanden; Livet i de store Basarer, de pragtfulde Moskeer og Slotte, overalt fængsles Blikket, men overalt møder man Beviser paa, at Byen eller i alt Fald store Dele af den er i Gang med at tabe sin orientalske cachet og tilegne sig Occidentens Civilisation, Opfindelser og Fremskridt.

Samme Dag vi ankom, var vi til et stort Bal, Vicekongen gav i sit Palæ; det var tildels en Gen-tagelse af Ballet i Ismailia.

Den 23' var vi tilbage i Port Said. Kejslerinden returnerede Dagen efter fra Suez og be-gav sig til Cairo for at overvære Lesseps Bryl-lup; den 64-aarige Lesseps giftede sig med den 18-aarige Kreolerinde fra Mauritius, Héléne An-tard de Bragard, der skænkede ham en talrig Børne-flok.

Den 25' gik vi til Alexandria for at fylde Kul og forlod denne By den 29'.

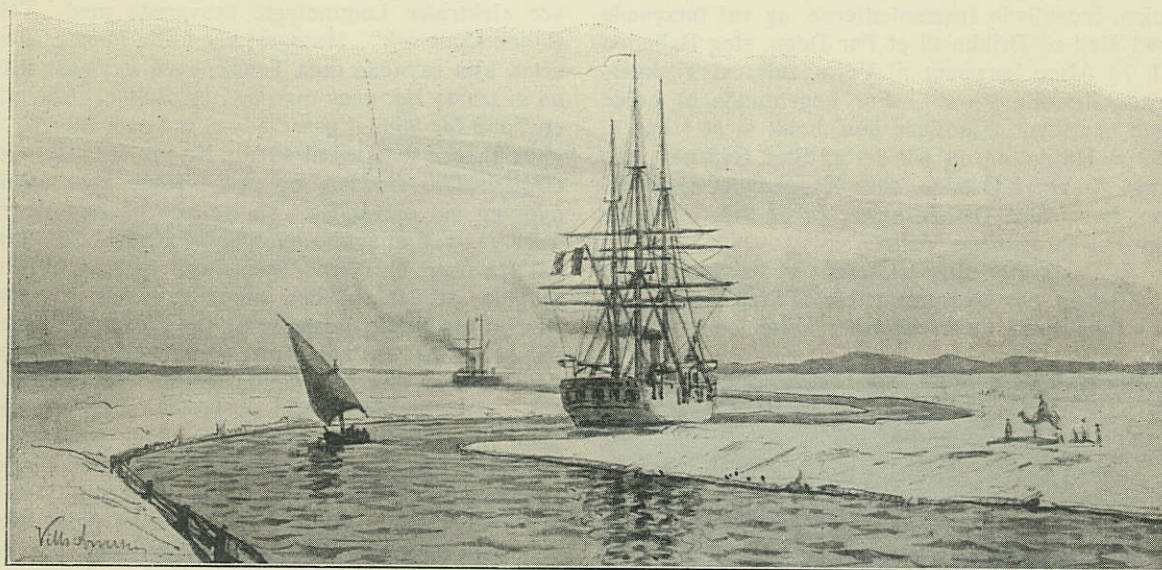
Med Vemod saa vi Byens Slotte og Minareter forsvinde i Horizonten.

Den ny Rute til Indien var aabnet, og Festerne forbi.

Jeg har ikke senere været i Ægypten, men alt er sikkert meget forandret siden da. Kanalen, der ved Indvielsen kun havde en Bundbredde af 22 Meter og kun om Dagen kunde besejles af Skibe med indtil 18 Fods (6 Meters) Dybgaende, har nu en Bundbredde af 63 Meter og besejles Dag og Nat, elektrisk belyst, af de største Dampere med en stedse stigende Trafik; Cook sender aarlig Mas-ser af Turister til Ægypten, og Cairo er i Januar og Februar Mødestedet for en cosmopolitisk Skare af Folk, der i det dejlige Klima vil more sig „re-gardless of expenses.“

Men hvad vi saa, faar ingen mere at se; for enhver, der ved Suez-Kanalens Aabning overværede disse østerlandske, ødsle og pragtfulde Fester, maa det Hele, naar man tænker tilbage derpaa, staa som en skøn Drøm, et Kapitel af Tusind og én Nat; men samtidig kommer man til at tænke paa den menneskelige Skæbnes Omskiftelighed, — Kejslerinden, der havde været Midtpunktet i al denne Pragt- og Magtudfoldelse, maatte 10 Maaneder efter flygte fra Tuilerierne i en almindelig Droske, som hun kun naaede gennem en Bagdør i Slottet.

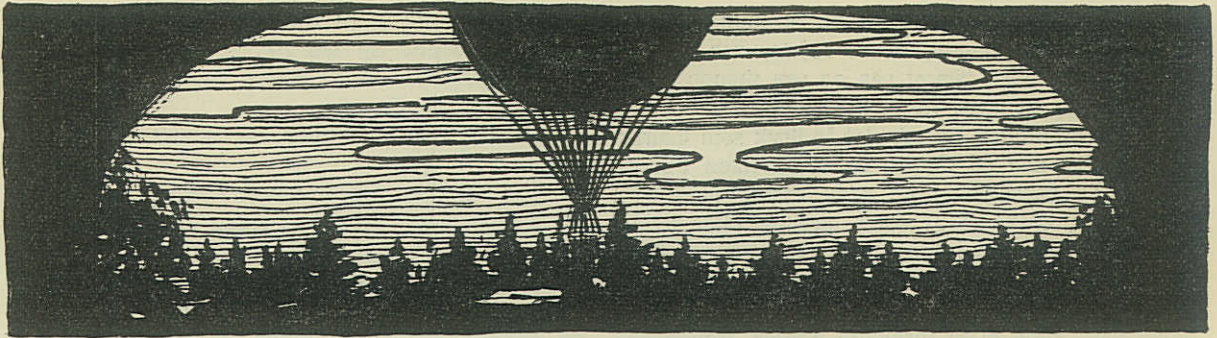
C. F. Wandel.

Suez-Kanalen.

Tegning af Vilh. Arnesen.

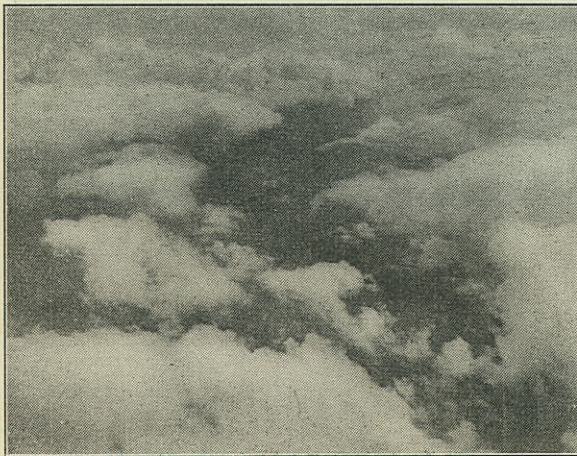

15 TIMER I BALLON.

Vi havde ofte drøftet Muligheden for at slaa den danske Længderecord med Friballon paa 610 km, som opnaaedes i 1909 paa en Tur fra Aarhus til Upsala; men for at dette skulde lykkes, maatte man have Nordenvind for at komme Syd paa, ned over Tyskland. Vejr og Vind er imidlertid som bekendt ikke altid, som de burde være, saa vi gik mange Gange skuffede hjem ude fra Meteorologen i Grønningen.

Endelig Pinselørdag den 25de Maj 1912 lovede man os gunstig Vind. Efter at have studeret de sidste Vejrefterretninger Kl. 5 Em. skyndte vi os ud til Klampenborg Gasværk, hvorfra Opstigningen skulde foregaa. Ballonen blev lagt ud, og efterhaanden som den svulmede for Gassen, kom flere og flere Landliggere til Stede. Da Ballonmesteren meldte alt klart til Start, entrede vi Gondolen, indstillede Instrumenterne, og vel forsynede med Mad og Drikke til et Par Døgn, steg Ballonen Kl. 7½ Aften langsomt til Vejrs, fulgt af Tilskuerens „Glædelig Pinse“. For nogenlunde at holde rede paa, hvor vi sejlede hen, holdt vi os i kun c. 250 m Højde, og nu gik det af Sted Syd paa, ned langs Amagers Østside, over Kongedybet og Drogden, hvor flere Dampere gav os et Pift i Fløjten som Hilsen med paa Vejen.

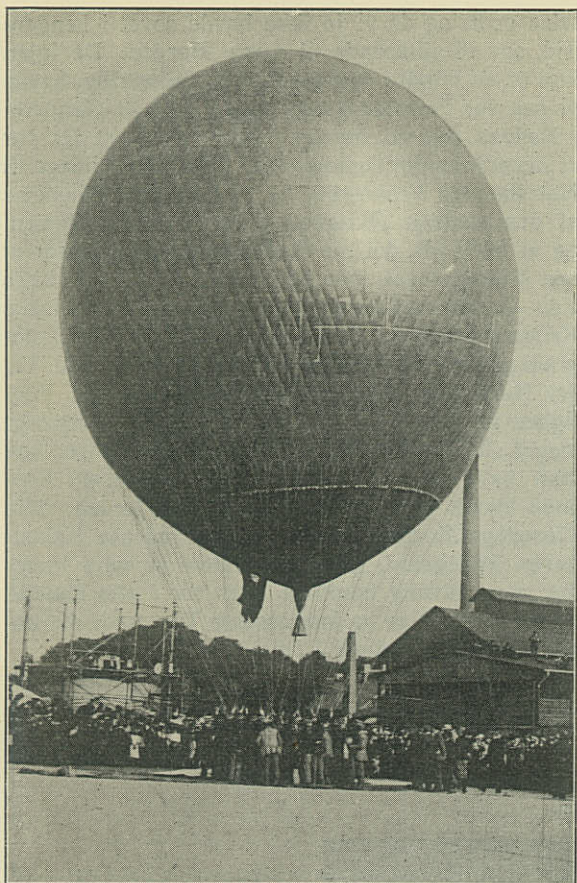
Et Par Timer efter passerede vi Falsterbo. Selv i en Ballon, der langsomt driver af Sted for Vinden, kan man have Overraskelser; netop som vi pas-

I Skyerne.

serede Falsterbo, hørte vi et Smæld som et Geværskud, og da vi samtidig mærkede Susen om Ørerne, troede vi straks, at en eller anden havde skudt Hul i Ballonen, og at vi nu skulde ende i Havet; men et Blik paa Instrumenterne overbeviste os om, at vi tværtimod var i rask Stigen; vi havde tabt en Sæk Sand, hvis Fald mod Havoverfladen havde lydt som et Smæld. Rask steg Ballonen til 700 m, og nu kom den ud over Østersøen. Solen var gaaet ned; men Maanen og Stjernerne lyste nogenlunde op, kun enkelte Skyer dækkede Horizonen. Efter vore Beregninger vilde vi først naa den tyske Kyst henad Midnat, hvorfor vi tog den med Ro, nød den herlige Nat og spiste vor Aftensmad paa Bunden af Gondolen. En venlig Dampner under os, antagelig en Orlogsmænd, blinkede op til os et „Lykkelig Rejse“, som vi ved Hjælp af vor elektriske Lommelygte besvarede med „Tak. Ballon Danmark“. Humøret var i alle Maader stort, kun savnede man Tobak; men det gaar ikke an at tænde Ild, naar man er i en Ballon. Allerede en Time før Midnat passerede vi ind over Rügen, og Hastigheden maalttes til 40 km. Nu gik det rask over *Greifswalder Bodden*, og ved 1-Tiden kom vi tæt over en vel oplyst By. To Natteravnne paa Byens Torv var ved at synke i Jorden af Rædsel ved Raabet fra oven om, hvad Byen hed; men vi fik dog at vide, at det var den pommerske By *Anklam*. Vinden tog heldigvis stadig til, saa nu var der Haab om at opnaa en lang Tur. Henad Kl. 4 Morgen kom vi over den morsomme, gamle Fæstning *Küstrin* ved Oderen. I 600 m Højde strøg vi med jævn Iltogsfart over Byen, hvor mange Mennesker var tidligt paa Benene for at se Pinsesolen danse. Det var nu godt lyst, og Solen varmede Gassen op, saa vi steg rask til Vejrs. Oderen passeredes ved *Ratzdorf*, og videre gik Sejladsen. Kl. 5½ Morgen kom vi over Byen *Gassen*, der var det sidste Sted, vi havde Kending af; thi nu maatte vi højtt op for at komme over *Riesengebirge*, der her er henvend 1200 m høje. Morgendisens lagde sig over Landet, og i 1400 m Højde strøg vi af Sted uden at se andet end Skyer under os og den blaa Himmel over os. Af og til saa vi dog gennem Hullerne i Skyerne Skove og større Klippepartier, en enkelt Gang hørtes Musik, sikkert et Orkester, der spil-

Starten.

lede Pinsemorgen ind. Alt blev derefter tyst og stille, Ballonen var passeret over Bjergene og ved Solvarmen stadig steget højere; vi var inde over Bøhmen.

Da Klokken var $7\frac{1}{2}$ Fm., maatte vi atter ned for at faa at vide, hvor vi befandt os. Hurtigt kom vi ned gennem Skyerne, hvor vi fik Regn, og pludselig saa vi lige foran os en større By, *Colin*, med en gammel Borg og mange Taarne og Spir. For ikke at ende Turen paa et af Spirene maatte der hurtigt gives Ballast ud, og i rasende Fart kom vi over Byen og atter hurtigt til Vejrs, først gennem Regn, saa et Par Minutter efter i det pragtfuldeste Vintervejr med Frost og Sne og saa kun Sol over os og Skyer langt nede; Ballonen var oppe i 2500 m Højde. En Optælling af Ballasten gav til Resultat, at af 24 Sække havde vi nu kun 6 tilbage — sandelig ikke meget til at fortsætte ret langt med, navnlig da vi vidste, at det under os baade sneede og regnede, hvilket vilde koste megen Ballast.

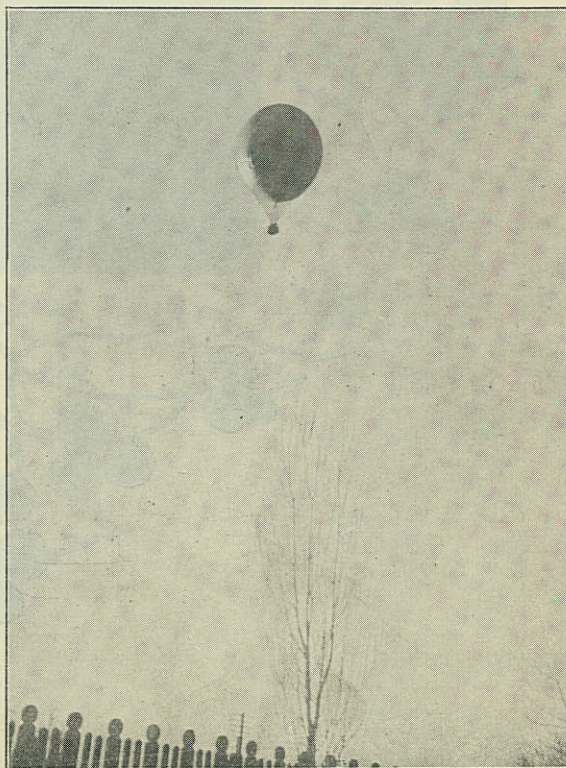
Imidlertid nød vi Stilheden saa højt til Vejrs. Skyerne laa under os som en Mark, fyldt med det blødeste Vat, lige til at springe ud og boltre sig i; men det vilde jo være en farlig Leg. Lidt Mad og Drikke styrkede os, Humøret var glimrende, navnlig da vi vidste, at nu maatte Rekorden snart være naaet. Efter Maaltidet anstillede vi nogle Beregninger. Med en Gennemsnitshastighed af 60—70 km maatte vi allerede henad 10-Tiden være ved de

østerrigske Alper. Da det imidlertid maatte anses for noget vel risikabelt at gaa ind over Bjergene med saa ringe en Ballastbeholdning, besluttede vi atter at gaa ned for Orientering.

Alt blev gjort klart til Landing, saafremt det blev nødvendigt, og efter at have trukket i Ventilen, saa Gas slap ud, sank vi rask ned gennem Skyerne. Et Øjeblik efter var vi omtrent ved Jorden, og her saa vi det mähriske Højland med Fyrreskove og mægtige Klippepartier, mindre ideelt for en Ballon at lande imellem.

Det spandregnede, og stadig maatte der gives Ballast ud. Det lange Slæbetov strøg allerede over Trækronerne, og af Sted fløj Ballonen med mere end Iltogs fart, thi det blæste nu nærmest en Storm. Vi spejdede ud efter en Landingsplads, da det begyndte at knibe med Ballasten. Endelig saas en flad Plet foran os. Nogle svære Ryk i Tovet, et Par vældige Bums i Gondolen, da den slog mod Jorden, hurtig Sprængning af Ballonen, og en rask Slæbetur paa Ryggen henad Marken, saa Jorden stod om os; derefter alt roligt; det var Landingen. I øsende Regn kravlede vi ud af Gondolen, hvis Kant havde gravet sig dybt ned i Jorden, strakte atter Benene efter at have staaet op i den lille Gondol i henved 15 Timer. Klokken var $10\frac{1}{4}$ Fm., og vi havde kun $1\frac{1}{2}$ Sæk Ballast tilbage, saa meget længere kunde Turen ikke have været.

Ikke et Menneske var at se viden om, og min Kammerat og jeg stak Fyr paa den længe savnede Cigar, diskuterede, hvor det var, vi var landede, og begyndte saa smaat at pakke sammen paa Ballonen. Først længe efter kom enkelte Folk til Stede; men da disse talte et for os ganske ufor-

I Luften.

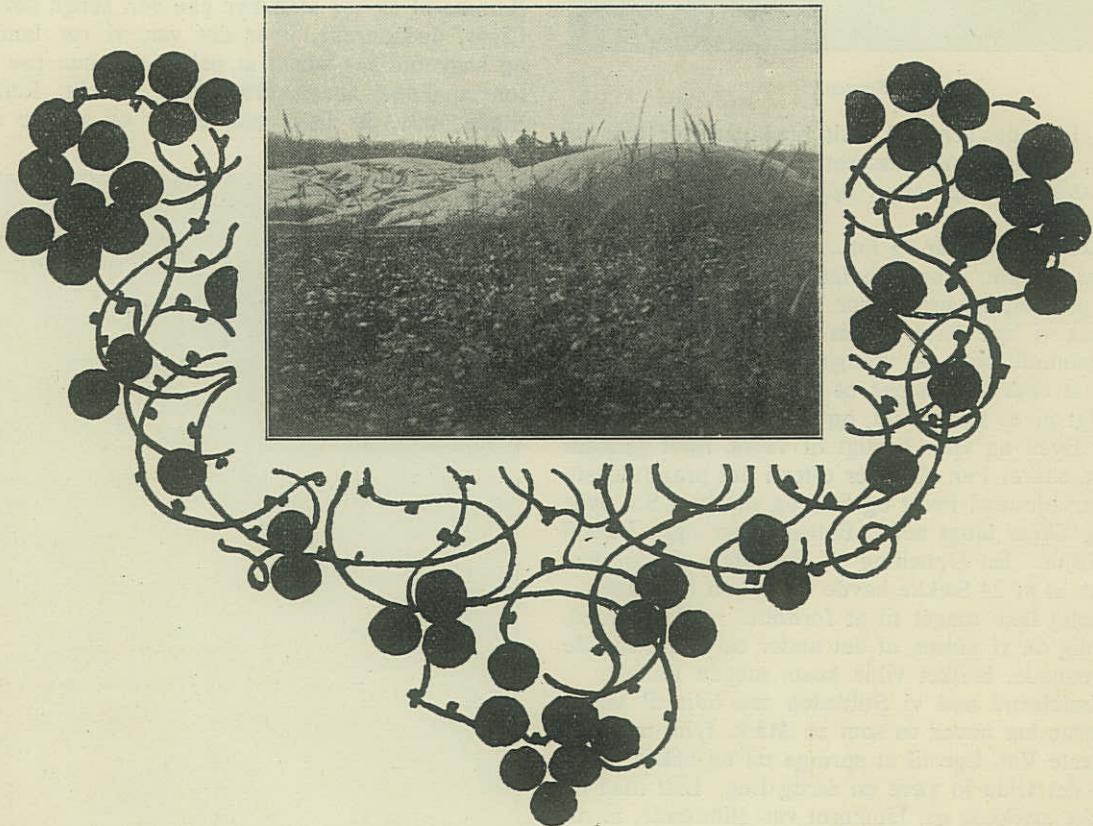

staaeligt Sprog og ikke forstod os, maatte vi ty til vor Ballonbog, hvori findes nogle faa praktiske Sætninger for Ballonfarere paa flere fremmede Sprog. Sproget viste sig at være Czekisk, og endelig fik vi at vide, at vi var i Nærheden af Byen *Iglau* i Mähren, NV. for Wien i en Afstand derfra som fra Korsør til København. En hastig Opmaaling paa Kortet, i Læ for Regnen bag Gondolen, overbeviste os om, at vi ikke alene havde slaaet den danske men ogsaa den nordiske Rekord, idet vi havde tilbagelagt 740 km i Luftlinie, og vort Ønske var saaledes gaaet i Opfyldelse. Nu kom flere Folk til, og disse hjalp os med at pakke sammen paa Ballonen, og en god Time efter gik det pr. Vogn gennem Klipper, Kløfter og Skov ad Iglau til. Ankommen til Byen sendte vi straks Telegram hjem om Turen, og saa af Sted med Toget, først til Prag, for at se paa Byen samme Aften; men ak! netop som vi skulde op til Toget, mødte vi en Del Gendarmere, ført af en Officer, der arresterede os som Spioner. Trods Pas og anden Legitimation maatte vi forblive i Iglau. Med en Gendarm som Skildvagt udenfor Hotellet maatte vi afvente Krigsministeriets Tilladelse til at rejse. Et Bad og en bedre Middag bekom os forøvrigt sær-

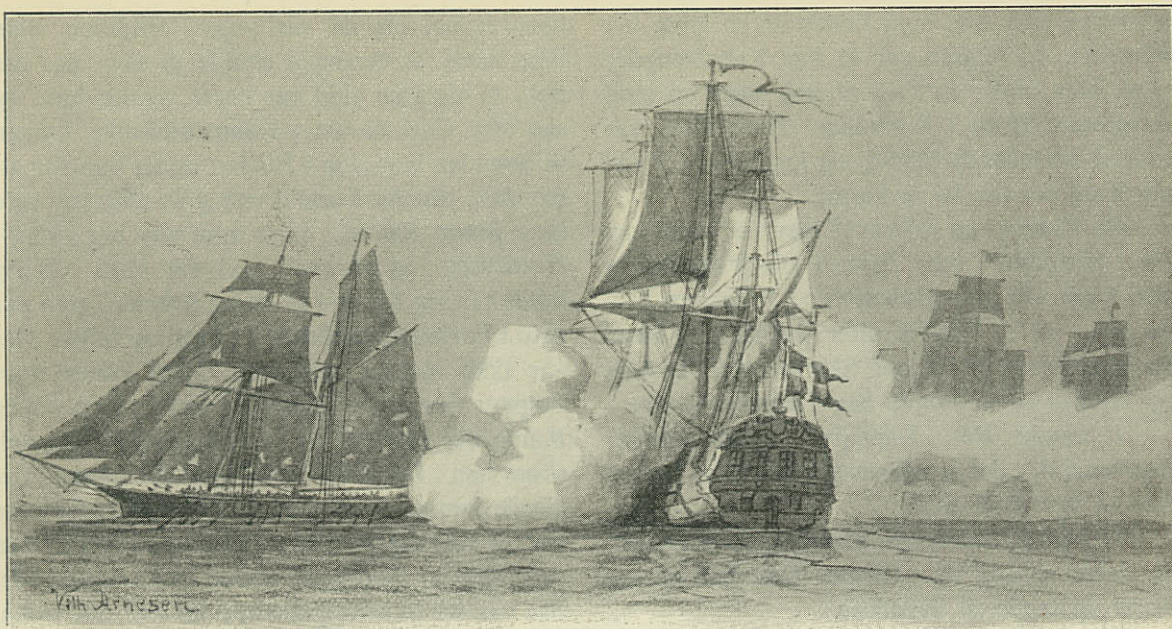
deles godt, og da vi jo ikke havde sovet i længere Tid, sov vi glimrende til næste Morgen. Da Iglau kun er en mindre Bjergværks- og Industriby, havde vi paa vor Formiddagstur, stadig med en Gendarm i Hælene paa os, hurtigt fundet ud af, at det var et jævnt kedeligt Opholdssted. Da vi kom tilbage til Hotellet ved Frokosttid, fik vi heldigvis Tilladelse af den stedlige Øvrighed til at fortsætte Rejsen, og af Sted gik det nu til Jernbanestationen for at naa Middagstoget, men her mødte vi atter vor kære Ven Gendarmofficeren, der efter det østerrigske Krigsministeriums Ordre afkrævede os vort Fotografiapparat; og medens vi fór af Sted med Toget Nord paa, viste Krigsministeren os den Venlighed at fremkalde et Par Skybilleder (forøvrigt meget slet fremkaldte). Mange Overraskelser kan man have paa en Lufttur; men aabenbart flere nede blandt vore Medskabninger paa Jorden. 3die Pinsedags Morgen rullede vi atter ind paa Københavns Banegaard, glade over atter at være hjemme, men navnlig henrykte over vor i alle Maader meget fornøjelige og interessante Tur, trods det noget ufrivillige Ophold i Iglau paa 24 Timer.

R. West.

Landingen.

„Havfruen“ dækker Konvojen.

Tegning af Vilh. Arnesen.

UNDER KONVOJ VED JULETID 1799.

Slutningen af det attende Aarhundrede var en gylden Tid for Danmarks Handel og Søfart; thi under Krigen mellem England og Frankrig-Spanien-Holland var der gode Fragter at faa for neutrale Magters Handelsskibe, men usikkert og farefuldt var det dog at færdes paa Havet i hine Dage. Grundsætningen: „frit Skib gør fri Ladning“ vilde England ikke anerkende, men krævede Ret til at visitere for Kontrebande i alle Skibe. Derved kunde en Skipper let risikere, at hans Ladning blev konfiskeret, og desuden sværmede Kapere, der ikke var stort bedre end rene Sørøvere, om paa Havene i denne lovløse Tid og gjorde Priser for egen Regning. I Middelhavet var det særlig „Barbaresken“, der laa paa Lur efter fredelige Fartøjer for at røve Ladningen og gøre Besætningen til Slaver i Algier eller Tunis.

Marinens Opgave var — dengang som nu — efter Evne at beskytte Landet og dets Søfart, og Regeringen lod derfor Handelsskibene ledsage af Orlogsmænd. I 1799 havde Fregatten *Havfruen* Station i Middelhavet og lettede fra Malagas Red den 23de December for at konvojere 12 danske Skibe, hvoriblandt Briggen *Nordlyset* ud gennem Gibraltarstrædet.

En klam og raa Taage hvilede den Dag som et tæt Slør over Middelhavet og gjorde Sejladsen besværlig. I *Nordlyset* stod gamle

Skipper Svendsen paa Ruffet og stirrede med anstrengte Øjne ud i Taagen, medens Kokken med oppustede Kinder frembragte frygtelige Lyde i Kohornet; det var Datidens Taagesignal.

Det var vanskeligt at holde Skibene samlede, og Fregatten maatte stadig sejle rundt omkring Konvojen.

„Naa!“ sagde Skipper Svendsen til Casper Baadsmand, der stod til Rors i Briggen, „der dukker *Havfruen* frem af Tykningen, nu skal vi vel igen vises til Rette.“

„Nordlyset ohøj!“ blev der prajet fra Fregatten.

„Halløj!“ svarede Svendsen trevent.

„Sæt jeres Bovenbramsejl, I er for langt agterude i Konvojen. Hold godt Udkig, der er vist Kapere i Nærheden.“

„All right,“ svarede Skipperen og saa efter *Havfruen*, der for Mærsejl alene skummede forbi hans gamle Slæber.

„Ja, de derovre kan sagtens,“ brummede Baadsmanden, „de skal bare pudse og fjolse og se pæne ud, mens vi andre maa slide med at lade og losse.“

„Aah!“ svarede Svendsen, „de har da ogsaa vigtigere Ting at passe; jeg tror, at vi daarligt kunde undvære *Havfruen* paa denne Rejse.“

Som for straks at bekræfte hans Ord rullede Taagen sig sammen i Banker og begyndte

at trække bort, saa man kunde se en lang, lav Skonnert, der endnu var et Par Kabellængder i Læ, men under et Pres af Sejl søgte op mod de agterste Skibe i Konvojen. Dens Dæk var fuldt af bevæbnede Mænd, og ingen var i Tvivl om, hvad det var for et Fartøj.

„En Korsar! en Korsar!“ blev der raabt forude i *Nordlyset*; men ogsaa i *Havfruen* havde man faaet Øje paa Fribyttereren; Fregatten braste bak, og et Øjeblik efter drønedes et Skud fra dens Bredside ud mod Skonnerten, der hurtigt faldt af og forsvandt bag Taagebankerne.

„I havde Ret, Kaptajn,“ sagde Casper Baadsmand, „det er alligevel godt, at vi har en man of war med os.“

Det var nu blevet helt klart, og en frisk, østlig Brise sprang op. Casper blev løst af ved Roret og sagde til Svendsen:

„Holder denne Vind sig, er vi Strædet ude i Morgen og kan holde Jul i Atlanten.“

„Jul!“ gentog Skipperen, og der gled et Udtryk af Smerte over hans vejrbitte Ansigt, „ja det er sandt, nu er det jo Jul igen.“

„Du, Casper,“ vedblev han efter en Pavse, „saa er det fire Aar siden, at Drengen forsvandt; fire lange Aar, hvor det har gnavet og pint her inden i mig baade Dag og Nat. Han er vel død for længe siden. Aah, stakkels Mor derhjemme, hun døjer dog mere end jeg; hun havde jo ingen andre, han var vort eneste Barn.“

„Det er da ikke sikkert, at han er død, Kaptajn, han blev jo borte, da vi laa i Rio, og i disse Ufredstider er det svært at slippe hjem derfra eller bare at lade høre fra sig.“

Svendsen rystede paa Hovedet og sagde:

„Tidt maa jeg tænke paa den Tid, han var Dreng, han var jo Lyset og Solen for os. Kom jeg hjem fra en Rejse, var han altid den første, jeg saa; han havde en lille Jolle og kom roende ud til mig.“

„Velkommen hjem, Far, velkommen hjem!“ raabte han, længe før han kom til Borde, og saa . . . .“

Stemmen slog Klik for Skipper Svendsen, han vendte sig om og stirrede ud over Havet, hvor Søerne begyndte at pynte sig med hvide Toppe.

„Vorherre lader jer nok opleve, at I faar Carl at se igen, det er nu min Tro,“ sagde Baadsmanden stille.

Han huskede jo godt, hvordan det hele var gaaet til; han havde kendt baade Svendsen og

hans Kone, fra de var unge. Moderen vilde ikke have, at Drengen skulde til Søs; det var nok, at Manden altid var borte, syntes hun, og saa blev Carl da sat i Købmandslære. Lysten til Søen laa ham dog i Blodet, og da han var atten Aar, maatte Forældrene give efter og lade ham prøve Sølivet. Han kom saa om Bord i *Nordlyset*, og en rask Gut var han. Aldrig holdt han sig for god til noget Arbejde, men var altid i Forhaanden, baade i Storm og Stille. Der var ikke mange, som den Gang kunde gøre Skipper Svendsen tilpas; thi han var en hidsig Mand, der skældte ud for den mindste Bagatel, skønt han i Grunden var et godt Menneske. Det gjorde Sønnen ondt at se, hvor urimelig Faderen var, og han tog bestandig Parti for Folkene, men dette gjorde Skipperen endnu mere opfarende. Saa var det jo netop Juleaften for fire Aar siden, at de laa i Rio og havde lastet Kaffe. De var sejlklare, men vilde holde Jul til Ankers og pyntede Briggen saa pænt, de kunde. Midt under Maaltidet kom en af Folkene med en Bemærkning, der ikke passede Skipperen. Han blev som sædvanlig hidsig og skældte dem allesammen ud; Matroserne vilde ikke holde Jul paa den Maade, men svarede igen, og Carl havde været den ivrigste af alle.

Da var det, som om Svendsen ganske mistede Besindelsen; han greb en Ende Tov og slog løs paa Sønnen, indtil Folkene lagde sig imellem. Saa lukkede Skipperen sig inde i Kabytten, og det blev en trist Juleaften for dem alle.

Næste Morgen var Carl forsvunden, og skønt de laa et Par Dage over og lod søge efter ham, blev han ikke funden, men om han havde taget Livet af sig eller var flygtet i Land, var der ingen, der vidste.

Fra den Dag var Skipper Svendsen bleven en helt anden; aldrig mere hørte nogen et ondt Ord af hans Mund, men man saa heller aldrig et Smil paa hans Ansigt.

„Ak ja, bare Vorherre dog vilde lade ham opleve den Glæde at faa Drengen at se igen,“ tænkte Casper Baadsmand og saa deltagende hen paa Svendsen, der nu gik rastløs op og ned ad Dækket.

Det blev Nat, og et dybt, stjerneløst Mørke faldt paa. Af og til blev der fra *Havfruen* kastet en Raket, og Konvojens Skibe holdt sig godt samlede. Næste Morgen var man et Par Mil Øst for Gibraltarklippen og mødte der en

engelsk Eskadre paa fire Skibe. Et af disse, Fregatten *Phoenix*, løb tæt agten om *Havfruen*, og den engelske Chef raabte i en bydende Tone, at en Officer fra den danske Fregat straks skulde møde om Bord i *Phoenix*. *Havfruens* Chef, Kaptajn *Joost van Dockum*, svarede, at hvis Englænderne ønskede noget, kunde de sende et Fartøj om Bord til ham.

Kort efter kom da ogsaa en engelsk Officer om Bord i *Havfruen* og meddelte, at den engelske Eskadrechef vilde lade Konvojen visitere.

„Vil De sige til Deres Chef,“ sagde Kaptajn van Dockum, „at jeg indestaar for, at der ikke findes Kontrebande i Konvojen. De kan faa Skibenes Papirer at se her om Bord, men en Visitation vil jeg af al Magt modsætte mig.“

Englænderen roede bort, men kom noget efter tilbage og meddelte, at Eskadrechefen nu vilde bringe Konvojen ind til Gibraltar for at lade Admiralen, som opholdt sig der, tage Bestemmelse om Visitation.

„Om jeg ankrer ved Gibraltar eller ej, bestemmer jeg selv,“ svarede van Dockum, og med den Besked maatte Officeren atter ro bort.

Noget senere sendtes der fra de engelske Skibe armerede Fartøjer ud mod Konvojen, men før de naaede denne, blev der fra *Havfruen* affyret nogle Skud, hvoraf et ramte en engelsk Baad og saarede et Par Mand. Fartøjerne fjernede sig da atter ilsomt, men de engelske Fregatter tog derefter Plads omkring *Havfruen* og gjorde klar til at angribe den.

Ogsaa i den danske Orlogsmand blev der slaæet Klartskib, og man forberedte sig paa en Kamp mod Overmagten. Englænderne lod det dog blive ved Truslen, der blev intet Skud affyret, og om Aftenen ankrede *Havfruen* med sin Konvoj paa Gibraltars Red, hvor *Nordlyset* kom til at ligge nær ved den engelske Fregat *Emerald*, som samme Dag var ankommet fra Sydamerika.

Admiralen, Lord Keith, var meget opbragt og vilde lade Kaptajn van Dockum arrestere, ligesom han truede med at sætte engelsk Mandskab om Bord i *Havfruen*, men da der jo ikke var Krig mellem Danmark og England, fandt han dog sin Hensigt for vovelig, og Forhandlingerne endte med, at den danske Konvoj ikke blev visiteret.

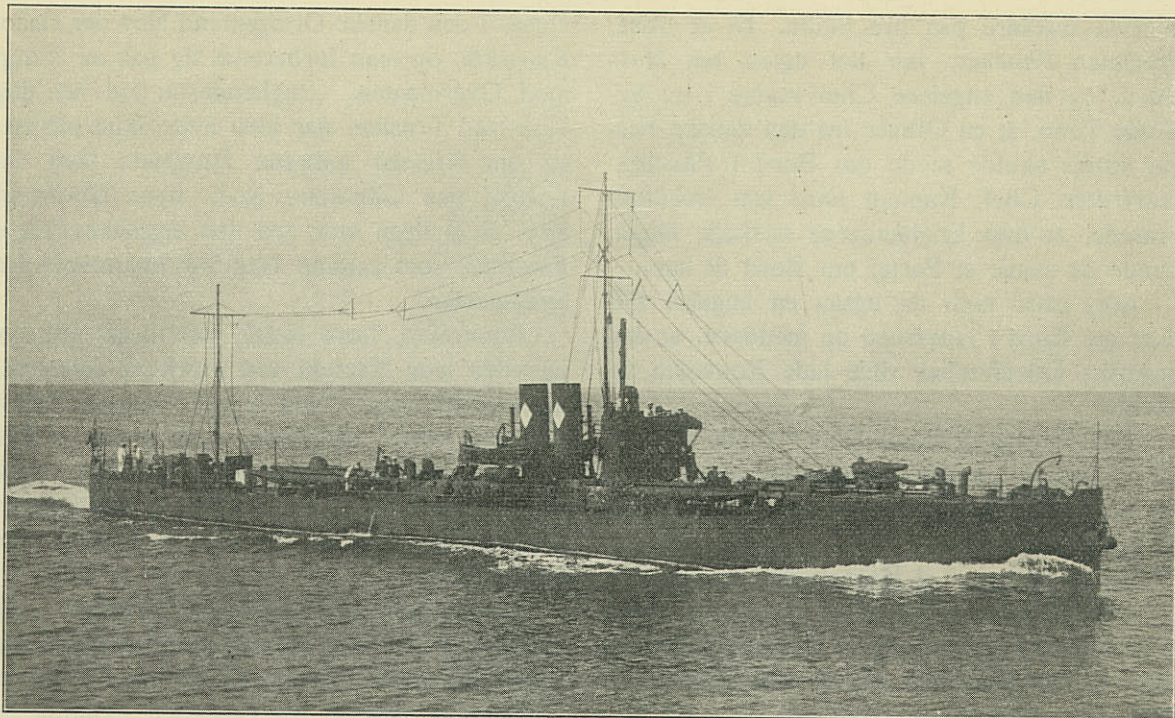
Julemorgen stod Skipper Svendsen paa Dækket af sin Brig og stirrede som sædvanlig tungsindig ud over Søen. Da fik han Øje paa et Fartøj, der satte af fra Fregatten *Emerald* og roede over mod *Nordlyset*. Agter i Baaden stod en Mand i „Masters“ Uniform og svingede sin Hat. Da Svendsen fik Øje paa ham, strømmede Blodet ham voldsomt til Hjertet; hans Ben vaklede under ham, og han faldt tungt over mod Rælingen, medens hans Øjne som fasttryllede fulgte Manden i Baaden, der nu var ganske nær.

„Goddag, Far, Goddag!“ lød en klar, ungdommelig Stemme derudefra, og da var det for gamle Svendsen, som om han hørte Himmerigs Klokker ringe Juleglæden ind.

P. Andersen.

ESKADREN STAAR SUNDET UD.

TORPEDOBAADE I NAT-ANGREB.

Eskadren laa sejklar paa Rheden. Viceadmiralens Flag var under Salut gaet i Top paa Kystforsvarskibet „Olfert Fischer“.

Flaaden var under Kommando — samlet og klar til de forestaaende Øvelser.

9 Torpedobaade var under Vimpel.

9 lange, sorte — kulsorte — Torpedobaade løb ud af Havnen, — lynsnart, lumskt og lydløst gled de forbi — tæt til hinanden — Bovvand og Kølvand skilte dem, — Torpedoudskydningsapparaterne truede til alle Sider, — Maskinerne arbejdede, Skruerne piskede Vandet i Skum, skarpe Stævne skar Baadene Vej, Flagene smældede, og Vimplerne slog med Dannebrog's rene Farver.

Den osende, sorte Kulrøg, der først som Striber fra de mange Skorstene havde tegnet Baadenes Vej, lagde sig nu over og omkring dem og indhyllede dem i Taage.

Saa hurtigt de kom, ligesaa hurtigt forsvandt de, og snart var de ude af Syne.

Majestætisk og sindigt kom Panserskibene bag efter med 10 Mils Fart. — Forrest Admiralskibet med Kommandotegnet vajende fra Toppen; — bag efter de andre Skibe i Kølvandsorden.

Signal paa Signal fløj til Vejrs. — Haandflagene viftede fra Skib til Skib, Radiotelegrafens brummede med sin monotone Lyd, og inden Borde i Kanontaarne, Kassematter, Magasiner og Torpedorum eksercerede Besætningerne.

— Slaat Rekorden fra i Fjor i Hurtighed og Dygtighed! — det var Parolen.

Medens Torpedobaadene bolttrer sig i den krappe Kattegatssø mellem Hesselø og Sjællands Rev med Kurs vester paa, glider Panserskibene stille tæt forbi Kronborg-Pynten Nord paa.

Kronborg! — Du, som i Menneskealdrer, gennem skiftende Tider, gode og onde, har fulgt dit Lands vekslende Forsvarsvaaben, — set det stort og mægtigt — set det blive røvet fra dit slumrende Folk og set det atter langsomt og smaat udvikle sig. — Du, som har set Niels Juels stolte Sejlskibsflaade staa Sundet ud og ind, medens Salutten dundrede fra dine og Linieskibenes Kanoner. — Se bag de pansrede Sider i de lave, dystre Skrog, om Du ikke i Folkene ombord kender de samme Søgutters Ansigter som i hine Dage, og om Du ikke føler Ligheden mellem Hjertet bag Sømandsblusen før og nu.

Og se! der dukker Undervandsbaadene op sønden for Pynten og lufter de vaade Flag, der skjult har vajet under Vandet, og der kommer Besætningerne op af Lugerne for at faa sig en Mundfuld frisk Luft.

— Og oppe i Luften suser Flyvebaadene *Maa-gen* og *Ternen* af Sted — højt oppe over dine gamle kobbertækkede Taarne og Tage — med endnu langt større Fart end Torpedobaadene.

Bøgeskovene bøjer deres Kroner, og Flagene

kippes i Land og ombord. — Du ligger saa smuk, — saa stille og alvorlig som Sundets Vogter fra gamle Dage — med Holger Danske lænket i din Kælder.

Det er henad Aften, da Sjællands Kyst forsvinder agterude. — Nakkehoved og Kullen vifter deres Lysglimt ud i Sommernatten, og Søen toppes og viser Tænder, drillet af den opfriskende nordlige Vind.

Hesselø er snart tværs, og Lysglimt fra Sjællands Rev Fyr begynder at dukke op over Horisonten forude. — Saa passeres endelig Revet, og Schultz Grundens Fyrskib Nord over vugger sig i Søen, river i sin svære Ankerkæde og blinker sine regelmæssige Blink.

I Læ af Hjælmen tæt under Fyret ankrer Torpedobaadene „i Kvejl“.

Een af Baadene — den førende, med Flotillechefens Stander vajende, — er ankret, de andre Baade lægger sig den ene efter den anden uden paa den, til alle Baadene ligger sammenbundne Side om Side.

Der er ingen Raaben og ingen Støj — alt gaar stille og uden mange Ord, — ingen Lys bliver viste, — alt er sort som Natten og som Baadene selv, — kun af og til et lille Blink fra en elektrisk Lommelampe for at se, hvor man træder, eller om Trosserne er gjort fast. —

Og Hjelmens Blinkfyr fra Toppen af den høje Ø kaster sine Straalebundter ud over den mørke Sø, — hen over de sorte Baade, som det skjuler.

Nede i Flotillechefens Kahyt er Cheferne forsamlede til Møde for at faa Ordre og for at træffe Dispositioner for det Angreb, Torpedobaadene skal foretage i Nattens Løb mod en fingeret fjendtlig Flaade, repræsenteret af de 3 Panserskibe.

Med Spænding ventes paa, at Klokken bliver 12, saa vil Eskadrechefen gennem Radiostationen give sine Ordre, hvorefter Baadene skal handle.

Megen Tid fra Ordrens Modtagelse til dens Udførelse er der ikke levnet Flotillen.

I Fredstid maa man indøve at tænke og at handle hurtigt og rigtigt for at kunne gøre det „in case of war“.

Chefernes Ansigter er prægede af Opmærksomhed og Alvor, medens de sidder forsamlede omkring Bordet. — En efter en er de kommet ned i Kahytten, efterhaanden som deres Baade er kommet paa Siden og har forløjet.

De gamle Kasketter hænger paa Knagerne langs Skoddet. — Jakkerne er gamle, og Snorene grønne af Søvand og Ælde. — Kulrøg og Kulstøv har plettet Ansigterne og snavset Hænderne, og Tid til at vaske sig har der ikke været.

Det er ikke Officerer, som vi kender dem fra København eller fra Panserskibenes Dæk, naar Skibene er til Ankers eller i Havn, — snarere ligner de et eller andet hemmeligt, skummelt For-

bund i Færd med at udklække Planer for et morderisk Overfald.

Ser man sig om i Kahytten, ser paa Chefernes Ansigter, deres Mine og deres Holdning, ser dem sidde der rundt om Bordet, hvor Søkortet ligger udbredt, hører Maskinernes sagte Brummen og Pumpernes Stønnen, mens der afventes Ordre, og mens man drøfter de sandsynlige og mindre sandsynlige Tilfælde af Fjendens Bevægelser, — saa kan man ikke lade være at tænke paa, — om det nu denne Gang var Alvor, om det nu var Virkeligheden, der kom med alle sine dyre og tunge Krav og Ofre, — hvor Land og Folk ventede et Resultat, og hvor Resultatet maaske kom til at afhænge af et hurtigt og dristigt gennemført Angreb, hvor alt sattes ind — uden Tanke paa at komme tilbage.

Jeg tror, der — som i fordums Dage — støbtes Mænd og skabtes Viljer i den selvsamme Stund, thi det rene Flag og de stolte Eksempler og Minder maatte mane den højeste som den laveste til Daad.

Baadene ligger lige klar til at gaa. — Styremaskinerne prøves — hver Type Baade snurrer med sin egen Lyd, forskellig fra de andre, — af og til hører man Dampen utaalmodig hvæse.

Nu hører man, hvor Radiotelegraferne kalder, — nu har den vist Forbindelse med „Olfert Fischer“, og Klokken er 12, da en Ordonnans kommer ned ad Agtertrappen med et Radio-Kodetelegram, som han rækker over til Flotillechefen.

Det er Ordren! — hvad er Baadenes Opgave? — hvordan lyder Ordren? — Telegrammet aabnes og tydes fra Kode til forstaaeligt Sprog og lyder:

„Undervandsbaad „2den April“ placeret M 4 observerede fjendtlig Flaade for sydgaaende Kl. 11 E. M. Øst af Mosel Grund. — Angrib og tilintetgør snarest.“

Paa Kortet udmaales, hvor Flaaden med den sandsynlige Fart kan være til en bestemt Tid paa en sydgaaende Kurs, hvad Formation den antagelig vil gaa i, og hvorledes den antagelig vil søge at sikre sig mod Torpedobaadsangreb.

Baadene faar Ordre til divisionsvis at holde tæt sammen, komme ubemærket gennem eventuelle Forposter og Patrouiller og angribe, saa snart ske kan efter Kl. 1.

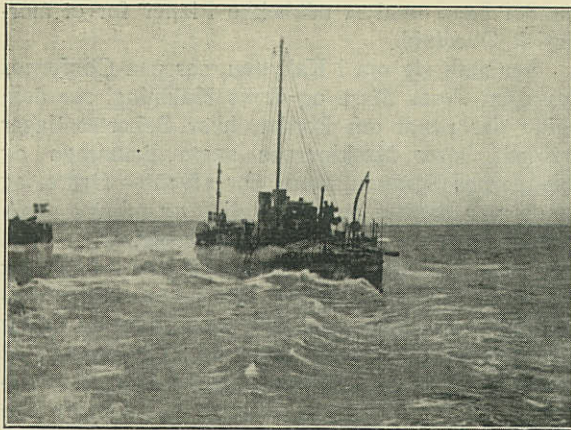
Baadenes Fart i Angrebet fastsættes til 25 Knob. Panserskibenes Fart og nøjagtige Kurs er ukendt. Angreb og Retraite udføres krigsmæssigt. Stævning og Tværs-Skud afgives med Torpedoen, indstillede til 4 Meters Dybde, saaledes at disse gaar under Panserskibenes Køl.

Aftaler af fortrolig Karakter udveksles for Natten, eventuelt Mødested — hemmelige Signaler — Tegn o.s.v.

Mødet er sluttet! — Nu til Handling!

— „Lad gaa!“ hører man allerede fra de yderste Baade; Maskintelegraferne ringer, Turbinerne sættes i Gang, Styremaskinerne snurrer, og i et Øje-

[*Torpedobaade.

blik er Baadene let. Torpedoapparaterne udsvingede, Sigteapparaterne paa Plads. — Alt klart til Angreb.

Det blinker fra Flotillebaaden! — Signal: „Følg den Kommanderende; tæt Marschorden, Fart 20 Knob.“ —

Der er Stilhed i Baadene; Mandskabet er paa deres Pladser med Redningsbælter paa overalt, som Ordren byder. Opmærksomheden er spændt, og skarpt ses der ud efter Panserskibene, og saa tæt paa hinanden, at man kan praje til hinanden, styrter Baadene ud i Nattens Mørke, — sorte, mørke og truende mod Maalet — Fjenden. —

Luk ikke Lemmene op til Fyrpladserne! Fyrbøderne dernede i de mange Graders Varme har allerede nu svært ved at holde det høje Tryk! — Vi risikerer, at Skorstenene flammer, og vi opdages.

Luk ikke Maskinskylligtet op ned til Maskinen! Lyset dernede fra kan trænge ud og forraade os!

Men luk op, naar vi er færdige med Angrebet. Luk op og se ned paa Fyrpladsen, — se de sorte, nøgne, forover bøjede Overkropper, belyste af Ilden gennem Fyrdørene, naar Kulspaderne svinges, og Kullene knitrer, og se ned i Maskinen, hvor Ingeniører og Maskinister tumler det sammensatte Maskineri med Kendskab og Ro!

— Pokkers flinke Fyre!

Den elektriske Blinklanterne fra Flotillebaadens Kommandobro blinker agterud; — med korte, regelmæssige Blink gives Signalet: „Følg den givne Ordre.“

Divisionsbaadene drejer ud og forsvinder i Natten. Divisionerne — hver for sig i tæt Orden — spredes over Farvandet for at opsøge Byttet.

Frem i Mørket søger Baadene spejdende efter Panserskibene. Om et Øjeblik taarner deres mørke Skrog sig maaske uventet op foran Baadernes Stævn, og der maa handles, handles hurtigt

og rigtigt — paa Sekunds Varsel. En gal Kommando, et fejlagtigt Greb kan have skæbnesvangre Følger.

Intet er at se; — intet er at høre; — lydløst, skjult i Natten gaar disse lumske, morderiske dødbringende Vaaben — Kampflaaders Rædsel — paa deres natlige Jagt.

Kun den svage, sagte Lyd af Turbinernes Snurren, Styremaskinernes Brummen og Søens Brusnen forude, hvor de skarpe Stævne skærer sig frem, bryder Sommernattens Stilhed.

Det blinker Østerpaa! — Det er Baadene derovre, der har opdaget Fjenden under Sjællands Kyst.

Divisionsbaaden blinker og drejer; — de andre Baade i Divisionen følger.

I tæt sluttet Orden bruser Divisionen frem med Kurs i den Retning, hvor Blinket saas.

Alle Mand stirrer i Spænding. — Ingen taler, — der lyttes, — der spejdes frem i Mørket, hvor alt er sort og stille.

Man tror at se noget; — Indbildningen maner sorte Konturer som af Panserskibe frem forude. Nerverne er spændte, og Fantasiens narrer; hvor man mener, noget skal være, tror man tit at se det, men Chefens erfarne Øje afgør det snart. — Folkene retter paa Redningsbælterne, — de ved, at Fare for Kollision er altid til Stede; — vi ser jo ingen, — og ingen ser vel os, — Lanterne og Lys har jo ingen af Parterne; og saa støtter de sig til Skorstensbardunerne, til Dæksapparaterne og Gelænderet, og Baadene krænger over, vugger sig og dukker sig, mens Søen vasker op over Stævne og ind over Side.

Og nu — hvad er det? Ser De det ogsaa — de sorte Skygger i den bælgmørke Nat — det klipper med Blinklanterne agterud fra Divisionsbaaden — han drejer! — Jo! — Det er Skibene! — Det er Fjenden!

De mørke Skrog tegner sig forude. — Først anes de, — saa skimtes de, — saa tydeligere og sikrere ses de — med Røgen sortere end Natten væltende fra sig — tæt og fed, osende kulsort — agterud.

Divisionen er kommen ind paa Flaaden et Par Streger fra Agterind — uset gennem Patrouillen, altsaa — med en glimrende Lejlighed og under de bedste Omstændigheder for et Angreb agterfra.

Chancen er der; — nu skal den bruges. — At Mandskab i alle Skibe altid holder skarpest Ud-kig efter Farer forud, er ofte erfaret; — ogsaa det skal hjælpe os, — dækket og skjult af Mørket og af den tætte, sorte Røg, kommer vi sikkert ind paa Skudafstand.

„Klar ved Torpedoen!“ kommanderer Chefen fra Kommandobroen, Situationen er klar — Sigteapparaterne indstilles. — „Nu rolig, Carl,“ siger Chefen og lægger sin Haand beroligende paa Rorgængerens Skulder. — Carl er begyndt at køre lidt.

— Saa! — Styrbord ganske lidt! — Ret saa! — ikke længere fra Divisionsbaaden! — Støt det! — og det dirrer i Skroget paa de lange, sorte Torpedobaade, mens Maskinerne stønner, og Skum staar for Boven, — lydløst styrter de vilde, truende, dødvarende Sendebud fra Mørkets Magter sig frem.

Divisionsbaaden blinker. — Baadene drejer ud i Kampformation.

2 Gange fuld Kraft frem paa Maskintelegrafren.
25 Knob!

Nu braser Divisionen frem.

Hvem kan standse den?

Nu skønnes Afstanden til Skibene 1500 Meter — nu 1000 — nu 800 — 600.

I samme Øjeblik kastes de tændte Projektører fra Flaaden agterud. — Lyskasterne søger, — Baadene fastholdes i Lyskeglerne. — Projektørlyset blænder — man ser kun et Lyshav forude.

Torpedobaadene er opdagede!

Skudglimtene lyner — Knaldene smælder, — men for sent.

6 Torpedoeer er allerede udskudte, og med rivende Fart farer de under Vandet frem mod Skibene med deres dødbringende Bud, og Baadene er spredte og under Retræte.

Saa kastes Panserskibenes Projektører pludselig forefter til begge Sider, hvor de 2 andre Divisioner samtidig angriber, — 1 Division paa hver Side af det førende Skib.

Lejligheden er benyttet til at komme ind, medens Skibenes Projektører var saa stærkt optagne af det uventede, overraskende Angreb agterfra.

Det flimrer med Ilden fra de hurtigskydende Kanoner, medens Kulrøg og Krudtrøg hvirvler sig i Projektørernes skarpe Lys, og Knald paa Knald runger fra de pansrede Skibes Sider.

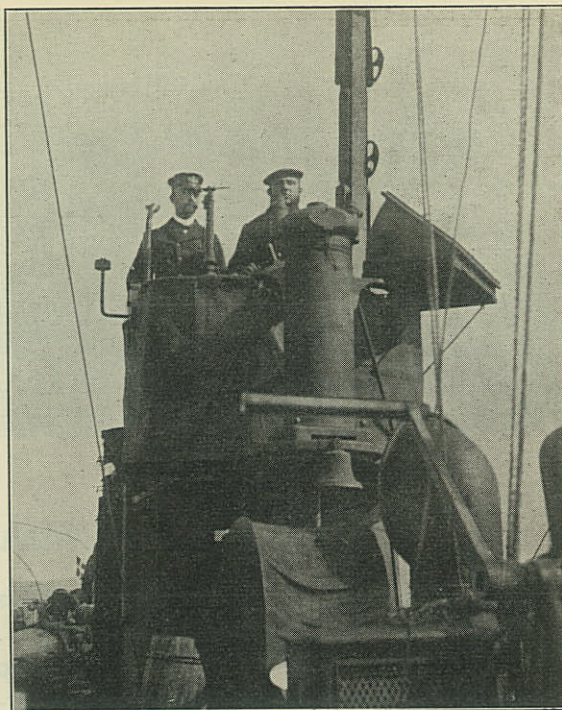
Men skjulte for alles Øjne iler 12 lumske, staalblanke, morderiske Torpedoeer — 12 mekaniske, grusomme Helvedesmaskiner, — frem mod deres Maal.

Der er Mørke, hvor der før var Liv og Kamp. Der er Mørke, hvor før Projektørerne svirrede ud over Vandet, — søgte efter de angribende Baade og belyste dem.

Mørke, der hvor Skudglimtene lynede; — og der er Stilhed, hvor før Skuddene knaldede og Torpedoeer suste gennem Vandet.

Projektørerne er slukkede.

Angrebet er endt.

Kommandobroen.

Signal! — det er Lyskugler, røde og hvide, der i dannebrog-farvede Striber tegner sig i den mørke Nat og glimtvis oplyser Admiralskibets Kommandobro:

„Den Kommanderende tilkendegiver sin Tilfredshed“.

Nu faar Torpedobaadene Signal til fri Manøvre — hurtig samles de om Flotillebaaden, og rask gaar det indad mod Samsøys Kyst til en god og sikker Ankerplads.

Det er et svagt, mangelfuldt Billede af et Torpedobaadsangreb.

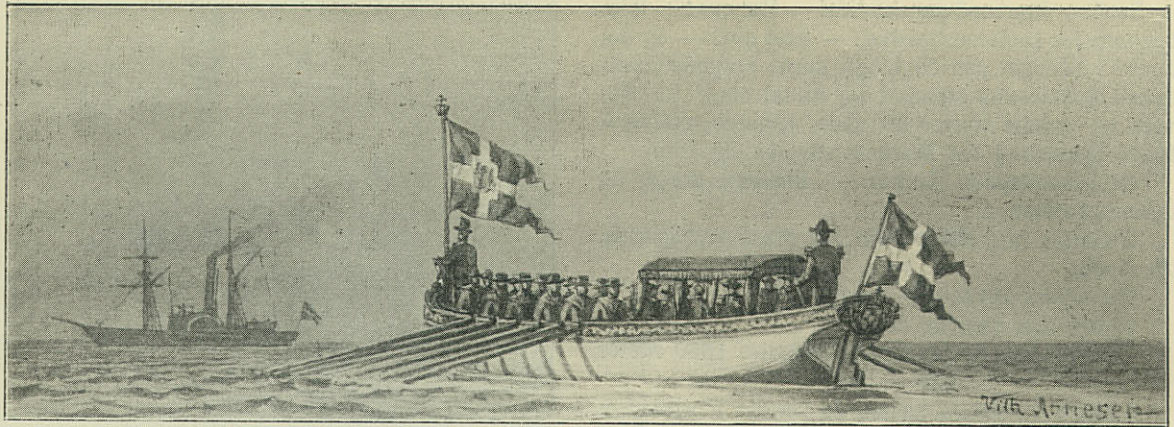
Det er et famlende Forsøg paa at skildre de Stemninger og Følelser, der rører sig i Besætningen ombord i en Torpedobaad — fra den øverste til den ringeste — naar det gaar løs.

Alle er de Led i den samme Kæde, som skal holde, hvis Resultatet skal blive godt.

Otto Lagoni.

Tegning af Vilh. Arnesen.

EN FORAARSDAG I SUNDET 1843.

Der var Liv og Travlhed paa Københavns Rhed en smuk Sommerdag, Tirsdag d. 2. Maj 1843; Flaadens Udrustning var netop tilendebragt, og en Eskadre, bestaaende af Korvetten *Flora*, Chef: Kaptajn *Paludan*, Briggerne *Mercurius*, *Ørnen* og *St. Jan*, laa sejlklaare til ankers indenfor Trekroner.

Tæt udfør Orlogsværftet ved Estakaderne laa det lille Kongelige Dampskib *Ægir*, ført af Premierløjtnant *C. Lütken*, med Dampen oppe og fuldt optaget med Forberedelser til Kongens Ankomst; det kongelige Køkken blev bragt ombord, og store Kasser med Sølvservice blev baaret over Falderebet. Selve Køkkenmester *Casadaban* med Mundkokken, 4 Kokke, en Sølvpop, 2 Underkældermestre og mange andre kongelige Betjente kom ombord og kort efter dem Gardens Musikkorps. —

Inde paa Toldboden var Landingsstedet pyntet med Flag og Tæpper, og fra Orlogsværftet ventedes Kongechaluppen og flere Kavallerchalupper for at føre Majestæterne og det anselige Følge ud til *Ægir*, hvis Bestemmelse var Inspektion af den paa Rheden liggende Eskadre og en Lysttur til Helsingør.

Samme Dags Morgen roede Malerne *Eckersberg* og *Kloos* ud til Briggen *St. Jan*, hvis Chef, Kaptajnløjtnant *C. Irminger*, havde indbudt dem til at sejle med Briggen til Helsingør. Kl. 11 kom imidlertid Professor *Eckersbergs* Søn ud med en Færgebaad og meldte, at Faderen var indbudt af Kongen til at følge med i hans Dampskib for at se Eskadren; *Eckersberg* skyndte sig hjem for at pynte sig, og ved Middagstid finder vi ham igen med høj Hat, som den eneste

ikke uniformerede, slutte sig til det talrige og fornemme Selskab paa Toldboden.

Her laa den gamle, endnu i vore Dage velbevarede Kongechalup med sine rigt udskaarne Stevne; den var bygget i 1784 paa det længst nedlagte kongelige Baadebyggeri i Fredensborg.

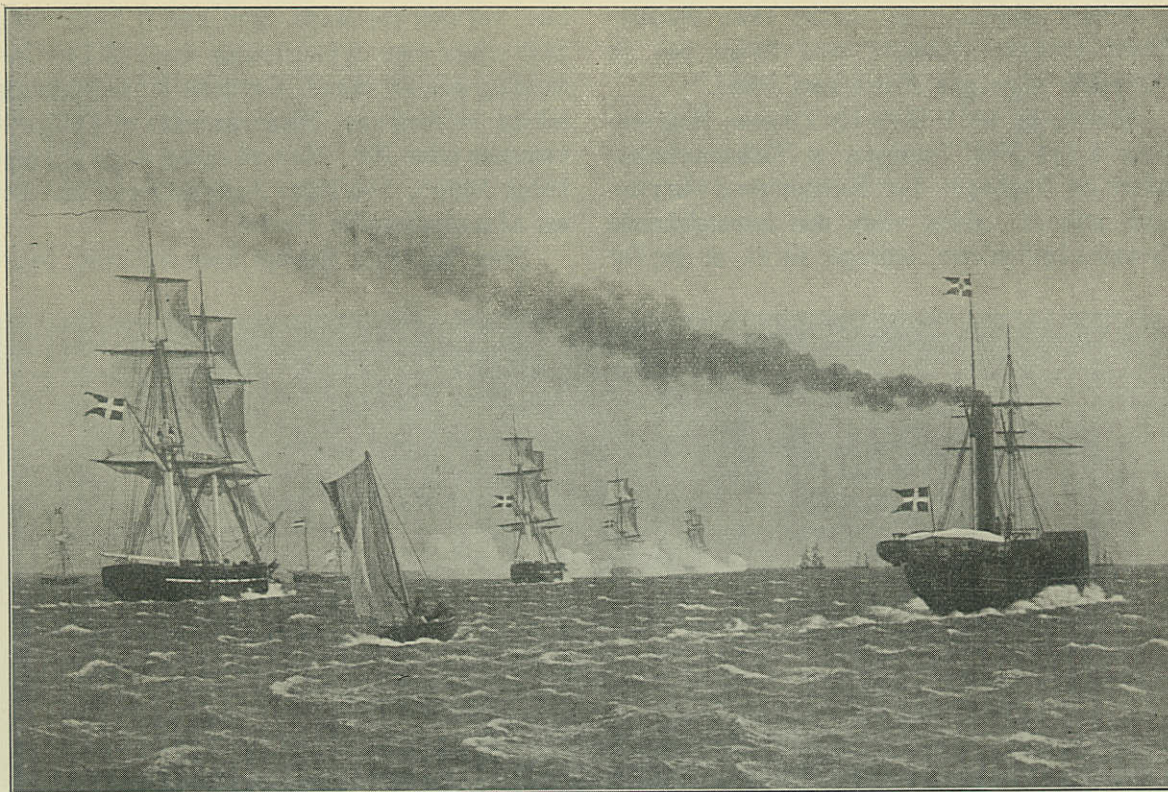
De 12 kongelige Chaluproere var udvalgte Folk af Holmens faste Stok, klædte i runde, sortlakerede Hatter med Kongens Navneciffer, korte blaa Trøjer med Ankerknapper, hvide Benklæder og om Livet røde Silkeskerf med Guldfrindser, hvide Sokker og Ankelsko, alt sammen flunkende nyt Tøj, udleveret i Dagens Anledning. Som en Rest fra gamle Dage, da Frederik d. 6. sejlede i Gondol i Frederiksberg Have, bar Kvartermesteren, der forude stod Vagt ved Kongeflaget, følgende ejendommelige Uniform: Høj sort Hat med Kokarde, blaa Livkjole, lang gul Silkevest og om Halsen en fin, forgyldt Kæde med Baadsmandsfløjte.

Over Chaluppens Agterparti hævdede sig en høj Baldakin af rødt Silkedamask, og inde paa Tofterne var bredt røde Fløjlschynder med Guldfrindser.

Fra Palæet kom nu Majestæterne *Kong Christian den 8de* og *Dronning Caroline Amalie*, Deres Kgl. Højheder *Prins Ferdinand* og *Prinsesserne Karoline* og *Juliane*, *Landgreve Vilhelm* og *Prinserne Bentheim* og *Wittgenstein*.

Blandt Følget var Hoffrøken *Waltersdorff* og to Hofdamer, samt 11 af Kongens Kavallerer, hvoriblandt Greverne *Joldi*, *Danneskjold-Samsøe*, *Blücher* og *Ahlefeldt*, General-Adjutant *Ewald* og Jagtkaptajnen, Admiral *Lütken*. Blandt mange andre indbudte var ogsaa Admi-

Kong Christian VIII med Suite paa sit Dampskib Ægir tager en Eskadre i Øjesyn paa Københavns ydre Rhed d. 2. Maj 1843
Efter Maleri af Eckersberg; ejes af Fru Christiane Jørgensen.

ralerne *Krieger* og *Stephanson* og endel højere Søofficerer.

Medens Kongechaluppen roede ud til Ægir, salutede Batteriet *Sixtus*, og Eskadren lettede for en let sydvestlig Brise og stod ud af Kroneløbet. Ude i Sundet formeredes Kølvandsorden for fulde Sejl, medens Ægir, der var lettet, med Kongeflaget paa Toppen, snart indhentede Eskadren og passerede langsomt forbi den under Skibenes Salut.

„Det var et imponant og skønt Syn“, skriver Eckersberg, og herfra stammer Skitsen til E.'s Maleri: „Kongen med Suite paa sit Dampskib tager en Eskadre i Øjesyn paa Københavns ydre Rhed“.

Efter at Kongen havde iagttaget Skibenes Manøvrer, stod Ægir Nord paa til Helsingør. Det havde været Hensigten, at Eskadren skulde have eskorteret Kongen ud af Sundet, og derfra være afgaaet til Madeira, men Briggen *St. Jan* havde faaet en Læk, og der var saa mange Efternølere blandt Besætningen, at man maatte vente 2 Dage for at faa alle med.

Medens en let „dejeuner“ blev indtaget, dampede Ægir videre nordpaa og naaede Kl. 3 Em. Vagtskibet ved Helsingør, Korvetten

Diana, ført af Kaptajn *Næser*. Der blev saluteret med 27 Skud, medens Mandskabet paraderede paa Ræerne, og samtidig salutedes fra Fæstningen *Kronborg*, fra Skydebanen og fra Kronprins Frederiks Kutter *Neptun*, der ogsaa laa tilankers paa Rheden.

Ægir stoppede og laa stille, medens *Kronprinsen*, den senere Kong Frederik d. 7de, i Admiralsuniform kom ombord, og paa dette Tidspunkt strømmede en Mængde Sejlskibe nord fra ind i Øresund for en frisk vestlig Brise og passerede tæt forbi Kongeskibet samtidig med, at 2 Færgebaade med Musikanter krydsede omkring det, og en tredje større Sejlbaad bragte de høje Toldembedsmænd fra Helsingør ombord til Kur hos Majestæterne.

Eckersberg skriver, „at Vejret var overordentlig smukt og alting begunstigede denne sjældne, interessante Tour“, og det maa sikkert have været et herligt Syn for denne Elsker af Skibe at se Sundet fyldt med Sejlere.

Vi kan endog paavise Skibenes Mængde gennem Øresundstoldens Regnskaber, idet der i de 3 Dage, 2. til 4. Maj, klareredes ikke færre end 233 større Skibe for Indgaaende, der gav Tolden den solide Indtægt af 20,082 Rdl. og 1 Styver.

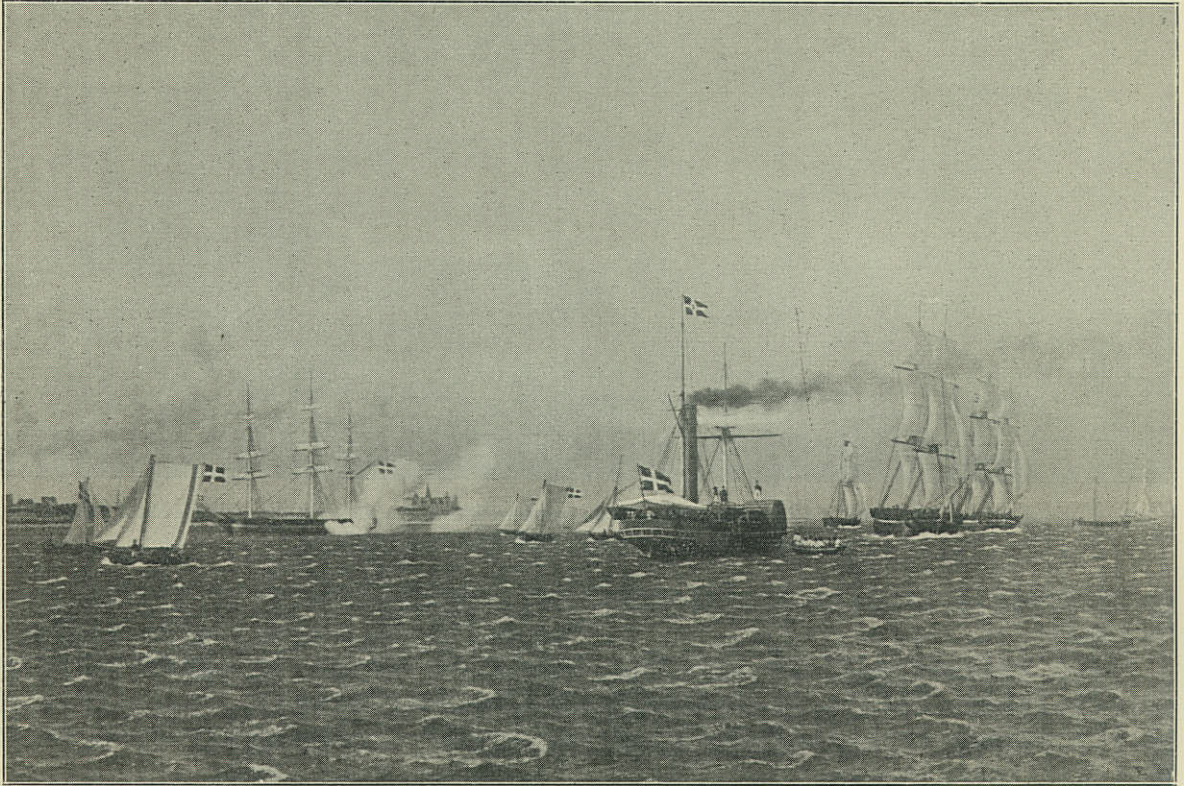

Herfra stammer det andet store Maleri: „Hans Majestæt Kongen med Følge paa sit Dampskib Ægir paa Helsingørs Rhed.“

Medens de tørre Data for Dagens Begivenheder i rigt Maal fremgaar af Skibsjournaler, Aviser og Dagbøger, har Kunstnerens Nærværelse ombord, takket være den kunstelskende Monarks Indbydelse, bidraget sit til, at der for

lille, vel nok ret lange, men kun 9 Alen brede Skib; føjer man til Gæsternes Antal Skibets Besætning paa 26 Mand, Gardens Musikkorps og talrige Hofbetjente, bliver Antallet af Ombordværende over 100. Man vil ogsaa se af Eckersbergs Maleri, hvorledes Agterskibet er tæt besat af uniformerede Herrer.

Efter Taflet gik Kronprinsen fraborde, hvor-

H. M. Kong Chr. VIII med Følge paa sit Dampskib Ægir paa Helsingørs Rhed d. 2. Maj 1843.
Efter Maleri af Eckersberg; ejes af Fru Fanny Henriques.

Efterverdenen kastes Glans over denne skønne Majdag i Sundet gennem de mange fortrinlige Tegninger og Malerier, som Eckersberg her tegnede Skitser til.

Efter at Ægir var staaet lidt nordpaa op til Blokhuset paa Lappen, vendte den, stod forbi Kronborg og ankrede ved Femtiden tæt Syd for Kronborg.

Her fandt Taflet Sted; der var dækket til Majestæterne, de Kongelige Højheder og Prinserne i Kahytten og ved 3 Borde paa Dækket, ialt 48 Couverts. Man maa forbavses over, at saa mange har kunnet faa Plads ombord i det

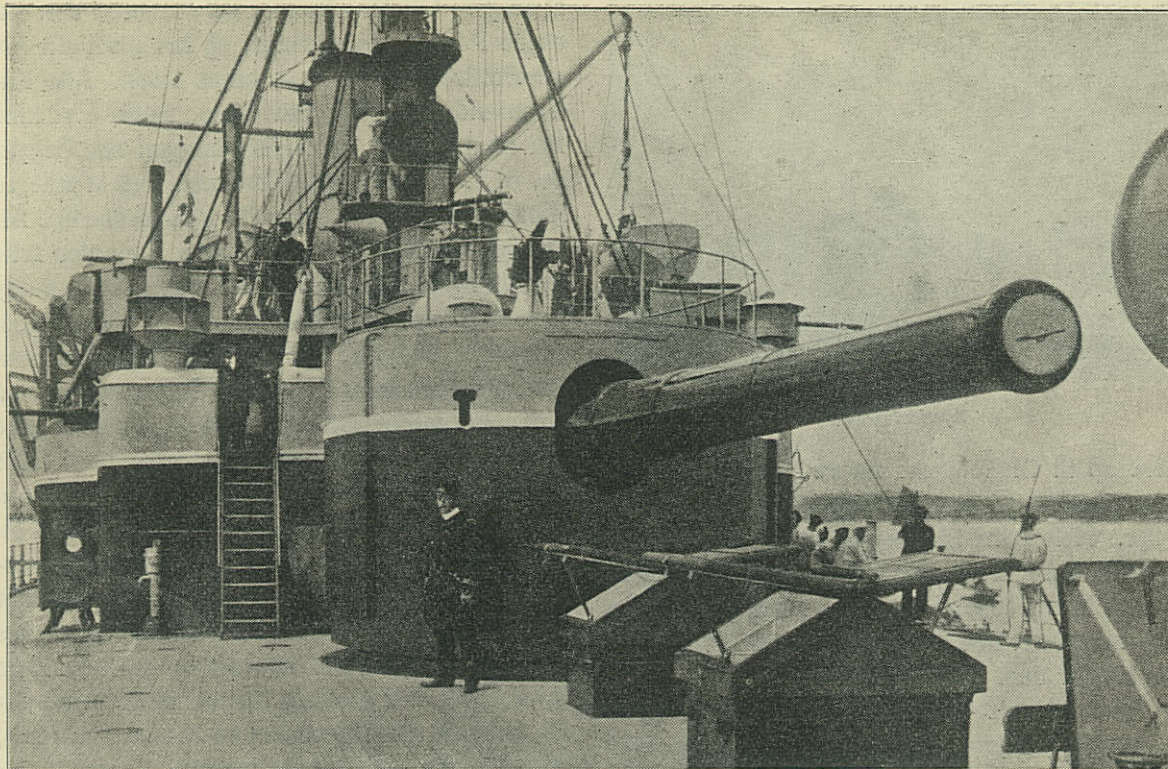
efter Ægir lettede og løb langs Helsingørs søndre Havnehoved, hvor en Mængde Mennesker havde samlet sig og hilste Majestæterne med Hurraraab. Tilbagerejsen til København blev foretaget langs Kysten, og Kl. 8 $\frac{1}{4}$ gik Majestæterne med Følge i Land ved Toldboden.

Kort Tid efter foreviste Eckersberg to færdige Tuschtegninger for Kongen, der bestilte et Maleri efter den ene; dette Maleri er senere gaaet over i privat Eje; men Tegningen er nylig erhvervet af Kong Christian den 10de og pryder Hans Majestæts Arbejdskahyt i Kongeskibet „Dannebrog“.

P. A. Grove.

„Olfert Fischers“ Agterdæk

KLART SKIB.

Hornsignalerne gjalder fra For til Agter i Kystforsvarsskibet og trænger ind i hver Krog, ned i de fjerneste Rum. Alt Liv standser et Sekund, gennem hver Mand gaar som et elektrisk Stød, han studser og lytter til Tonernes underlig sporende Magt, der skingrende maner ham til at ile til sin Post, være beredt, gøre sig klar.

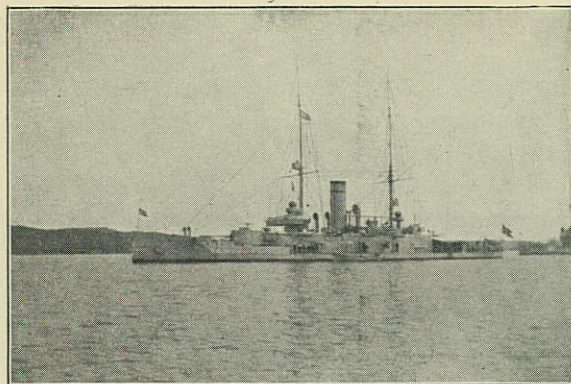
Da bliver alt pludselig det vildeste Virvar; fra alle Ender og Kanter kommer Folk styrtende, fra Luger og Trapper vælter nogle op, andre ned; Gelændere, Skandseklædning, Skylighter og alle løse Ting, der kan genere Kanonernes Skydefrihed eller være til Hinder under Kamp, fjernes. Projektørerne sænkes ned under Panserdækket, de svære vandtætte Døre og Luger lukkes, og Ammunitionsvognene ruller hen over Dækket til hver af de til Beskydning af Torpedo- og Undervandsbaade bestemte smaa Kanoner, hvor der anbringes Kasser med Forhaandsammuniton. Kanontaarnene for og agter drejes rundt, og Kasematkanonerne stikker deres slanke Løb tværs ud for at prøve, om alt er klart. Saa bliver pludselig alt stille, paa Dækket ses ikke et Menne-

ske, alt synes øde og forladt. Besætningerne fra Dæksbatteriet venter i Læ under Panserdækket paa, at der skal blive Brug for dem, selv Kommandobroen er tom; spøgelsesagtigt som den flyvende Hollænder skummer Panserkolossen frem gennem Bølgerne.

Men nede i Skibet er alt Liv. I det pansrede Kommandotaarn staar Chefen, Artilleri- og Navigationsofficererne, og leder Skibets Bevægelser. I hvert Kanontaarn og i de fire Kasematter rasler de elektriske Elevatorer op og ned med svære Pansergranater og tilhørende Ladninger, i Søminerummene føres de blanke Torpedoer ind i Udskydningsrørene, og i Maskinrummet hvæser og snurrer Hovedmaskineriet og de talrige Hjælpemaskiner og Dynamoer, mens Fyrbøderne nede paa Fyrpladserne sveddryppende i en ulidelig Varme maser, for at skaffe Kul til de gloende, forslugne Svælg, der buldrende og knitrende synes ganske umættelige; selv den ellers saa fredelige Officersmesse frembyder omdannet til Lazareth et uhyggeligt Skue.

Paa Centralkommandopladsen begynder nu Telefoner og Talerør fra alle Kanoner og Rum i Skibet at melde „Klar“, og Meldingen gaar vi-

Kystforsvarsskib.

dere op til Chefen, der nu ved, at alt er i Orden, hver Mand paa sin Post klar til at gøre sin Pligt. Hele hans Skib er nu et Væsen, et harmonisk hele, hvori alt griber ind i hinanden, som et Kæmpedyr, hvis Nerver alle gaar til een Hjerne, til det lille Kommandotaarn, hvor Chefen samler dem i sin Haand.

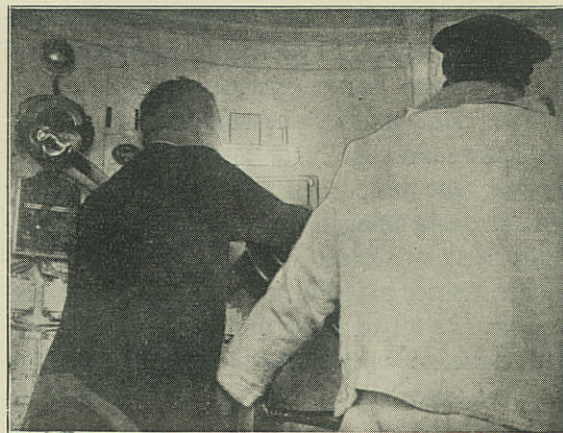
Ude i Horizonten ses nu Fjendens Topper dukke op. Højere og højere hæver de sig over Kimingen, en sort Røgsky forraader ham yderligere, og i de skarpe Prismekikkerter ses nu tydeligt Skrogets Linier og Omridset af den store Skydeskive, han slæber flere hundrede Meter agterude; selv slæber vi en lignende Skive, og den gensidige Beskydning skal nu snart begynde. Fra Afstandsmaalerne sendes stadigt Afstandene ned til Kommandotaarnet, det gælder om at beregne Fjendens Plads, Kurs og Fart, og de første Skridt til Sejr maa allerede nu gøres ved at opnaa den fordelagtigste Begyndelsesstilling. Alt maa dertil tages i Betragtning. Sol, Vind, Sø, fordelagtigste Afstand, Position o. s. v., thi det gælder om, hvem der først kan overvælde Fjenden med det største Antal Skud og opnaa den bedste, mest ødelæggende Virkning, d. v. s. i Fred, hvem der først kan faa afskudt det i Forvejen bestemte Antal Skud med den største Træffeprocent i de agterude slæbende Skiver.

Ovre fra Fjenden ser man allerede Lynglimtene og Røgen fra Kanonerne, og kigger man agterud, skyder taarnhøje, snehvide Vandsøjler op rundt om Skiven. Virkeligheden kan ikke kommes nærmere, Fjendens Kanoner synes lige saavel rettede mod os som mod Skiven agterude.

En febrilsk Sitren gaar gennem hele Skibet; da begynder Telefoner og Indikatorer pludselig

at klapre, Chefen skønner nu at være i den ønskede Position og Afstand, og har givet sin Artilleriofficer Ordre til at aabne Ilden. Alle Kanonmundinger, der kan bære, rettes i samme Nu mod Maalet, og Indskydningen kan begynde, d. v. s. Artilleriofficeren maa ved at lade en Række Skud affyre, indstillet paa forskellige Afstande, og observere Nedslagene, finde den rette Indstilling af Kanonerne. Saa hurtigt som muligt maa dette være tilendbragt, og nu gives Signal „alt Skyts begynd!“ Slag i Slag følger nu Bragene fra Kanonerne, og hele Skibet ryster, saa Ure, Barometre, Billeder o. m. a., hvis det ikke i Forvejen var taget ned, uhjælpeligt vilde falde i Dækket, og i Taarne, Kasematter og Amunitionsmagasiner begynder atter Travlheden. Folkene springer rundt, tumler med de store Projektiler og Ladninger, haler i de svære raslende Kædetaljer, kurér Transportvognene hen langs deres Skinner, fylder Elevatorer og lader dem flyve op og ned gennem Skakterne til Kanonerne, hvor de af andre illsomme Hænder tømmes, og Ammunitionen havner tilsidst i Kanonen, for et Øjeblik efter med et dumpt Brøl at fare ud i Luften.

Men oppe i Kommandotaarnet staar Artilleriofficeren; alle Helvedes Magter har han ved et Tryk paa en Knap sluppet løs, nu skal de dirigeres. Anspændt betragter han gennem Kikkerten Skiven og Nedslagene rundt om den; det er nemlig i Virkeligheden ham, der skyder med alle Kanonerne. Skytterne er kun et automatisk Mellemlid, mekanisk indstiller de deres Kanon efter hans Ordre, og fuldstændig kritikløst sigter de paa samme Punkt uden at bryde sig om, hvorvidt de synes, Skuddene rammer eller ej; men Ildlederen maa se alt, følge alt,

I Kommandotaarnet.

stadig signalere Rettelser ud til Kanonerne, saa ingen falder ud af Symfonien. Begynder han da at se Vandsøjle paa Vandsøjle, som fra en Flok Kæmpehvaler, rejse sig rundt om Skiven, se store Stykker Tømmer og Jern slyn- ges op mod Skyerne, og hele Sider af Skiven pludselig forsvinde, da begynder Spændingen at udløses, en egen Tilfredssillelse stiger op i ham, og er det sidste Skud faldet, og Skiven maaske ganske forsvundet fra Havets Over- flade, kan han med Sindsro vente Resultatet af Bedømmelsen, helt galt kan hans Skydning ikke være gaaet. Sølvskjoldet, Præmien for den bedste Skydning i Eskadren, viser sig forjættende for hans Blik.

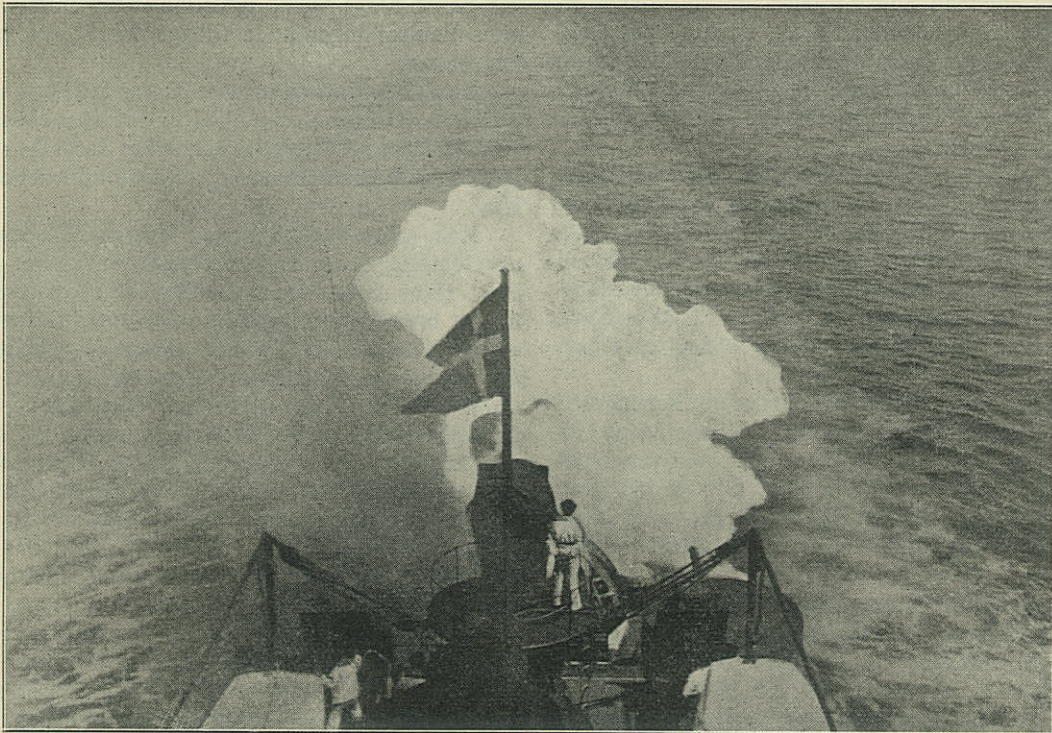
Signalhornene lyder nu igen, denne Gang i et roligere Tempo, Skibet skal atter bringes i daglig Orden. Skydeskiven agter hales op langs Siden og Modstanderens Træffere optælles. Re- sultaterne udveksles straks pr. Radiotelegram,

og skuffede eller glad overraskede falder alle lidt efter lidt til Ro.

Hvad mere end den rent tekniske Færdig- hed i Skytte- og Ildlederuddannelse, kan man opnaa ved en saadan Fægtningsskydning? Bl. a. kan deraf uddrages den Lære, at Artilleriet stadig er et af Flaadens Hovedvaaben, som det altid har været, og at et mindre Skib altid vil have Chancer overfor et større, blot det har Kanoner af tilstrækkeligt stort Kaliber og vel- uddannede Skytter og Ildledere. Det lille Skib har nemlig altid den Fordel at frembyde et min- dre Maal, og man maa haabe, at vi herhjemme atter maa faa en Flaade af virkelig effektive Ar- tilleriskibe.

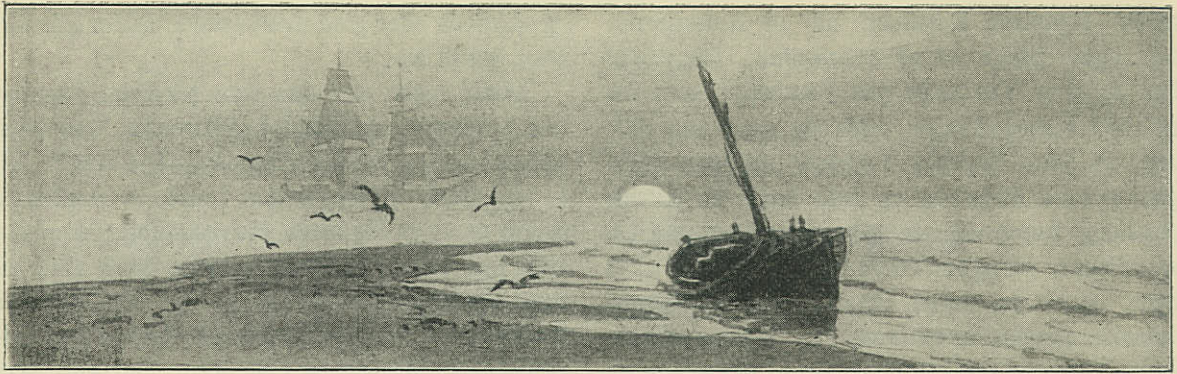
Et Land med Danmarks oversøiske Handel maa kunne spille en Trumf ud paa Havet; thi Handels- og Krigsflaaden maa følges i Udvik- ling.

Preben Lembcke.

Skydeøvelser.

Tegning af Vilh. Arnesen.

PORCELLÆNSHUNDEN.

EN FORTÆLLING FRA KANONBAADSKRIGENS TID FOR 100 AAR SIDEN.

Det lysnede i Øst med en svag, rødlig Tone. Morgendisken, der havde skjult Horisonten, veg trevent for et Par Vindpust, og alt imens steg Solens røde Skive langsomt op og spillede i Dugdraaberne paa en tilsyneladende uddød Baad, der drev for Strømmen.

Ned imod Skagens hvide Sandstreg drev Baaden — stadig uden at der sporedes noget Livstegn fra den, og hele Havfladen laa dovent og badede sig i den stigende Sols Straaler, tilsyneladende aldeles øde. Kun ude imod Vest, endnu halvt dækket af en Taagebanke, skimtedes Omridsene af en Sejler — som en stor, ond Fugl laa den der, med sammenfoldede Vinger og saa ud, som om den lurede paa et Bytte.

Pludselig blev der levende i Baaden. En Dreng — en 12-Aars Purk — rejste sig forvildet over Ende, mysede mod Solen og saa sig omkring. Blodet løb fra et aabent Saar i hans Hovede ned ad den ene Kind, og hans lille Skikkelse bar med Klæderne i Laser umiskendeligt Præget af Nød og Savn — ja, hans hule Kinder kunde endog tyde paa Sult.

Drengen kom imidlertid hurtigt til Besindelse; der kom et anspændt Udtryk i hans Ansigt, et Udtryk, der, da han blev Sejleren imod Vest var, pludselig skiftede til det dybeste Had. Som et Lyn greb han Aarerne — Masten var splintret — og snart skød Baaden ind imod Grenens glitrende Sandtange.

Nattens Oplevelser malede rundt i Drengens Hjerne. Han saa for sig sit fattige Hjem i den norske Skærgaard; — Hunger og Nød havde snart berøvet det Karakteren af et Hjem. Hans Fader var som dansk Orlogsgast taget til Fange og sad paa andet Aar i et af de engelske Prisonskibe, hans Moder laa syg af Overanstængelse og Savn i de sidste tunge Krigsaar. I den lille Bygd kunde ingen hjælpe, de led alle Nød; — selvom man havde Penge, kunde der intet købes for dem. Stadig havde Drengen hørt om Hjælpen, der skulde komme fra Danmark, om de ventede Korntransporter, der udeblev, og Danmark stod for ham som det forjættede Land, hvorfra han kunde bringe

sin Moder den Hjælp, hun saa haardt behøvede. Langsomt modnedes i Purkens Hjerne en stor Beslutning. Fra lille fortrolig med Søen faldt det ham ganske naturligt at tænke paa at gøre Rejsen alene i en Baad til det forjættede Land, og Baade var der nok af, det var saavist Bygdens eneste Rigdom! Men Pengene! Ja, her vidste Drengen ogsaa Raad. Paa Kommoden i hans Moders Stue stod en dejlig Porcellænhund, som Faderen i sin Tid havde bragt hjem, og denne Hund stod i Drengens Fantasi ingenlunde tilbage for Stormogulens Rigdomme.

En Søndag Morgen, da alle var i Kirke, virkeliggjorde Drengen sin Plan. Med den kostbare Porcellænhund forsigtig indpakket satte han Sejler paa en af Bygdens Baade og styrede ud i det aabne Hav.

Mod Aften faldt Drengen i Søvn af Spænding og Udmattelse, og da han vaagnede, var det mørk Nat. Hans Baad laa paa Siden af et stort Skib; nogen brølede uforstaaelige Ord ned til ham og slæbte ham op paa Dækket. Nogle skæggede Søfolk spurgte ham om en hel Mængde Ting, han ikke forstod, og til Svar rakte han blot sin kostbare Porcellænhund frem. Folkene lo, og en høj Mand slog til den, saa den sprang ud af Haanden paa ham og trillede ud i Borde. Rasende fór Drengen ind paa ham, men fik et Slag i Hovedet og blev kastet hovedkulds ned i sin Baad igen. Saa lukkede Bevidstløsheden sig over ham, og han huskede intet mere.

Imens alle disse Indtryk fór igennem Drengens Hjerne, roede han af alle Kræfter ind imod Skagen. Snart slappedes hans Kræfter, Saaret smertede ham, og for anden Gang faldt han hen i Besvimelse.

Pludselig blev der levende i den sydlige Horisont. Fire sorte Stankelben kom kravlende op imod Baaden. Det øvede Sømandsøje vilde hurtigt have gjort ud, at det var Kanonbaade, og at de var danske, saas snart paa den rødhvide Dug, der blafrede agter. Et kort Signalfløjt fra den forreste Baad, og alle fire styrede østerpaa; et nyt Fløjt, og Kommandobaaden, kendelig paa Flotillechefs-

standeren, styrede op mod Drengens Baad, fulgt af de tre andre, der præcist svingede op i Kølvet paa Formanden. Et nyt Fløjt og alle holdt paa Aarerne, undtagen Kommandobaaden, der bordede Baaden med den besvime Dreng.

Atter en hovedkuld Opvaagnen for den lille Fyr, men denne Gang i venligere Omgivelser. Nu saa Drengen ind i et skægget Ansigt, indrammet af en høj, rød Krave og en trekantet Hat med rød-hvid Kokarde. Det vidste Drengen hjemmefra maatte være Venner, og med et Glædeshyl fór han over mod Kanonbaadsflotillens Chef, under en Strøm af Ord, der væsentlig drejede sig om „Mor“ og „Porcellænhunden“.

„Staa lidt i Stegen,“ sagde Flotillechefen smilende, „lad mig hellere faa lidt at vide om Skibet, for i dette her stille Vejr kan han ikke være langt borte.“

„Nej,“ svarede Drengen aandeløs, „det er rigtig nok, man kan se ham ligge derude i Taagen,“ og Purken pegede med Haanden imod Sejleren, der utydelig skimtedes.

„Havde han Kanoner?“ „Hvad Rigning havde han?“ — Spørgsmaalene regnede ned over Drengen, der bare virrede med Hovedet, for hvad kunde saadan en lille Fyr se en bælgmørk Nat? Men snakke kunde han, og nu fik de Porcellænhunden en Gang til, til stor Fornøjelse for Folkene ved Kanonbaadens Aarer.

„Ligemeget,“ sagde Flotillechefen, „vi gaar paa ham, om han saa er selve Admiral Satan.“ Et Signal bragte de andre Baade paa Siden, og en kort Konference blev afholdt, hvis Resultat prægede sig i et beslutsomt Udtryk i de fire Kanonbaadschefers Ansigter. Og fra Mand til Mand ved Aarerne fór Historien om Porcellænhunden. Snart spredte den almindelige Munterhed sig ogsaa til Flotillechefens alvorlige Ansigt, og da Afsej-

lingsordren blev givet med Ordene: „Ro væk efter Hunden“, jublede alle fire Baadsbesætninger med Drengen i Spidsen.

Senestærke Arme trak paa Aarerne, og nøgne til Bæltstedet lagde Matroserne hele deres Kraft i Tagene, alt imens de prøvende mønstrede deres Huggarter og Pistoler, der laa under Tofterne. Vandet fossede for Bougen af Baadene og stænkede op paa Artilleristerne, der gjorde de lange 24 Pd.ige Stævnkanoner klare, og paa Laderne, der langede efter paa Kugler og Krudt. Agterude stod Flotillechefen og vekslede alvorlige Ord med sin Løjtnant. „En engelsk Kaperbrig med lange 12 Pd.ige og et Par Karonnader gør jeg ham ud til, og smadrende fuld af Folk er han. Det bliver en varm Dag. Værst for ham, men jeg er bange for, at han undslipper os,“ svarede Løjtnanten, „se Brisen kommer!“

Ja, virkelig! Fine „Kattepoter“ listede sig hen over Havfladen og begyndte saa smaat at fylde Kaperbriggens Sejl. „Pokker staa i det Bæst, hvad Landsmand han saa er, nu faar han Bris,“ sagde Flotillechefen. Vi maa have en af vore Baade frem til at stoppe ham. Lad „Sejr eller Død“ faa Ordre til „at angribe og gøre sit Bedste“.

Den næstægterste Kanonbaad — „Sejr eller Død“, skænket ved frivillige Bidrag fra danske Søofficerer — forøgede Farten. Dens Besætning, der var Flotillens kraftigste, alle lutter Skagboer, halede ud, saa Skummet stod den for Bougen, og dens Chef, en ganske ung Løjtnant med Ridderkorset paa Brystet, nikkede ivrigt i Takt med Aaretagene, saa hans trekantede Hat hvert Øjeblik truede med at falde af. „Se at komme op og stop ham, pil lidt ved hans Rejsning,“ prægede Flotillechefen, og et muntert „Javel, Hr. Kaptajn,“ ledsaget af Folkenes Hurraraab, fik et Øjeblik Farten til at gaa ned. Men snart halede Folkene ud igen,

Tegning af Vilh. Arnesen.

og kort efter knaldede „Sejr eller Død“'s første Skud mod Kaperbriggen.

Denne blev ikke Svar skyldig, det lynede ud fra dens Bagbords Side, og to splintrede Aarer og en Matros var „Sejr eller Død“'s første Indsats i Kampen. Men nu var den dristige Kanonbaad kommen paa Siden af Briggen, og nedfaldende Dele af dennes Rejsning viste Virkningen af Kanonbaadens Skud.

Nu kom de tre andre Baade ogsaa op, og det var tilmed blevet helt stille. Flotillebaaden sammen med „Sejr eller Død“ beskød Briggen langskibs forind, de to andre Baade tog den under Ild langskibs agterind. Men Briggen bed godt fra sig, trods sin uheldige Stilling, og Kampen trak i Langdrag. Ivrigt spejdede Flotillechefen efter Tegn til Svækkelse i Fjendens Ild for at kunne give Signal til Entring, men intet saadant Tegn sporedes. Pludselig stampede han ærgerlig med Foden, thi fra Øst saas en spids, mørkeblaa Vindstribeskyde sig frem over Havet. Fik Kaperbriggen den, saa „Farvel, Prise!“ Nu gjaldt det at vove for at vinde, og uden Betænkning kommanderede han til sin Baad „Klar til Entring“ og lod den for fuld Fart skyde ind under Briggens Bougspryd. Øjeblikkelig fulgte „Sejr eller Død“ og de andre Baade hans Eksempel, og netop som Brisen fyldte Kaperbriggens Sejl, bed alle fire Baades Entrehager i

Briggens Sider, og under høje Jubelraab entrede Kanonbaadens Matros op ad Røstkættingerne.

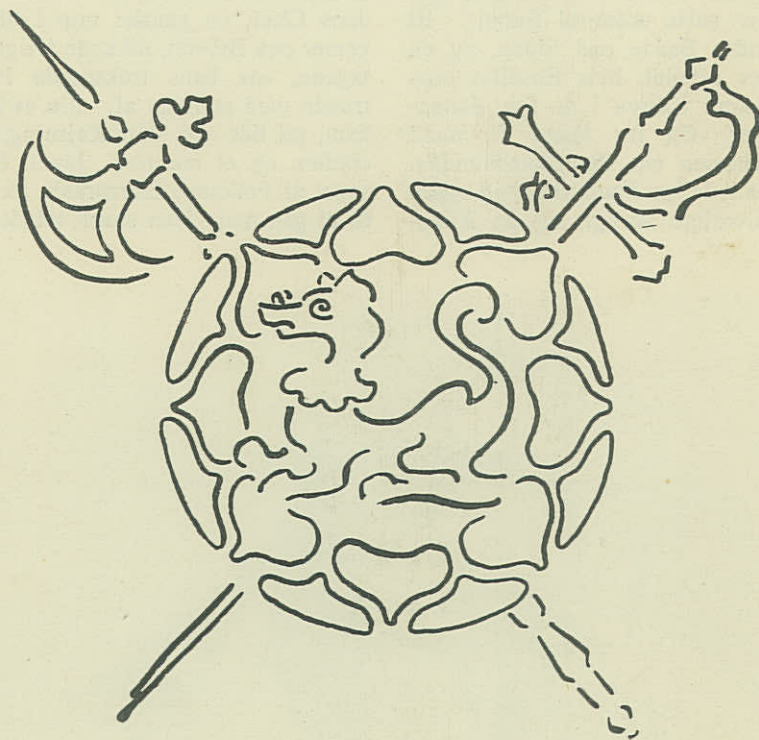
En øredøvende Støj, Raab, Eder, Støvletrampen og Vaabenklirren, Pistolskud og enkelte Smerdensskrig, og Dramaet var til Ende. Saa fulgte et jublende Hurraraab med umiskendelig dansk Klang. Briggen var erobret, men med frygtelige Tab. Entringen af den fuldt kampdygtige Brig havde været overordentlig blodig, men var Signalet dertil blot givet ti Sekunder senere, var Fjenden sandsynligvis undsluppen. Og saa fik det da koste, hvad det vilde!

Men Drengen, hvor var han? I Kampens Hede havde alle glemt ham. Naa, han laa vel i Flotillebaaden! Nej, ingenlunde! Ud af de krudtsværtede Matrosers Rækker arbejdede der sig en lille, utrolig snavset Skikkelse frem. I højre Haand bar den en lang Pistol, der var taget fra en Falden, i venstre en hovedløs Porcellænhund!

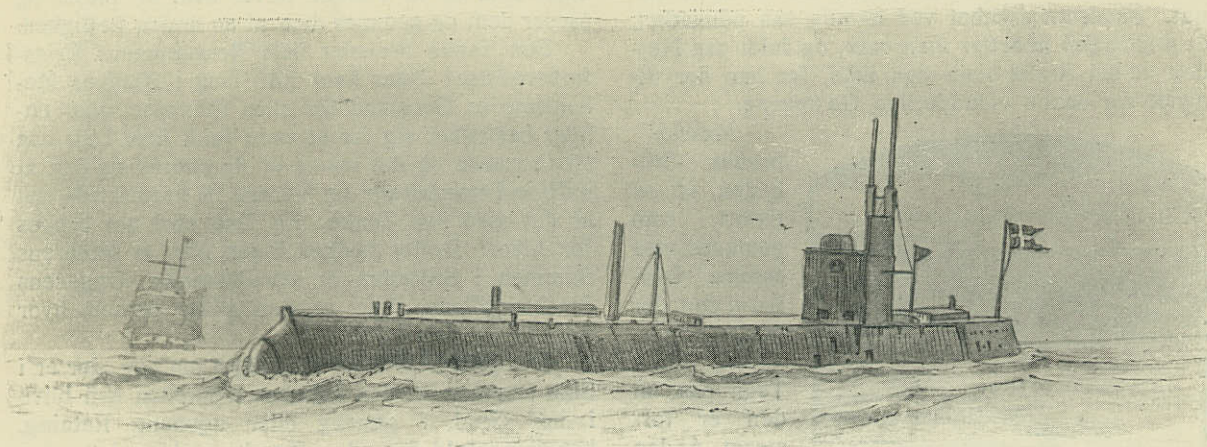
Midt i Kampens Hede havde Drengen funden det kostbare Dyr (minus Hovede ganske vist), og nu var han atter i Stand til at købe alle Danmarks Herligheder — særlig Brød! Et saa kostbart Dyr havde vel sin Værdi — selv uden Hovede!

Sandelig den Drengs Mor fortjente en Baad, lastet med Spisevarer i Massevis. Og hun fik det! Det sørgede Flotillechefen for.

Cai Schaffalitzky de Muckadell.

Tegning af Vilh. Arnesen.

I. LIVET I UNDERVANDSBAADE.

Selve det at sejle under Vandet gaar i den Grad ligefremt og naturligt til og er saa blottet for Spænding, at det næppe vil blive nogen udbredt Sport, selv for Rigmænd, der kunde afse den ikke helt ubetydelige Sum, som en Undervandsbaad koster. Man lukker Baadens Ydre vandtæt, man tager Vandballast ind og afvejer derved Baaden — ganske som ved en Ballonopstigning, blot at man skal den modsatte Vej; — saa sætter man Skruen i Gang og sejler ned i Dybet, medens Luftboblerne stiger som straalende Perler op gennem det grønne Vand.

Lyset aftager hurtigt. Blot i 5 m Dybde kan man selv i klart Vand og ved Solskin ikke se længere end c. 10 m. I 100 m Dybde er der kun en Timilliontedel af Lyset ved Overfladen, og i nogle faa Hundrede Meters Dybde er Havet sort som den sorteste Nat.

Men for hver 10 Meter, man kommer ned, vokser Trykket 1 Atmosfære, og derfor er der en Grænse for, hvor dybt man kan gaa ned med Undervandsbaade. Den største Dybde, Mennesker vides at have været nede paa, er 87 m. Det var med en amerikansk Undervandsbaad, at dette Vovestykke blev udført. Baaden knagede i alle Sammenføjninger i de 10 Minutter, den sejlede paa denne mægtige Dybde; men den holdt. Efter den Tid er der ogsaa i de Forenede Staters Marine, ligesom i andre Lande, for hver Undervandsbaad fastsat en vis Dybde, som ikke maa overskrides, og skulde det ske uforvarende, skal det indberettes.

Men i den Sport: At gaa dybere, end Baaden er beregnet til, er der for lidt Flugt og Fart, til at Undervandssejladsen kan forventes at ville faa mange Dyrkere. En enkelt Undervandsbaad bygges ganske vist for Tiden til en Liebhaber, som vil studere Livet i Havet, — ikke som det former sig i et Akvarium, men ude i det fri. Hans Baad forsynes med en elektrisk Lyskaster og med mange Ko-

øjne, men om ogsaa Fiskene vil komme tilstrækkeligt nær hen til ham, til at han kan se dem, det vides endnu ikke.

Alle de andre Undervandsbaade, der bygges, skal tjene militære Formaal, og naar man betragter Undervandsbaaden som en snild, teknisk Løsning af den Opgave: selv usynlig at føre et dødbringende Vaaben saa nær til en synlig Modstander, at Vaabnet kan bide under gunstige Omstændigheder, saa forstaar man, at den militære Undervandssejladss kan fange Interessen og afgive rigt Stof til Samtale og Eftertanke for alle, der har med Tingen at gøre.

Der er en dyb Kontrast mellem det tilsyneladende og det virkelige Liv i en neddykket Undervandsbaad. Tilsyneladende er enhver fordybet i sin egen Tankeverden. Højrøstet Samtale er forbudt, og Personernes Antal er desuden saa lille, at hver har sin Dont at passe. Forude sidder Torpedomændene, klar til at affyre Torpedoerne. I Kommandorummet passer Rorgængerer Styringen efter Kompasset og Baadsmanden Styringen i Dybden, og Ingeniøren og Maskinisterne passer Motorer og Pumper. Desuden er der Mandskab klar ved Ventil og Faldkøle.

*Oh the sailor's life is a life serene
— In every port a lass —
And the captain keeps the ocean clean.
For he sweeps it with his glass . . . . .*

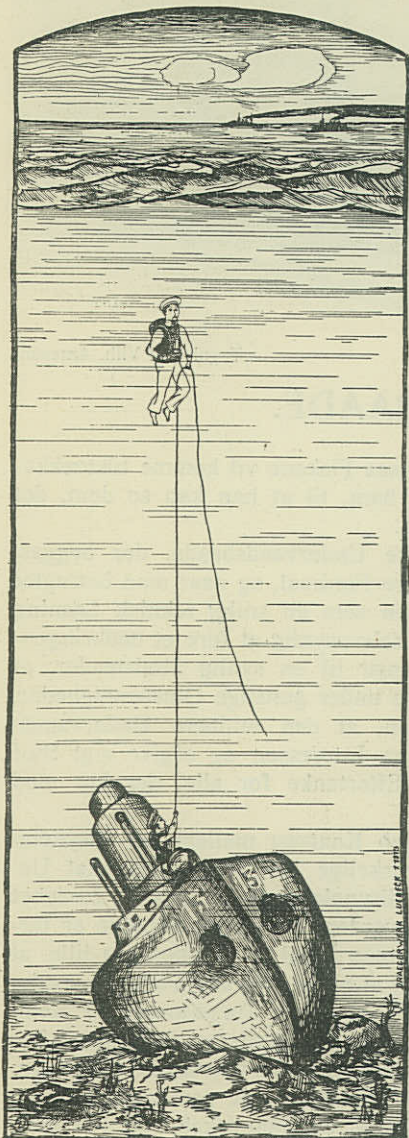
Ja, Chefen „fejer“ Vandets Overflade med Periskopets øverste Glas, som han med jævne Mellemlum lader dreje hele Horisonten rundt.

Men der er jo intet at tale om i alt dette, og derfor er der stille, og „Overfladen“ er rolig. Men „under Overfladen“ er der i høj Grad vaagne Sanser.

Det at styre i Dybden er en stor Kunst, som

fordrer lang Erfaring og megen Øvelse og en Ting endnu: Evnen til at gætte, hvilken Dybdesvingning Baaden kan finde paa at udføre om et halvt Minut. Baadsmandskabet ved nemlig saa udmærket, at *prevention is better than cure*, og fuldt paa Højden af sin Kunst staar han ikke, før han har til-egnet sig denne vidunderlige Gætteevne.

Bjergning fra en Undervandsbaad.

omgivet af Vand i Rørene; men Porten ud til Søen er endnu lukket. Et sidste Kommandoord, som gentages, bevirker, at Portene aabnes. Aftrækket er henne hos Chefen ved Periskopet, hvor Sigte tages. Baaden drejes, indtil den, naar Maalet bevæger sig, peger saa meget foran dette, at Torpedoen kan træffe efter at have gennemløbet Banen. Nu er Maalet lige paa Sigtetraaden i Periskopet! Med hele sin Vægt haler Chefen i Aftrækket, og med en snurrende Lyd, der hurtigt fjærner sig, farer Torpedoen ud i en snorlige Bane. Om den træffer, afhænger kun af Skyttens Øvelse.

I Fredstid kommer Torpedoerne op til Over-

fladen, naar de har gennemløbet deres Bane, og Undervandsbaaden henter da sine dyre Vaaben, tager dem op af Vandet, tørrer dem af, plejer og passer dem og gemmer dem til en anden Lejlighed.

Een Tanke besjæler hele Besætningen: Krigsforberedelse! Naar hver lille Ting i Baadens Mechanisme er Genstand for alles Interesse, naar enhver bestræber sig for at være fuldt inde i alt paa sit Omraade og det meste af de andres og paa at indføre Forbedringer og bidrage til Fremskridt, saa er det med den Tanke: En Dag skal det bruges for Alvor. Derfor tænker Ingen paa, at Motorens Summen i Stilheden er søvndyssende. Opgavens Storhed tillader ikke, at man glider derved, hvor Søvn overlister den trætte.

Det gælder jo i det hele taget om alle, der er i Skib sammen, at den enkeltes Optræden kan blive i høj Grad, i gunstig eller ugunstig Retning, betydningsfuld for alle. Maaske gælder dette dog i potenseret Grad i Undervandsbaade, hvor alles Gerning er ansvarsfuld, og hvor det er nødvendigt, at alle kender hinanden som paalidelige Mænd. Men naar denne Betingelse er opfyldt, kan man heller ikke tænke sig herligere Vilkaar at virke under.

Vi vil nu kaste et Bik paa Betingelserne for Undervandsbaadsbesætningernes fysiske Liv. Naar Lugerne aabnes, fornyes Luften i Baaden naturligt. Men, ogsaa uden det er Luften fortrinlig i Undervandsbaade. Ingen Lugt trænger ud fra Akkumulatorbatteriet, som er lukket med tætsluttende Laag. En lille Smule Smøreolie og lidt Petroleum er de eneste Ting, som kan tænkes at give Luften en svag Parfume, — kun naar Forfængeligheden engang imellem faar Overhaand og giver sig Udslag i, at større eller mindre Partier „stryges“ med hvid Lak (Yndlingsfarven), kommer der naturligvis Maleros, som forresten bider i Øjnene. Men normalt vil Luften vistnok tilfredsstillende selv en Feinschmecker.

Luftspørgsmaalet interesserer særdeles mange Mennesker, og vor Tids Opfattelse af Nødvendigheden af frisk Luft har givet sig Udslag i mange Spørgsmaal om Luftfornyelsen i Undervandsbaade, ofte ledsaget af en Formodning om, at Luften enten fornyes gennem et Rør, der naar op til Overfladen eller ved komprimeret Luft fra Flasker.

Nu er Luft jo ogsaa et Næringsmiddel, der paa en vis Maade er mere uundværligt end fast og flydende Næring, fordi Livet meget hurtigt udslukkes, naar Lungerne ikke faar Luft, medens man kan sulte og tørste længe uden synderlig Men. Og et Menneskes Forbrug af Luft er ikke saa ringe i Dagens Løb. Man regner, at et Menneske, der arbejder om Dagen og sover om Natten, ind- og udaander c. 20m³ Luft, der vejer c. 28 kg, medens man i samme Tid kun tager 2 à 3 kg fast og flydende Næring til sig.

Men medens Menneskets Forsyning med Luft maa foregaa uafbrudt, og uden at der knibes paa Rationen, er der et andet Forhold, som tillader at aande i et tillukket Rum i lang Tid, nemlig at Luf-

ten kan „drøvtygges“. Udaandingsluften bestaar af samme Mængde Kvælstof som Indaandingsluften, men c. 5 pCt. af Ilten er erstattet med Kulsyre. Man har tidligere talt om Toxiner i Udaandingsluften, men nu har man ladet denne Teori fare: I Menneskets Lunger fabrikeres Kulsyre uden Bi-produkter. Der sker altsaa blot det, at en Del af Ilten i Baadens Luft efterhaanden erstattes af Kulsyre. Naar Kulsyreindholdet er steget til 4 pCt., mærkes lidt Ubegag, ved 5 pCt. puster man, som naar man har løbet et Stykke, ved 6 pCt. koster selv let Arbejde megen Anstrængelse, og man puster som en Blæsebælg.

Selv i et Rum, der ikke er større end 60 m³, tager det 12 Timer, inden 10 Mand har bragt Kulsyreindholdet i Luften op til 5 pCt., naar der ikke arbejdes haardere end i en neddykket Undervandsbaad, hvor der er mest stillestaaende og lidet anstrængende Arbejde. Under sædvanlige Forhold kommer derfor Spørgsmaalet om Luftfornelse slet ikke for: man er tilstrækkelig hyppigt ved Overfladen, til at Luften i Baaden er god og „tjenlig til Menneskeføde.“ Men naturligvis kan det hænde — navnlig dog, naar Baaden ved et Havari taber Evnen til at komme til Overfladen — at der ikke kan skaffes den nødvendige Luftfornelse ved simpel Ventilation.

I saadanne Tilfælde er det betydningsfuldt at have Luftrensningmidler nede i Baaden. Luftrensningen foregaar ved at fjerne Kulsyren og erstatte den manglende Ilt, enten ved Hjælp af et enkelt kemisk-aktivt Stof, „Oxylith“, der udfører begge disse Funktioner, eller ved at lade Kulsyren opsuges i Kali og tilsætte Luften ren Ilt. Besætningen i den tyske Undervandsbaad U. 3, der sank paa Kielerfjord for 3 Aar siden, holdt Blikhylstre med Kali for Munden og aandede

derigennem, indtil der kom Hjælp udefra. Uden disse Hylstre vilde Luften ikke have holdt sig frisk længe nok, til at de kunde reddes.

„Maa jeg se de hvide Mus?“ spurgte engang en Besøgende. Vi har nu imidlertid ingen. De hører sammen med Benzin Motorerne, som man havde i de Undervandsbaade, der byggedes ved

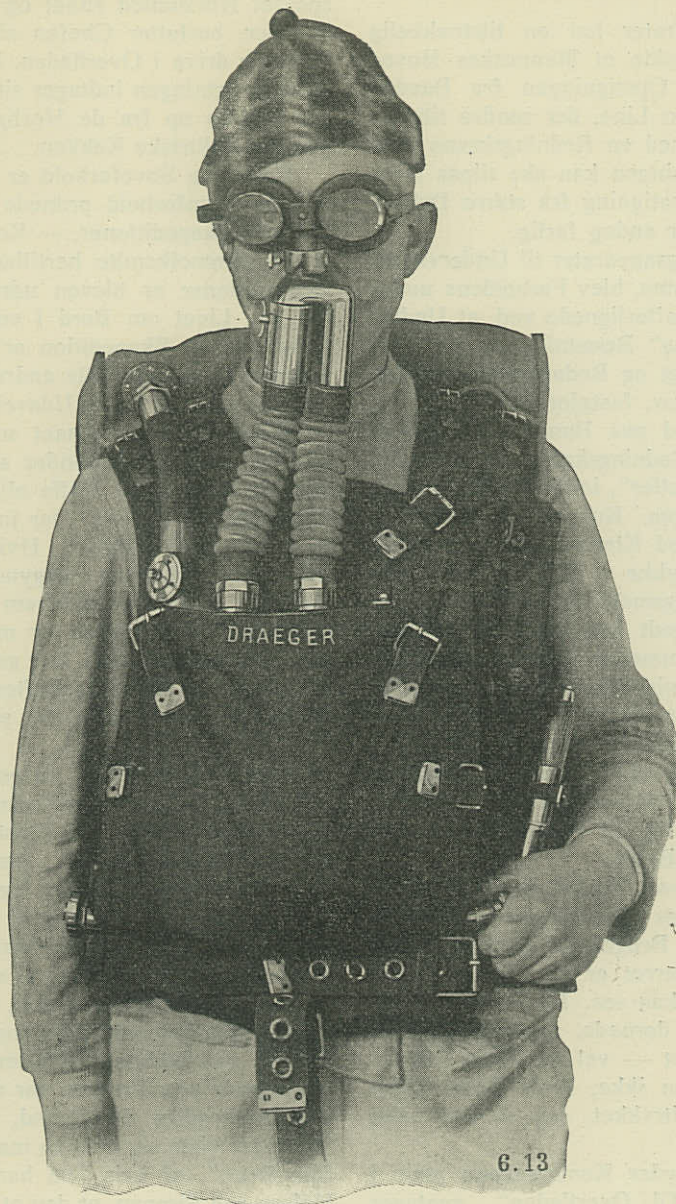
Aarhundredets Begyndelse, men vi har heldigt sprunget det Udviklingsled over og straks antaget det mest moderne Fremdrivningsmiddel for

Overfladesejlads: Dieselmotor. Anvendelsen af hvide Mus var kendt fra de engelske Kulminer. Ved deres Adfærd underretter de om begyndende Forgiftning af Luften ved Kulos, idet de bliver tidligere syge deraf end Mennesker; men nu er de i Undervandsbaaden „en saga blott“. De har dog været tilstrækkelig længe „i Tjenesten“ til, at de er bleven opfattede som karakteristiske for Undervandsbaade.

Et andet Punkt, som hyppigt er Genstand for Spørgsmaal, er Redningsforanstaltningerne for det Tilfælde, at Baaden ikke kan komme op til Vandoverfladen. Naar man da gør Kontraspørgsmaalet: „Jamen, hvorfor skulde den ikke kunne komme op igen?“ modtager man som Regel et Svar i Retning af, at naar noget af Ma-

skineriet svigter . . . . . Sagen er imidlertid den, at der er saa mange Midler til at bringe en Baad, der er i normal Tilstand, til Overfladen, at det slet ikke forekommer, at den ikke kan komme op igen, fordi „noget“ svigter. Der er kun een Aarsag, som kan holde en ellers normal Undervandsbaad nede mod Chefens Vilje, og det er en Læk, hvorigennem Vandet løber ind i den Del af Baaden, hvor det ikke maa komme.

Hvis det Tilfælde indtræffer, kan det blive nødvendigt at forlade Baaden. Man maa da paa en

Rednings-Apparat for Mandskabet i Undervandsbaade.

eller anden Maade udrustes saaledes, at man kan aande, medens Vandet fylder Baaden og Lugerne aabnes og Mandskabet stiger til Vejrs gennem Vandet op til Overfladen. Dykkerapparater til dette Formaal er enten Hjælme eller blot et Mundstykke med Næseklemme i Forbindelse med et Luftrensnings- og Luftforsyningsapparat, fastgjort til Bærerens Bælte.

Disse Redningsapparater har en tilstrækkelig stor Bæreevne til at holde et Menneskes Hoved godt over Vandet, og Opstigningen fra Baaden maa derfor ske langs en Line, der sendes tilvejs fra den sunkne Baad med en Redningskrans eller en Bøje, for at Opstigningen kan ske tilpas langsomt. En for hurtig Opstigning fra større Dybder er nemlig skadelig, eller endog farlig.

Da de første Redningsapparater til Undervandsbaade prøvedes herhjemme, blev Forholdene under Opstigning fra Bunden efterlignede ved, at Undervandsbaaden „Dykkerens“ Besætning, en ad Gangen, kun iført Badedragt og Redningsapparat, halede sig ned langs et Tov, fastgjort fornedet i en Blyballastklods, der stod paa Bunden i Flaadens Leje, og foroven i en Redningskrans, og blev dernede, aandende ved „Gæller“, indtil Kulde og Ked-somhed drev dem op igen. Kun een af Besætningen kom straks op. Med Klemme paa Næsen og et tætsluttende Mundstykke i Munden kan man ikke svare paa de Spørgsmaal, der stilles en, medens man naturligvis godt kan høre, og det var derfor først, da vedkommende havde skiftet om til atter at aande paa almindelig Maade, at det blev opklaret, at han ved at trække i Ballastklodsens Line havde trukket Ballastklodsens op til sig i Stedet for at trække sig ned til den, og Grunden var den ganske simple, at han, der var stoutere end de andre, selv bidrog til Redningsapparatets Opdrift med et anseligt Beløb.

Siden da er der blevet bygget et særligt Kar, hvori Undervandsbaadernes Besætninger baade Sommer og Vinter øves i Brugen af Redningsapparaterne. Forneden i Karret er der Ruder, hvorigennem den dykkende kan ses. Da Vandet er opvarmet, kan han blive dernede, saalænge der er Luft i Redningsapparatet — vel en Times Tid — men læse Avis kan han ikke, fordi Øjets Linse skifter Form ved Vandtrykket, saa at man ikke kan skelne skarpt.

„Til Overfladen!“ lyder Kommandoen nede i Undervandsbaaden. „Til Overfladen“ gentager Baadsmændene og snurrer Dybderattet helt „i Borde“, saa Baaden med Næsen i Vejret skyder op til Overfladen som en Hval og ryster Vandet af sine

olivengrønne Sider. Et Øjeblik efter aabnes Lugen i Kommandotaarnet, først forsigtigt, indtil Lufttrykket er ens ude og inde, og saa helt op. Kan hænde, at Barometret nede i Baaden ved denne Lejlighed falder fra „Meget smukt“ ned paa „Storm“ eller „Regn“, men det svarer maaske ogsaa bedre til de faktiske Forhold. Efter at have spejdet Horisonten rundt og befundet den fri for Fjender, beslutter Chefen sig til at lade Baaden ligge og drive i Overfladen, klar til at dykke, medens Besætningen indtager sit Maaltid, og snart stiger Duften op fra de Herligheder, der tilberedes paa det elektriske Køkken.

Spise- og Soveforhold er paa Grund af de lidt knappe Rumforhold ordnede paa lignende Maade som paa Ekspeditioner. — Konserves og Soveposer er jo gammelkendte hertilands, hvor saa mange Ekspeditioner er bleven udrustede, men Forskellen paa Livet om Bord i en Undervandsbaad og Livet paa en Ekspedition er den, at Undervandsfolkene — ligesom alle andre Sømænd — har deres Hus med sig under Udøvelsen af deres Gerning.

Klapbordene er slaaet ud, Retterne serveres, ens for alle, og Maaltidet afsluttes om Vinteren med en varm Drik, Kaffe eller The, som nok kan tiltrænges, thi „Huset“ har jo lutter Ydervægge, og de holdes godt afkølede. Hvis man opvarmer Luften inde i Baaden, begynder Staalvæggene at „svede“, og der kan ligefrem opstaa Regnvejr inde i Baaden, naar Luften er meget fugtig og Temperaturforskellen stor. Der gøres derfor heller ikke Forsøg paa at opvarme Luften inde i Baaden; man klæder sig efter Aarstiden, som om man var ude i det fri.

Men varm Kaffe er nu godt — ogsaa til andet end varme og styrke forfrosne Menneker, det har jeg engang erfaret. I Frostvejr kan det hænde, at Undervandsbaadernes „Dampfløjte“, en Sirene, som fløjter med Trykluft, fryser til, navnlig straks naar Baaden kommer op af Vandet. Det hændte engang for mig; Baaden nærmede sig Havnen, og Sirenen skulde være klar til at bruges til Signaler. Ikke en Lyd kom ud af den, naar jeg aabnede for Luften, den hvædede ikke engang! Der var aabenbart en god Isklump i Halsen paa den. Straks da jeg pegede paa Sirenen, var dens Tilstand klar for den snarraadige Baadmand, som i Løbet af faa Sekunder viste sig med en mægtig, dampende „Madam Brun“, af hvis Tud han hældte saa meget i Halsen paa Sirenen, at den et Øjeblik efter gylpede det op igen under et først stammende, men meget snart fuldttonende Hyl. Jo, varm Kaffe er godt under mange af Livets Forhold.

H. Bonde.

II. UNDERVANDSBAADENS INDRE.

Efter at De, min kære Læser, som den ikke Indviende, har betraadt Undervandsbaadens Dæk, indtræder De i en anden Tilværelse, som i og for sig kan være ret behagelig, naar kun Tiltroen til Førerskabet og deres egne Nerver er i Orden. De berøves nemlig fra dette Øjeblik Deres Handlefrihed, tør kun se og høre efter, indtage den anviste Plads og saa være modtagelig for de nye Indtryk, der møder Dem.

Ude fra set møder Øjet kun et Skib af en noget fremmedartet Form. Paa Midten er det forsynet med en ophøjet Pladebygning, der tjener som Kommandobro under Sejlads over Vandet, og ud fra denne rager højt i Vejret 2 runde Staalrør hver med et lille glasbeskyttet Hul foroven; det er Periskoperne, Baadens Kikkertinstrumenter, der tjener til at bringe Billedet af det omgivende Hav og Land i en saa klar og skarp Gengivelse som mulig ned i Baaden. Kun Toppen af disse Rør er oven Vand, naar Baaden er neddykket; det lille Hul i Røret virker som et vagtsomt Øje af et stort Havdyr, der forsigtigt skjuler sin saarbare Krop i det uigennemsigtige Hav, spændt følgende alle Tildragelser paa dettes Overflade.

Ad en Trappe, som fra et firkantet Hul i Dækket fører ned i Baadens Indre, betræder vi nu dens centrale Rum, kaldet Kommandopladsen, et Rum beliggende midt i Baaden under Periskopernes Plads, altsaa det Rum, hvorfra Iagttagelsen af Omverdenen sker. Vi faar straks Fornemmelsen af at være lukkede inde, thi Hullet, hvorigennem vi kom ned, bliver lukket efter os, stærkt og vandtæt, og nu har vi kun de elektriske Lampers klare Skin til at orientere os med.

Det første, Øjet træffer paa, er en broget Samling Maskindele, Haandhjul, Trykmaalere o. l., og et Helhedsindtryk af noget ret indviklet bemægtiger sig den Beskuende. Man ser sig selv placeret i en lang, rund Cylinder, tilspidset mod begge Ender, som en udhulet Cigar, bygget af stærke Staalplader over et Skelet af svære Spanter, Ribbenene i det store Havdyr, i hvis Bug vi befinder os. En orienterende Vandring gennem Baaden vil give os Lejlighed til at gaa lidt mere i Detailler, saa en Forstaelse af de virkende Elementer i hele denne Konstruktion kan fæstne sig.

Det Indre af Baaden deles ved tværskibs Skodder i 5 Rum, og Passagen mellem Rummene foregaar igennem Døre, der kan lukkes tæt, saa at Rummene afspærres fuldstændig fra hverandre.

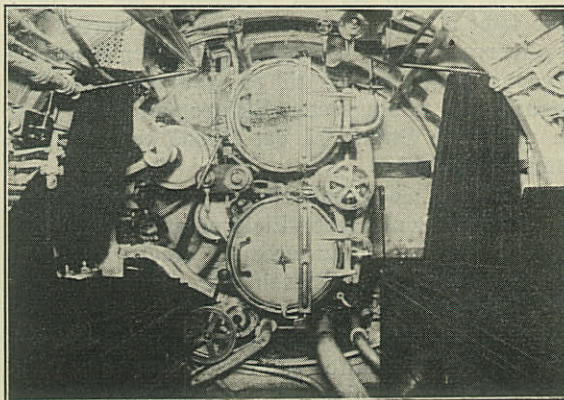
Disse 5 Rum optager dog ikke hele Baadens Skrog; for begge Ender og paa Siden ligger større og mindre Vandtanke, hvis Formaal vi siden skal erfare, og hvis Indre gennem Søvventiler kan sættes i Forbindelse med Havet.

I det forreste beboelige Rum lægger vi Mærke til 2 Rørs Udmunding. Hvis vi aabnede for Dækslerne, der lukker for Munden af Rørene, og kiggede ind, vilde vi se ind i 2 meget lange Rør,

hvoraf det kun er en lille Del, der naar ind i det Rum, hvori vi befinder os. Resten af Rørene gaar nemlig igennem de foran liggende Tanke, og udmunder i Stævnen, hvor de lukkes af bevægelige Lemme, der saaledes bliver Baadens yderste Ende: dens Stævn. Rørene er Torpedorør, d. v. s. Kanoner til Udskydning af Torpedoer, disse store, kostbare, men ogsaa særdeles virkningsfulde Projektiler, hvis rigtige og effektive Anvendelse er Undervandsbaadens og dens Mandskabs vigtigste Opgave. Selve Udskydningen foregaar med Luft, som afpasses til et bestemt Tryk i 2 store Kedler, 1 for hvert Rør.

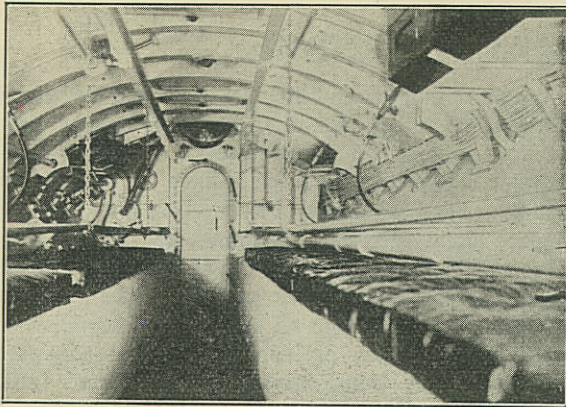
Rummet agtenfor Torpedorummet benævnes Akkumulatorrummet efter dets Anvendelse som Anbringelsessted for Baadens elektriske Batteri. Dette danner en lugtfri Opsamler af Energi til Anvendelse for Baadens Fremdrivning neddykket, hvor den i Baadens Indre værende Luft, der skal tjene Besætningen til Indaanding, ikke maa forbruges eller forurenes paa nogen anden Maade. Foruden til Batteriet er her ogsaa skaffet Plads til Torpedoer, som ved forskellige Taljer og Kranapparater kan transporteres ud i Torpedorørene, for at gøres klar til Udskydning.

Gaar vi videre agterover, kommer vi til Baadens midterste Rum, og bliver her opmærksom paa en Udbygning i Baadens Top, tilgængelig fra Baaden. Det er Kommandotaarnet, som kan rumme 1, tilnød 2 Mand, Chefen og en Rorgænger. Herfra kan Chefen gennem Lysaabninger se ud og manøvrere Baaden, naar denne er saa dybt dykket, at Dækket og den Luge, hvorigennem vi kom ind i Baaden, er under Vand. I denne Stilling siges Baaden at sejle „awash“ og er klar til paa mindste Vink at forsvinde i Dybet. Gør den det, forlades Taarnet, og det eneste Orienteringsmiddel er saa Periskoperne, hvis nederste Ende med Okularet naar ned i Kommandorummet og har en saadan Konstruktion, at man staaende oprejst ser i dem som i almindelige Kikkerter. Lader man den lille Elektromotor, som kan dreje hele Periskoprøret om dets Akse, løbe, saa kigger man hurtigt hele Horizonen rundt, om nogen Fare skulde true den nu

Torpedorummet.

Akkumulatorrummet.

helt skjulte Undervandsbaad. I nogle mindre, udfor Kommandorummet byggede Tanke, varierer man ved Hjælp af smaa elektrisk drevne Pumper Vandmængden, for saaledes nøje at afveje Baaden efter Saltholdigheden af det Vand, som den dykker i. Saltholdigheden i vore Farvande fra Ska-gen til Gedser kan variere fra 3 % til $\frac{1}{2}$ %. I samme Rum ser vi endvidere Styreledninger med Rat, dels til det fra almindelige Skibe kendte Ror til at styre Baaden til Siderne, dels til et vandret Ror, hvormed Baaden, naar den er i Fart neddykket, kan styres op til Overfladen eller længere ned i Dybet.

I Kommandorummets Sider og Bund findes Tanke for Brændeolie, en Energimængde, der ved Hjælp af den i Baadens næste Rum anbragte Dieselmotor omsættes til levende Kraft, der gennem Aksel og Skrue giver Baaden Fart gennem Vandet. Vi kalder dette Rum i Baaden for Dieselmotorrummet efter dets fornemste Anvendelse, men desuden findes her en Hovedlænspumpe til Lænsning af Baadens Hovedtanke, Strømfordelingsborde og Manøvredele for de elektriske Maskiner og endelig Luft paa Flasker, store Staalbeholdere, der kan holde Luft af indtil 180 Atmosfærens Tryk tæt opbevaret, anvendelig baade til at trykke Vand ud af Hovedtankene, til Bevægelse af enkelte af Baadens Apparater og endelig, dersom det skulde være nødvendigt, til Luftfornyelse i Baadens Rum. Den største Forbruger af Luft ombord er Dieselmotoren; den vilde, hvis den gik rundt, og Baaden var tæt tillukket, i faa Minutter have tømt al Luften ud; den anvendes derfor kun til Overvandsejlad og maa i Dybden overlade Baadens Fremdrivning til en paa samme Aksel agtenfor sig anbragt stor Elektromotor, der faar sin elektriske Strøm fra det forude anbragte Akkumulatorbatteri.

I Baadens sidste beboelige Rum findes foruden den omtalte store Hoved-Elektromotor en Pumpe, der kan bringes til at arbejde drevne rundt af Elektromotoren eller Dieselmotoren; den pumper Luft ind i Staalflaskerne helt op til det højeste Tryk. Har vi kun Brændeolie nok ombord, kan vi baade skaffe os Elektricitet og Trykluft, de 2 til Dykning og Sejlad under Vandet

nødvendige Faktorer. — Endelig ender Baaden agtenfor dette sidste Rum i flere af de tidligere omtalte Tanke, der har Form efter Baadens slanke Agterende. —

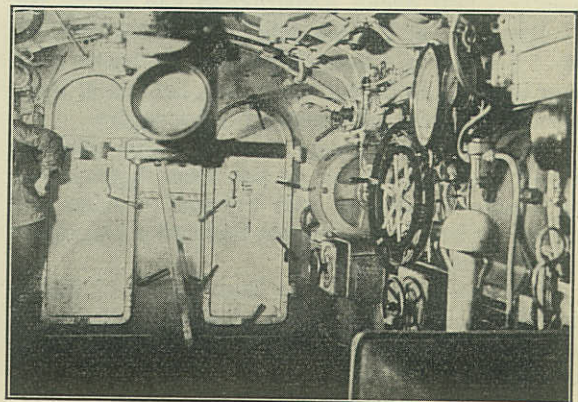
Ja, saaledes er i store Træk vore nyanskaffede danske Undervandsbaade indrettede, og for at gøre Indtrykket fuldstændigt og fæstne det allerede sete bedre i Hukommelsen, vil vi nu foretage en Tur ned under Havoverfladen.

„Klar til Dykning,“ lyder Ordren. Man hører den summende Lyd af en Pumpe, der sætter en bestemt Vandmængde ind i 1 for og 1 agter bygget mindre Tank, kaldet forreste og agterste Trimtank, som under normale Forhold kun er halvt fulde og ved deres Vandvægt tjener til at afveje Baaden i langskibs Retning, saaledes at den indtager vandret Stilling, naar den er dykket ned. Skulde Baaden paa Grund af en Vægtforskydning, opbrugt Proviant, forbrugt Olie eller lignende, indtage en Hældning, saa skiftes kun lidt af Vandet fra den ene Trimtank til den anden eller omvendt, udført paa et Øjeblik gennem et System af Rørledninger med Haner og Ventiler, og Ligevægten er atter opnaaet. —

Alle Aabninger i Baadens Skrog, Lufttilgange o. l. afspærres nu omhyggeligt, Hovedlugen til Baaden lukkes indefra, og efter at alle løse Grejer paa Dækket, saasom Redningsbælter, Septre o. s. v. er taget ned, forlader Dæksbesætningen Dækket igennem Kommandotaarnet, hvis øverste Luge, som er det højeste Punkt paa den hele trykstærke Konstruktion, de lukker efter sig. Hver indtager nu sin Plads i Baaden og Meldinger om Lukning af Luger og „Klar til Dykning“ afgives af den for Baadens Maskineri ansvarlige Ingeniør til Baadens Chef.

„Aabn Bundventilerne!“ De herved posterede aabner disse og melder, at Ordren er udført; man hører en svag Brusen af Vandet, der strømmer ind i de store Hovedtanke i Stævnen, paa Siderne af Baaden og agterude, og af Luften, der gennem lange Rørledninger ledes fra Toppen af Tankene til en fælles Samlekasse, hvorfra de gennem en Afspærringsventil søger ud i Atmosfæren.

Baaden synker, det ses dels paa Dybdemaaleren, hvis Viser langsomt gaar fra 3 til 4 og ender omkring 5 m., hvilket betyder, at Baadens Køl nu er i denne Dybde under Havoverfladen.

Centralkommandopladsen.

Fra Baadens forskellige Rum afgives nu Meldinger om, at Hovedtankene er fyldte, hvorpaa man indstiller det Ventilsystem, der samler alle Luftafgangs-rørene fra Tanktoppene til at kunne fyldes med Trykluft, som saa ved Aabning af en Ventil paa Luftledningen søger gennem Rørene ind i Tankene og her ved sit Tryk driver Vandet ud af de aabent staaende Bundventiler. Man er med andre Ord nu Herre over hurtigt at kunne bringe Baaden til Overfladen, blot aabne en Ventil, og berøvet noget af sin Vægt vil den straks tage Fart op mod de vante Skibsveje. —

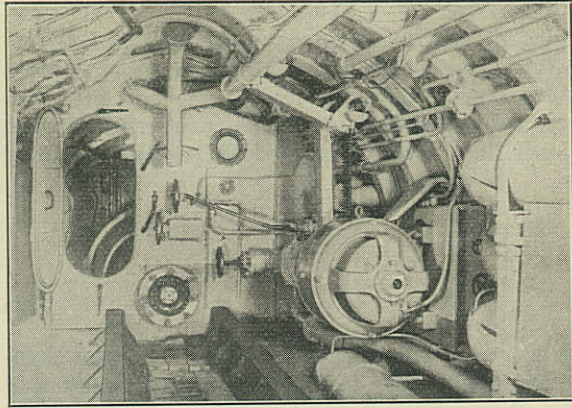
Men vi maa længere ned for at kunne skjule Kommandobroen og kun have Periskoprørene over Vandet. Kølen skal være ca. 7 m. under Overfladen, saa er Positionen god, og Farten kan begynde; der maa altsaa mere Vægt i Baaden, og rettende os efter Vandets Saltholdighed lader vi nu en passende Vandmængde løbe ind i Hjælpetanken, hvis Anvendelse ligger i selve Navnet. Den hjælper Baaden det sidste Stykke ned, idet Baadens Konstruktion og Hovedtankens Størrelse staar i et saadant Forhold til hinanden, at førstnævnte ikke naar helt ned paa sin Dybde med Hovedtankene fulde. Ellers vilde det være nødvendigt at gaa med kun delvis fyldte Hovedtanke, hvis Vandmængde under Baadens skiftende Stillinger vilde bevæge sig og sit Tyngdepunkt, hvad der vilde gøre Styringen for urolig og indviklet. Som det er indrettet, er Hovedtankenes Vandmængde ubevægelig, kun det i Hjælpetanken værende Vand kan skifte Stilling, hvad der paa Grund af Tankens mindre Størrelse ingen Indflydelse har paa Baadens Ligevægtsstilling. —

Nu er vi kommet ned paa den Dybde, hvor vi vil holde Baaden, men ser vi paa Dybdemaaleren, opdager vi, at den endnu er for let; — Viseren staar fast, og Baaden hviler roligt som paa en Pude, dannet af det længere nede stærkere saltholdige Vand, hvis Bæreevne er større end Overfladens, og for at ophæve den sidste Ret af Opdrift paa vore 7 m.s Dybde, pumper vi lidt Vand ind i en mindre Tank, Reguleringsstanken, og stadig iagttagende Dybdeviseren bringer vi Baaden i Stilling ved at tage mindre og mindre Vandmængder til og fra denne Tank, ganske som man skifter Lodderne paa en Vægt, til Ligevægt er til Stede.

En Ordre gives til Maskinisten, Hovedelektromotoren gaar rundt, og Skruen giver Skibet Fart uden at vise sit Køl vand paa Overfladen, kun en Bevægelse i Vandet omkring Periskoptoppene røber deroppe, at der lige under Stedet udvikles en Virksomhed, som der for blot faa Aar siden krævedes en levende Fantasi til at udmale sig.

Undervandsbaaden kan uden at gaa til Overfladen lade sit Anker gaa og atter hive det hjem, dersom den da ikke simpelthen foretrækker at lægge sig paa Bunden paa en saadan Dybde, at dens Øje endnu kan følge Begivenhedernes Gang paa Havoverfladen.

Fra vort sikre Stade her under Vandet er vi nu ikke en Gang udelukket fra Meddelelser fra Om-

Maskinrummet.

verdenen; vi kan med andre i Farvandet værende danske Undervandsbaade føre en ret livlig Konversation, om hvad vi foretager os, og hvad vi agter at gøre, altsammen ved Hjælp af en stor Klokke, der, anbragt inde i en med Vand fyldt Tank, ved Hjælp af Elektricitet og Trykluft kan bringes til at slaa i Takt med en lille Telegrafnøgle, som man da lader vibrere efter almindeligt Morse Telegrafsystem. Klokkens Lyd forplantes gennem Skibssiden ud i det omgivende Vand, og naar Impulsen træffer en Undervandsbaad, paavirkes nogle i denne ophængte Mikrofoner, der med sine vedhængende Telefoner og tilhørende elektriske Batterier danner en Modtagerstation, hvor de Ombordværende kan høre Telegraftegnene og derigennem forstaa den givne Meddelelse; omvendt er de saa i Stand til at svare og blive forstaaet fra vor Baad, og Samtalen kan gaa ret livlig og bidrage til at klarlægge Situationen for begge Parter.

Vi trænger nu til igen at faa et Pust frisk Søluft i Ansigtet; desuden er Trykket steget noget hernede i den lange Tid, hvad der maaske kan genere vore Besøgende. Derfor: „Blæs ud!“ og som en Prop hæver vi os op i Lyset. Vandet løber fra Baadens brede Ryg, idet denne kløver Overfladen, og snart ligger vi saa højt oppe, at Lugerne kan aabnes, og Adgangen op være fri; lad saa Baaden være nok saa vidunderlig og interessant, den frie, friske Natur deroppe vinker dog stærkere og lader os ovenpaa vor lange Indespærring mærke, hvor uundværlig den er os.

I en Haandevending kan Besætningen nu rigge til oppe paa Dækket, Telegraf, Styregrejer o. l. kommer paa Plads, en Mast rejses i hver Ende af Baaden og udstrakt herimellem spreder snart en Radiostations Luftnet sine lange Traade, medens Stationens Gnist sender Melding ud i Verdensrummet, at vi efter vor endte Dybdefart er paa Vejen hjem. Og det gaar rask, et Slag paa Telegraf, en tordenlignende Larm fra Baadens Bug, og Dieselmotoren springer i Gang og begynder med at lade sin mange Hestekræfter virke paa Skruen, stærkere og stærkere gaar det; — 14 Knobs Fart med en saadan forholdsvis lille Undervandsbaad, det er nok værd at notere som et Resultat.

Ja, kære Læser, Turen er omme, og De overlades til selv at foretage et Resumé af Begivenhederne, og lade Indtrykkene fæstne sig, helst samlende sig om dette som Enhed, at vor Lands Forsvar vel nok er en Anstrengelse værd, naar det, som vi ser, kan gøres virkningsfuldt, og lad saa dette

Indtryk meddele sig til alle i Landet, saa at det paa Farens Dag bringer deres Hjerter til at slaa, saa det kan mærkes fra den Ene til den Anden, ligesaa tydeligt som Klokkerne dernede i Baaden gennem de 10 mm. Staalplader.

Axel Bork.

III. I HAVETS DYB.

Der er Folk, som gaar og sukker over vor skønhedsforladte Tid og kalder den prosaisk mod den gode gamle, da Livet endnu var værd at leve. „Her ligger I med Jeres røgspende, grimme, graa Kasser og forstyrre den Poesi, som fra Arilds Tid har hvilet over det Hav, vi har lært at elske som noget skønt“, siger de, „hvor er de stolte Svaner og hvor er Romantiken, der fulgte i deres Kølvand?“ Saadan spørger de os, der har Havet til Tumbleplads. Overfor dem, som farer med Jernbaner, Sporvogne og Automobiler, vil de beklage Savnet af Deligencer og andre forhistoriske Køretøjer, og overfor andre vil der være andre Ting i Vejen for deres specielle Syn paa Skønheden. Men vi, der hører til den moderne Tid, som ikke har oplevet alt det dejlige, der engang var — i hvert Fald ikke, før det bliver os, som er Forældre og Bedsteforældre — vi har nu ogsaa vore Skønhedsideal, der, selv om de er noget forskellige, kan være lige saa gode. Vi ser Skønheden i Kraften, i Snillet, i Liniernes raa Stejlhed, i den Trods, hvormed Torpedobaaden pløjer sig Vej gennem Skum og Sprøjt, i det Overmod, hvormed den vælter sig paa den oprørte Sø, i Aëroplanets majestætiske Svæven og Undervandsbaadens plumpe Søgen mod Dybet. Og dog har vi bevaret en vis nedarvet Svagheit for korngule Marker og blaanende Søer, for vaarfriske Knoppers Brist og for dugvaade Rosers Duft. Gaar vi om Foraaret ud og tager os et fornyende Bad i den vaagnende Natur, nyder derfor vore Øjne Skønheden fuldt saa vel, men vore Lunger fyldes maaske mere af Kraften, som alt er ladet med. Og efter dette Bad kan vi godt tage hjem med en ganske almindelig Sporvogn, der ovenikøbet drives frem af noget saa prosaisk som Elektricitet eller med et hvæsende Automobil — og det uden at lide Skaar i Glæden ved vort Møde med Naturen.

Og nu paa Havet! Ja, smukke var de gamle Sejlere med deres hvide Pragt, som stod saa godt til Søens blaa Farve og Flagets røde Dug — og vi er ogsaa stolte af at have haft dem, af deres Bedrifter og den Tradition, vi føler nedarvet i os fra dem og deres Mænd, — den, som er en af Grundpillerne i vor Gerning — men vi vil ikke beklage deres Bortgang paa anden Maade, end man beklager en kær og agtet Ven's; — vi har fuldgyltig Erstatning, ogsaa hvad Skønheden angaar, og det Syn, en moderne Flaade frembyder, det Syn af nøgent afpillet, koncentreret Kraft og Staal, er

den Enhed i vort Skønheds Maal, som vi vil give vore Børn med paa Vejen. Vi har lært, baarne af brede Vinger, at se Tingene fra oven og at se dem nede fra Havets Dyb — det giver et Par Sider mere i vor Lommebog fra det praktiske Liv, men mangedobbelt Skønhed for vort Øje.

Følg os nu selv engang paa en Tur i Dybet! Den vingebaarne Flugt gennem Æteren er bleven hver Mands Eje — vore Koner og Kærester, ja selv vore Børn har opnaaet at se Jordlivet fra oven, — en forholdsvis dagligdags Ting, man nu engang tager med, fordi det er en af det moderne Livs Foreteelser, der ligesom de andre kræver sin Tribut.

Men nede i Dybet lever Undervandsbaaden sit Liv — stille og upaaagtet. Den gaar saa fredeligt og sindigt rundt blandt Flynder og Makrel. Ingen kender den — i hvert Fald kun ganske faa — og ingen ved, hvorhen dens skjulte Veje fører. Men i Krigens Tid er der vel nok dem, der faar det at vide! „De store“ vil faa det at vide — de mægtige Bygninger af Jern og Staal, af Kraft og Snille vil føle dens Bid og skælvende synke i Dybet. Derfor ser de ogsaa ondt til den allerede i Fredens Dage — ondt men interesseret! Naar den nærmer sig til dem, som de ligger og soler sig i Magt og Vælde, kan man tydeligt se, hvad de tænker: „Naa, saadan ser den Tingest ud, ja saa“, og saa soler de sig fornemt videre eller giver sig til at skælde ud med en hel Masse vrede Spjæt med nøgne Signalarme. Men det er bare, fordi de faar en underlig kildrende og kriblende Fornemmelse i Kroppen — en Slags Gaasehud over det hele. Det mener Undervandsbaaden i hvert Fald — de paa deres Side vil naturligvis sige noget helt andet, og Tiden kan vise, hvem der har Ret. De vil begynde at snakke om Kanoner, vil de — om svimlende Træffeprocenter, de har opnaaet eller vil opnaa — om Ild og Røg, Brag og hvinende Staal — alt imens der kommer flere og flere af disse smaa generende Prikker paa deres tykke Hud. — Men Undervandsbaaden trækker sig tilbage, stiltfærdigt som den kom, med Hatten ærbødigt i Haanden og siger: „Ja, vel“ og „vist saa“, og hvad der ellers falder den ind. Men den tænker sit, og hvis nogen vil vide, hvad det er, saa kom ned i Dybet, der er man saa rart i Fred med sine Tanker, — og der vil man faa at vide aldeles nøjagtigt, hvad en Undervandsbaad mener om et Panserskib — naturligvis present company always excepted, — sine

egne „store“ holder den jo meget af og bruger dem kun som Objekter, til de rigtige Tider kommer.

Men nu vil vi lade, som om de rigtige Tider var komne og for en Stund se bort fra, at vor Fjende i Virkeligheden er vor bedste Ven — i Dybet blomstrer Fantasiens frodigt, saa det vil ikke falde os svært. —

Der ligger tre lange, lave, hvalfiskeagtige Baade i en lille Provinshavn et Steds. De kom i Gaar Aftes, da Mørket faldt paa, og den lille By var ved at lukke sit trætte Øje. Tavse og snigende kom deres Konturer ud af Mørket — ikke et Ord blev der talt, ikke en Lyd hørtes uden en hemmelighedsfuld Snurren, som lød fra deres Indre — jo nu, nu kom der et skarpt og flængende Hvin og atter andre, og man skelnede tavse og hurtige Skikkelser, der balancerede om paa de smalle Hvalfiskerygge i travl Aktivitet. Saa kom der nogle knappe Ord derude fra — flere andre Lyde skar sig ind, og saa laa de der, broderligt Side om Side, hvor de ligger nu, da Morgensolen kaster sine første Straaler paa Kirkens Spir og vækker alt Folk til Dagens Daad og Dont.

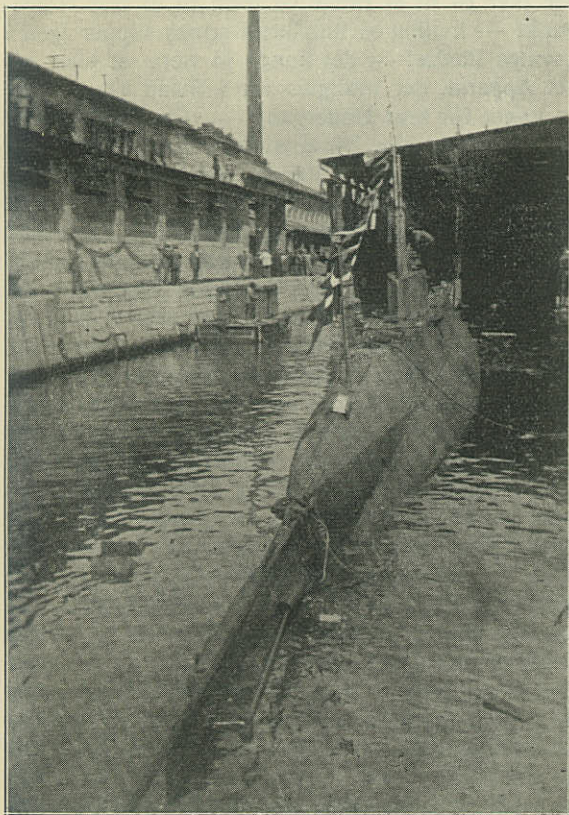
Vi er ombord, min Læser og jeg, og har allerede været der længe nok til at danne os et Skøn over alt det, som menneskelig Snille og Energi har faaet stuvet sammen i disse trange Rum — et Skøn, der imidlertid nærmest har indskrænket sig til at konstatere, at et saadant Virvar af Haner og Ventiler, Kontakter og Ledninger og andre vort daglige Liv noget fjærentliggende Apparater, er det overhovedet umuligt at tage noget paalideligt Skøn over. I hvert

Undervandsbaaden gaar i Havn.

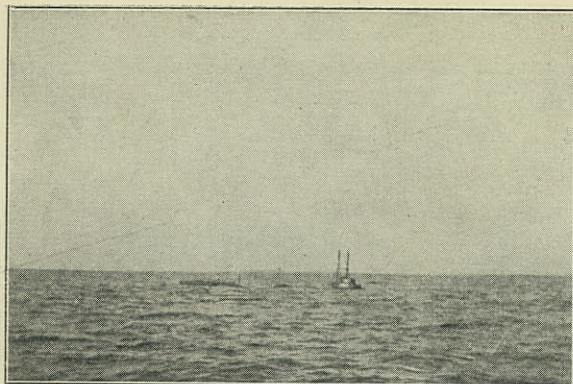
Fald saalænge vi ikke har haft Lejlighed til at iagttage den nærmere Samvirken af disse tilsyneladende mangfoldige Faktorer, hvoraf en Undervandsbaads Liv bestaar. Fra Baadens Side har man med den mest beredvillige Elskværdighed straks taget fat paa et foreløbigt Anlæg af vort Studium og med Grundighed ført os rundt blandt alle Seværdighederne. Man har forsynet os med korte og bestemte Formaninger om Ting, vi af en eller anden Grund ikke maa komme i for intim Berøring med, forklaret os Betydningen af en Mængde andre og sluttelig overladt os til vore egne Iagttagelser, henskne i en mild Besvimelse under de overvældende Indtryk, vor Hjerne har modtaget, dels i Form af Ampéretimer, Batterispændinger, Elektromotorer og Transformatorer, og hvad man nu ellers har underholdt os med, og dels de mere haandgribelige, som ublide Sammenstød med Alverdens fremspringende Kanter og Haandtag, der her synes at være samlede i rigelig Mængde, har bibragt os. Det hele er saa uhyre simpelt og ligetil, har vi faaet at vide som en Slags Trøst, og med den Sætning som Ledesnor vil vi nu med denne udmærkede Baad og dens lige saa udmærkede Besætning begive os ned i Dybet. —

Det har blæst godt i Nat, og Søen staar endnu kort og krap lige i Næsen paa os, da vi er komne udenfor og har taget vor Kurs vesterpaa — ud mod nogle fjærne Røgskyer, som Chefens øvede Øje straks har opfanget og defineret som stammende fra vor Fjende. For os tager denne Røg sig fredelig ud og kunde lige saa godt komme fra en hvil-

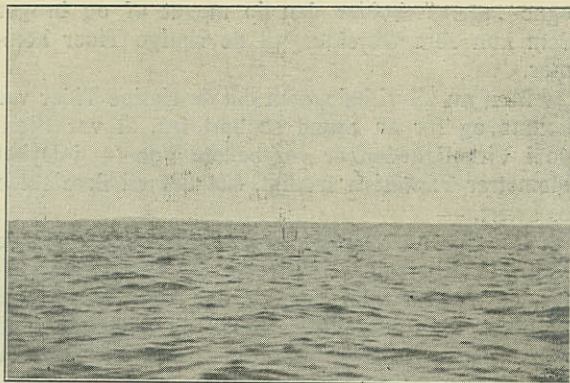

Undervandsbaad løber af Stablen.

Undervandsbaaden dykker.

Kun Periskoperne synlige.

ken som helst Lastdrager som fra Fjenden; men vi har allerede været længe nok ombord til at forstaa, at en Undervandsbaadschef maa kunne vejlede sit Bytte paa lang Afstand — og at han som Følge heraf kan det! Vi bøjer os altsaa og bereder os til med aabne Sanser at indsuge, hvad der nu skal ske. En Tid lang gaar det hele uhyre fredeligt til. Men saa henkaster Chefen et Par Ord — noget, der for vort Øre lyder som et bestemt formuleret Ønske om at faa Masterne taget ned, men da vi aldrig hverken i det virkelige Liv eller hos Maryat, fra hvem vort hovedsagelige Kendskab til Sølivets Foreteelser skriver sig, har hørt noget om, at man saadan ganske uden Formaliteter gaar hen og brækker et Skibs Master ned, bare fordi en Mand siger, at han kunde ønske det, tillader vi os i vort stille Sind at tvivle paa, om vi har hørt rigtig. Men det varer kun et Øjeblik, inden ogsaa denne Tvivl er forsvunden, thi op af Lugen agter kommer virkelig et Par Mand springende og gaar med megen Grundighed i Gang med at pille Rejsningen ned og anbringe den sirligt langs Dækket, solidt fastsuret, saa der tilsidst kun staar et enormt Jernbeslag tilbage, hvor før en slank Mast knejste, ovenikøbet betroet en saa vigtig Ting som at bære den traadløse Telegrafs Luftnet. Men Enden er ikke endda. Selve Kommandobroen, hvor vi har staaet rart i Læ for Søl og Vind, forsvinder for vort Blik tillige med forskellige Løstøregenstande som Redningskranse, Maskintelegraf og Kompas, og tilsidst, da der ikke er mere tilbage at pille ned, bliver vi selv høfligt anmodet om at gaa nedenunder. Vi adlyder og kaster et sidste Blik ud over den Verden, vi nu skal til at forlade. Langt ude i Horisonten ser vi Fjendens graa Kolosser langsomt komme op — derud skal vi altsaa naa i Skjul af disse Bølgers skumtoppede Rygge — og derinde ligger Landet, som vi forlod for at begive os ud paa det farlige Eventyr, som vort umættelige Videbegær tvang os til at søge. Solen skinner paa hvide Landsbykirker mellem løvklædte Skove, og paa Marken passer Bonden sin Dont, som var der Fred og ingen Fare. Men herude paa denne specielle Plet af Danmarks Hav bereder en halv Snes Menneskesjæle sig til at lukke sig inde som Sardiner i en Daase og begive sig ned under Vand-

overfladen med det inderlige Ønske at bringe saa og saa mange kg. Dynamit hen i Bugen paa nogle andre Havuhyrer. Vi synes, det er en hel Del af en Begivenhed, men de andre, der er vant til at omgaa dette indviklede Maskineri som deres egen Lomme, tager det hele som en Sag, der er ganske naturlig og ligetil og gaar rundt og piller ved forskellige Haner og Ventiler med en behagelig Ro og Selvfølelse, der har en gavnlig Indflydelse paa vort Hjertes Slag.

Og saa sker det da. Tunge Luger er stænget, og det sidste Dagslys svundet bort. Motoren er stoppet, og Baaden ligger stille og skulper i Bølgeslaget, hvis mangeartede Lyde trænger ind til os, snart med rislende Lokketoner og snart med vrede Drøn. Frem og tilbage vugger vi, tilbage og frem, saa kommer der et pludseligt lille Spring til Siden, der faar os til at famle os frem til et fast Holdpunkt — hvilket vi imidlertid straks slipper igen i navnløs Rædsel — det kunde jo være et eller andet Apparat, der muligvis var i Stand til at volde en noget for brat Undergang —. Og saaledes forud beredt paa alle Eventualiteter synker vi da ned i Dybet. Vi hører, at Vandet strømmer ind til os; sælsomme Lyde af Luft, der vrider sig ad krogede Veje tilbage til sit Udspring, blander sig snart med een Maskines heftige Rasen, snart med en andens blidere Mumlen. Der sker en Masse Ting rundt om os, som vi ikke aner, hvad er, men som vi maa tro paa skal til. Ventiler skrues i, og Haner lukkes op, hver Mand synes at have sit specielle Hverv at røgte og udfører det paa en stille og overbevisende Maade, som er velgørende i disse af skjulte Kræfter dirrende Omgivelser. Officererne holder gennem Periskoperne nøje Udkig med Havets Overflade — de smaa Motorer, der tjener til at dreje disse „Øjne paa Stilke“, hvæser af Overanstrengelse, — Baadsmanden staar parat til at tage et forsvarligt Tag i Dybderorets Rat, Maskinisten passer sin Motors 3 Hundrede viltre Heste. Hver Mand er paa Post, hvert Øje vaager, ogsaa vort! Men vi ser intet — uden de Bevægelser og Haandgreb, som udføres omkring os — efter Sigende med det Resultat, at vi før eller senere ligger paa Havets Bund — det kunde for den Sags Skyld lige saa godt være til Himmels, vi for. Den Fornem-

melse af noget usædvanligt, som vi har ventet, udebliver ganske, og da Chefen et Øjeblik tager Øjnene bort fra Periskopet og fortæller os, at nu synker vi og er paa Bunden om et Par Sekunder, er det virkeligt med en Følelse af, at det hele er uhyre simpelt og ligetil, vi modtager dette Budskab. Dog jo, en Ting er der at notere — Bølgeslaget, som under hele den første Del af Dykningen har opført en sand Heksesabbat et Steds oppe over Hovedet paa os, er hørt op, og en velgørende Stilhed traadt i Stedet. Viseren paa den store Dybdemaalder vandrer langsomt og højtideligt op efter — 6 Meter, 7, 8, 9, 10 — saa staar den stille. Baaden skutter sig lidt og retter paa sin Stilling — et lille, næsten umærkeligt Bums, og vi har lagt os til Hvile paa Havets Bund med 10 Meter Vand over os. Gennem Periskopet ser vi nu ud i det klare, grønne Vand, hvor smaa Tangplanter langsomt driver forbi. — Vi er overgaaet til en ny Verden og befinder os 10 Meter paa den anden Side af Skillelinien mellem vor tidligere Tilværelse og den, som nu skal til at begynde.

Men ret længe kan vi ikke blive liggende her — vi har jo vor lille Gerning at passe. Atter raser nogle Pumper, atter skrues der paa Ventil og Haner, indtil man fortæller os, at nu er Baaden „trimmet“, hvilket paa almindeligt Menneskesprog skal sige saa meget som afvejet til den Dybde, man ønsker at bevæge sig i. Efter Ordre slipper Maskinisten nogle af sine Heste løs, og Elektromotoren gaar i Gang. I den Dybde, hvori vi nu befinder os, er Toppen af Periskopet oven Vand, saa vi tydeligt kan se, hvad der foregaar paa Havets Overflade. Der ude ligger vore Kammerater, — de andre Undervandsbaade, som endnu ikke er dykket ned, og der — ikke mange Sømil fjærnet, kommer Fjenden sejlene i elegant Kølvaldslinie. Der sættes mere Fart paa for at sikre os en god Position. For ikke at røbe os, trækker vi afvekslende det ene og det andet Periskop ned — selv det ringe Maal, de frembyder, kan lede til vor Opdagelse med den Fart, vi har paa. Det dirrer i Baaden, som den presser sig frem gennem Vandet. Snart er Fjendens Sikringskæde saa nær, at Farten maa sættes ned, for at ikke Periskopets „Bovvand“ selv i den korte Tid, det nu holdes oppe, skal røbe os. Chefen er den eneste, som nødvendigvis maa bevare Forbindelsen med Omverdenen. Med ganske korte Kig i Periskopet tager han sine Observationer, mens vi andre maa nøjes med af hans Minespil at danne os et Skøn over Situationen. Alt afhænger af ham og af Baadsmændene, der kører rundt med sit Rat, saa Sveden hagler ned ad Panden — for ham gælder det at holde Dybden aldeles nøjagtigt, saa Peri-

skopet kan naa op — det vilde være en farlig Sag, om man ikke, hvad Øjeblik det skulde være, kunde tage et Overblik over Situationen. Vi hører Skibenes Skrues tydeligt gennem Baadens Skrog. — Nu maa vi være ganske nær. Forude kommer en let Støj, — det er Torpedoerne, der gøres klar. Ellers er alt tyst, men ligesom ladet med en dirrende Spænding. Vi faar en underlig kriblende Fornemmelse i Kroppen, som naar man i Mørke famler sig frem og hvert Øjeblik kan vente at løbe Panden imod. Om nu i næste Sekund et fremmed Skib satte sin jernhaarde Stævning gennem Siden paa os, og det grønne Vand derude styrtede ind i Kaskader — en Brøkdal af et Minut presser denne Tanke sig ind i vor uvante Hjerne og faar os til at glemme den første Læresætning — den om det naturlige og simple i vort Forehavende. Vi svælger allerede i umaadelige Mængder væmmeligt, koldt Søvand, der bruser ind alle Vegne fra, vælter alt og alle overende og roder os sammen i et kvælende Favntag, — saa lyder heldigvis Chefens rolige Stemme. „Fyr“, kommanderer han og derpaa „Blæs ud“. Befriet for Vægt ved Tryklufften, som indlades i Tankene, skyder Baaden tilvejs som en Prop. En tiltagende Støj oppe ovenpaa siger os, at nu har Bølgerne atter begyndt deres Leg henover vort Dæk. Et Øjeblik efter træder vi smilende ud i det fri med en Følelse som en Kunstner, der har gjort sine Ting godt og nu modtager sit Publikums Bifald. Vort „Publikum“, et stort prægtigt Panserskib, ligger tæt ved os og sunder sig, — Bifaldet udebliver, men vi trøster os ved at læse Forbavselse og Overraskelse i de mange nysgerrige Øje, der kigger frem derovre.

Slaget er endt — det hele var kun en behagelig Spøg, ogsaa for os, der uvant med det hele, maa ske et Øjeblik var ved at føle os lidt beklemt. Men naar vi ser ret til, er det saa ikke netop denne Spænding, denne Følelse af at bevæge sig lige paa Grænsen af det tilladelige, og dog hele Tiden være paa den sikre Side, som vi nødigst vilde have undværet? Er det ikke netop den, der aabner vort Blik for det storslaaede i dette Værk, undfanget i Menneskets Hjerne, skabt af dets Hænder og indtil de mindste Enkeltheder lystrende dets Vilje, og er det ikke i den Kamp, der her maa føres mod skjulte Kræfter, som *skal* beherskes, saa megen Løn at hente for den, der prøver, at han endnu kan finde Skønhed paa Havet, ved Arbejdet under sit gamle Flag — under Dannebrog, der vajer lige saa højt og lige saa frit over Panserskibets tunge Bryden sig Vej, Torpedobaadens lette Dans og Undervandsbaadens Færd i Dybet, som fordem over stolte Linieskibes brusende Flugt over Havet?

Sv. Christiansen.

„Ingolf“ under Island.

Tegning af Vilh. Arnesen.

EN OPLEVELSE FRA MINE LIEUTENANTS-DAGE.

Det var en dejlig, stille, solklar Sommerdag paa Island.

Orlogsskonnerten *Ingolf* laa tilankers i Eskefjord, tæt udfor Byen af samme Navn, omgivet af høje, paa Toppen snedækte Fjelde, af hvilke det ligeoverfor liggende Holme-Fjeld, der rejser sig over 3000 Fod lodret op af Havet, kastede Slagskygger over det spejlblanke Vand, saa dette syntes sort som Blæk. — Den omgivende Natur var som uddød. Alt var tyst og stille og Tausheden kun af og til afbrudt af kurrende Elskovstener fra Hannerne i de omkring Skibet svømmende Edderfugle-flokke. — Men ombord — dér var Travlheden og Liv! Der var blæst til: „Klart Skib“; — Besætningen var i fuld Gang med at gøre Skibet klart til Slag, saavel paa Dækket som om Læ: Køjer stuves over Maskinskylligherne — alle Luger lægges over — Kanonerne surres los — osv. — Officersmessen omdannes til Lazareth, Doktor og Sygepasser var, med Instrumenter og Forbindsager fremme, klare til at tage sig af de eventuelt Saarede, — hver Mand paa sin Post og igang med den ham anviste Dont. — Paa den anden Side af Fjorden var der i ca. 1 Kvartmils Afstand rejst en Træskive til Maal for Skydningen med Skibets 15 cm Bagladekanoner; der blev skudt med ladte Granater, som tydeligt under Flugten kunde følges med det blotte Øje. Nedslagene kunde iagttages, naar Granaterne ved Anslaget sprang mellem Stenene; — gennemgaaende udmærkede Skud var det, alle i Nærheden af Skiven, men denne stod dog uskadet endnu. Saa ved det næstsidste Skud lyder pludseligt Chefens Stemme: „Naa, Løjt-

nant S., vis nu De, som Batterichef, hvorledes man skyder en Skive ned!“

Det var maaske uheldigt at fremkomme med en slig Udtalelse i hele Mandskabets Paahør. For det første er det ikke saa lige en Sag med en Kanon at træffe en Skive paa ca. 4 Alen i Kvadrat i en Kvartmils Afstand, og desuden er en Officer som Regel langt mindre i Training end Kanonkommandørerne med personlig at rette en Kanon; — men saaledes raisonnerer Mandskabet jo ikke. I dettes Øjne bør Officeren staa omgivet af en — om jeg saa maa sige — Fuldkommenhedens Nimbus, og havde jeg derfor nu, hvad der var al Sandsynlighed for, skudt forbi ligesom de Andre, ja — saa vilde min Autoritet som Batterichef og Lærer for Mandskabet vel nok have lidt et føleligt Skaar. — Naa! — der var jo imidlertid intet andet for end at parere Ordre og gøre mit bedste. Jeg indstillede derfor Kanonen efter bedste Evne, tog nøjagtigt Sigte, brændte paa — og Skiven i Land røg i tusinde Stumper og Stykker. Den, der var mest forbavset over Resultatet, var vistnok jeg selv; men Mandskabet brød ud i højlydt Jubel, — og saa — ja, saa var det, dét skete! —

Jeg havde lige vendt mig om for at gaa til den næste Kanon, da jeg pludselig blændedes af et Ildglimt, hørte et mægtigt Brag og derpaa slyngedes bevidstløs om paa Dækket. Da jeg atter kom til mig selv og rejste mig op, mødte et frygteligt Syn mit Øje. Dækket flød af Blod og Kød-stumper, medens en halv Snes Mand løb jamrende og skrigende omkring, forbrændte paa Ansigt og Hænder; og lige for Fødderne af

mig laa udstrakt et menneskeligt Legeme med begge Arme og Ben sønderskudte, Underlivet oprevet og Underkæben knust. Jeg saa til min usigelige Sorg, at det var *Rasmus Strangesen*, en prægtig fuldbefaren Matros — ret en Type paa den djærve, støtte, pligtopfyldende danske Søgut — vor Alles Yndling, og dertil den smukkeste Mand, jeg tror, jeg nogensinde har set. Han var ved sin fulde Bevidsthed! Hvilke Nerver og hvilken Livskraft maa han ikke have været i Besiddelse af! Han saa op paa mig med store bedrøvede Øjne, og da jeg syntes, han bevægede Læberne, bøjede jeg mig tæt ned over ham og hørte ham svagt fremstønne: „Hils min Kone og mit Barn.“ — Han døde først 3 Timer efter under den foretagne Amputation. —

Overkonstabel *Wessel*, en flink, ung, lovende Underofficer, — en Pryd for vor Marines brave dygtige Underofficersstand, — der var Kanonkommandør og sammen med *Strangesen* havde været igang med at lade Kanonen, fik bl. a. Ansigtet helt forbrændt; han løb straks ned i den til Lazareth omdannede Officersmesse, hvor han jo vidste, at Lægen opholdt sig — og fik den nødvendige Behandling; da han saa atter vilde gaa op, blev Lægen opmærksom paa en lang Blodstribе henad Gulvet, og det viste sig da, at Overkonstablens venstre Haand manglede! Det anede han ikke selv; — Smerterne i det forbrændte Ansigt havde døvet Smerterne ved den afskudte Haand. Ja saa fik Lægen ham jo under Behandling igen, efter først at have skyndt sig op paa Dækket og givet *Strangesen* en stærk Morfinindsprøjtning for at dulme Staklens Pine.

Gamle Forvalter *Bech*, — en af Marinens Veteraner, — som selv under „klart Skib“ sad nede i sin Hybel og skrev i sine Kontrabøger, — forstod straks af Braget og Skrigene, hvad der var sket; han forsynede sig derfor med en stor Flaske Æggeolie og ilede op paa Dækket, hvor han gik igang med at indsmøre de forbrændte Ansigter og Hænder; det dulmede Smerterne, saa den forfærdelige Jamren efterhaanden døde hen, og de Saarede kom nogenlunde til Ro. — Der blev selvfølgelig straks blæst „Til daglig Orden“ og til Rengøring paa Dækket; det gjaldt jo om ved at sætte Mandskabet i Virksomhed at forhindre Panik ombord. Vore frivillige Lærlinge — 14 Aars Dreng — mødte saa frem med Koste og Pøse

og spulede Blodet af Dækket med en Sindsro, som om de dagligt havde vadet i Blod. I Spidsen var som sædvanligt nu afskediget Kaptajn *Wolfhagen*, den flinkeste af alle vore flinke Dreng. At dog ikke alle var lige uberørte af Ulykken, viste sig et Kvarters Tid senere, da vi fandt en ældre befaren Matros gemt inde under Trappen til Kommandobroen. „Hvad han vilde der?“ — Ja, det vidste han ikke, han havde skjult sig, da Rædslen tog ham.

Paa Dækket havde vi løbende nogle tamme blaa Ræve; en af disse saa jeg pludseligt med en arrig Snærren fare hen og snappe noget, der laa henslængt i en Krog; opfyldt af en ubestemt Anelse løb jeg efter, fik fat i Nakken paa den og tvang den til at slippe sit Bytte; det viste sig at være Overkonstablens afskudte Haand — kulsort af Krudtslam.

En Mand, hvis hele Optræden under Katastrofen vakte Alles Beundring, var vor Skibslæge — nu afskediget Korpslæge *Arntz*. Han var dengang ca. 28 Aar gammel, saa det var vistnok for en saa ung Læge en meget vanskelig Situation pludselig at se sig staaende som ene Hjælper overfor al denne Jammer og Elendighed. Han optraadte imidlertid fra først til sidst med en Ro og Koldblodighed, som imponerede os Alle.

De Haardtsaarede blev jo snarest muligt bragte iland, hvor Skibslægen gik igang med Amputationen; den lokale islandske Læge blev vel tilkaldt til Assistance, men denne har vel næppe været stor, ifald det da er rigtigt, som det blev mig fortalt, at det var første Gang, han havde været til Stede ved en Operation. — At vor Læge imidlertid gjorde sit Arbejde godt, det viste Resultatet: Overkonstablens slap fuldstændigt for Saarfeber, — og et Par Uger efter gik alle de lettere Saarede helbredede og sunde omkring i Skibet.

En anden Mand kan jeg heller ikke undlade at nævne paa Grund af den utrættelige Omhu han udviste saavel ved de Haardtsaaredes Transport som ved de øvrige Saaredes Pleje. Det var Chefens Hovmester — den samme Mand, der som 14 Aars Dreng under Slaget ved Helgoland ombord i Fregatten *Jylland*, — da en fjendtlig Granat bortrev hele Besætningen ved en Kanon, og det øvrige Mandskab i Øjeblikket blev lammet ved Synet, — sprang frem, og med Udraabet af det dengang gængse Slagord: „Paa'en, paa'en, paa'en igen,

lille Ferdnand Ludvigsen!“ atter bragte Modet og Besindelsen tilbage blandt Mandskabet.

Saa gik Tømmermanden ombord igang med sit sørgelige Arbejde — at tømre en Kiste til Strangesen, og næste Dag blev Liget, ledsaget af Chefen, Officerer, Underofficerer samt en Del af Mandskabet, transporteret i Skibets Barkas, slæbt af Dampchaluppen, de 4 Kvartmil til Holme Kirkegaard i Indre Røde Fjord og jordet her. Dér paa den fjerne Saga Ø har han nu hvilet i mange Aar — mange Mile fjernt fra sin Hjemstavn og sin Slægt; ved hans Side hviler Underbaadsmand *Kildentoft*, der nogle Aar senere døde ombord paa Stationsskibet og blev begravet paa samme Kirkegaard. — Underbaadsmandens Hustru sendte sidenefter trofast hvert Aar med Stationsskibet en pragtfuld Krans til Mandens Grav, en Mission, jeg selv engang fik til Opgave at udføre. —

Ja, Aarsagen til Ulykken, det, der var sket, var jo følgende: Som nævnt blev der skudt med ladte Granater, der uvilkaarligt behandles med en vis Forsigtighed, men under den løftede Stemning, som Nedskydningen af Skiven havde frembragt, satte Laderne Granaten an i Kanonen med et kraftigt Chock; — derved sprængtes de Metallæber, der holder Brandrørets Løber tilbage; den frigjorte Løber foer derfor med sin Spids frem i Friktionssatsen, antændte denne og denne igen Granatens Ladning; derved sprængtes Granaten i Løbet, og Stumperne røg bagud gennem det aabnede Bundstykke, videre gennem den modstaaende Skibsside og ind iland i Byens Gader, uden vidunderligt nok at foraarsage flere Ulykker.

Krudthenteren stod ved Kanonen med Krudtladningen — 10 Pund Krudt — i Hænderne, denne antændtes ved Flammen fra Granatens Ladning, eksploderede og forbrændte hele Kanonbesætningen — 14 Mand — mere eller mindre alvorligt. At den Mand, der stod med de 10 Pund Krudt i Hænderne, ikke blev sønderrevet er mig endnu idag en fuldstændig Gaade; det var Granatstumperne og den under Eksplosionen i Løbet værende Ansætter, der lemlæstede Overkonstabeln og Strangesen, der som Ladere stod bagved Kanonens aabne Bundstykke; jeg opbevarede et Stykke af den blodbestænkte Ansætterstage som Minde om en af de sørgeligste Dage i mit Liv. — Jeg selv kom mærkværdigt godt derfra, skønt jeg kun stod et Par Alen fra Kanonen,

da Eksplosionen skete; kun mit Fuldskæg og Frakkebryst blev bortsvedet, iøvrigt var jeg fuldstændig uskadt.

Ombord blev der blandt Officerer og Mandskab indsamlet et ret betydeligt Beløb til Strangesens Enke, og Staten sørgede jo desuden for hende, saa jeg haaber, hun ikke fik pekuniære Sorger ved Siden af Sorgen over at miste en Forsørger og Ægtemand, efter kun et Par Aars Ægteskab. — Overkonstabel Wessel blev kort efter Hjemkomsten udnævnt til Underkanoner og ansat som Skriver ved Søværnets Laboratorium, og dér sidder han den Dag idag.

Tyve Aar derefter, i Aaret 1900, var jeg atter paa Island, denne Gang som Chef for Krydseren Heimdal. Da Skibet kom paa Inspektion til Østkysten, stod jeg en Dag ind i Røde Fjord for at besøge Strangesens Grav. Det var en kold og bidende Foraarsdag; Sneen laa allevegne baade paa Fjeld og i Dal, og Kirkegaarden laa der saa trist og øde; ikke et Menneske, ikke et Liv var at øjne, da vi — Skibets Officerer, en Del Underofficerer og Musikken — vandrede op til de to Grave. Da jeg vilde lade Musikken blæse nogle Koraler ved Graven, traadte Tubaen frem og meldte paa militær Vis, „at hans Horn var frosset“, og bad om Tilladelse til at gaa ind i Præstegaarden for at faa det „tøet op“. Jeg studsede lidt og troede først, Manden gjorde Nar af mig, men sagde med alvorlig Mine: ja. — Saa gik han og kom nogen Tid efter tilbage med „optøet Horn“ og skulde hilse fra Præsten og bede undskyldte, at denne ikke kunde komme tilstede, da han ikke kunde forlade sin syge Hustrus Leje. — Vor Skibslæge, som var med, gik da straks ind for at tilse hende, men kom snart efter hovedrystende tilbage og sagde, at hun næppe kunde leve Dagen over.

Saa talte jeg nogle Mindeord ved Gravene, og Musikken spillede Koraler og Salmer; Tonerne lød højtidsfuldt over det endeløse Øde og slog som Ekko tilbage fra de omgivende Fjelde; de lød over de ensomme, snedækkede Grave og ind til den døende Præstekone, der maaske for første — men nu i hvert Fald for sidste Gang — hørte Tonerne forkynde, at „Dejlig er Jorden“, . . den Jord, som hun om nogle Timer skulde forlade for bestandigt. —

Jeg havde tænkt mig, at det vistnok vilde glæde Strangesens Enke at faa et Billede af hans

Grav, og havde derfor anmodet en af Office-
rerne om at tage Fotografiapparat med. Han
tog saa et Par Billeder af Kirken og de to Gra-
ve, og udmærkede blev de, saa klare og tyde-
lige, at man med det blotte Øje kunde læse Ind-
skrifterne paa Korsene. Men hvorledes faa det
i hendes Hænder? Jeg vidste kun, at den Afdø-
des Navn var Rasmus Strangesen, og at han
havde hørt hjemme paa Strynø. Jeg tænkte
imidlertid, at Præsten paa Strynø muligt kunde
hjælpe mig, og sendte derfor Fotografierne til
ham, ledsaget af en kort Skildring af de nys
nævnte Begivenheder, og bad ham, om muligt,
at overbringe Enken det tilsendte. — Efter
nogle Maaneders Forløb fik jeg saa en skønne
Dag et yderst forekommende og elskværdigt
Brev fra Præsten paa Strynø, som viste sig at
være Pastor *Prior*, senere forflyttet til Saks-
købing. Jeg har hans Brev her i min Besiddelse
og vilde ønske, at Pladsen tillod mig at aftrykke
det. Han skrev deri, at Enken var død for flere
Aar siden, men Barnet — en Søn — nu et Par
og tyve Aar gammel — levede og var en af Øens flin-
keste unge Fiskere; han skildrer sit Møde med
denne, hans Rørelse og Betagelse ved at
høre Beretningen om Faderens Død. Han var
jo dengang kun 1 Aar gammel, og vidste kun,
at Faderen var død paa Island, men hvorle-
des, de nærmere Omstændigheder ved Døden,
kendte han ikke noget til. Saa skildrer Præsten
endvidere hans Glæde over at modtage Bil-
ledet af Faderens Grav — ja, det var i det hele
et velgørende Brev, — aldrig, hverken før eller
senere, har jeg faaet saa stor en Løn for en
saa ringe, ubetydelig Tjeneste. —

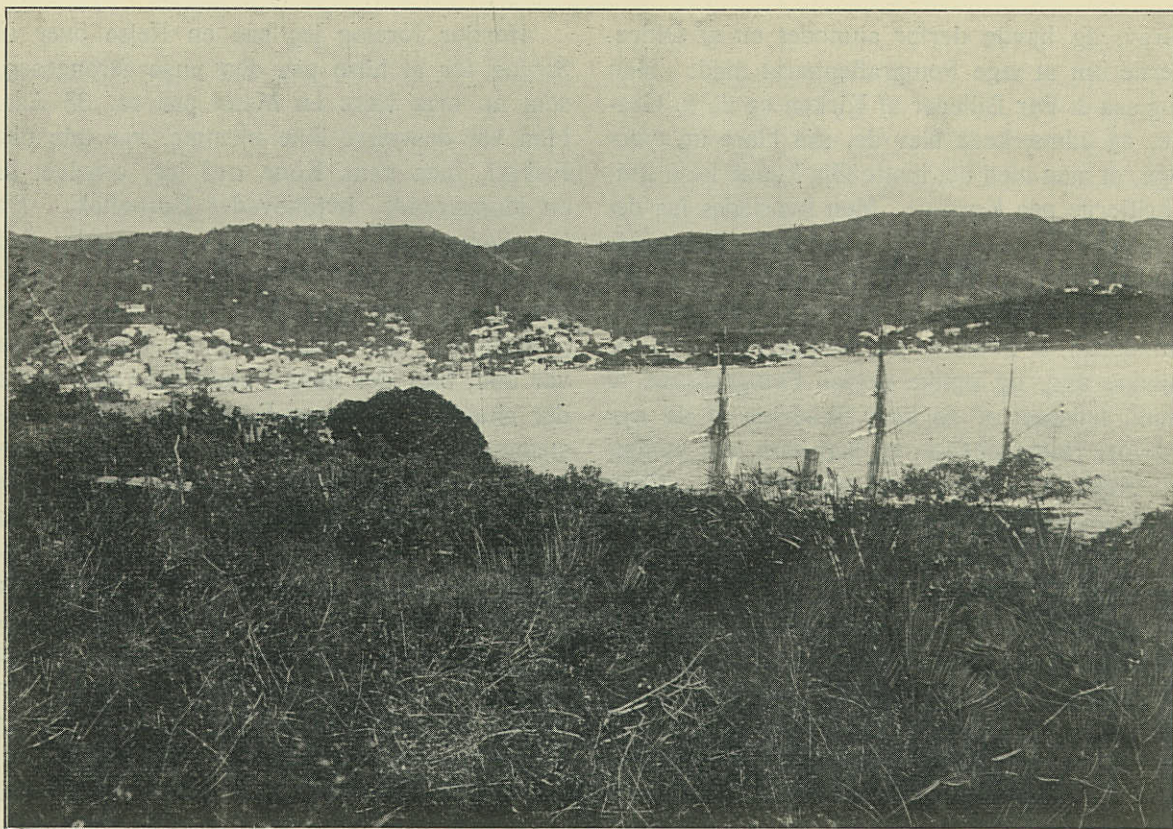
Iforfjor foretog jeg saa en Rejse over til
Strynø for at hilse paa den unge Strangesen,
som nu maa være en Mand paa ca. 35 Aar.
Han var desværre ikke hjemme, var ude paa
Fiskeri, men hans Kone traf jeg, omgivet af
en blomstrende, hvidhovedet Børneflokk. Da
hun hørte, hvem jeg var, blev hun synlig glad
og interesseret; hun fortalte om, da de to Bille-
der kom til Øen, hvor glade alle var blevne ved
at høre om den Afdøde; og da Enken ogsaa
var død, blev der holdt Familieraad om, hvem
der skulde have de to Fotografier i Eje. Be-
stemmelsen blev, at den forulykkede Strange-
sens Søster, som Familiens Ældste, skulde have
dem til sin Død, og derefter skulde de overlades
til Sønnen, den nuværende Fisker Strangesen.
Alt dette viste mig, at min gamle Skibskammerats
Minde blev holdt højt i Ære, ikke alene i Fami-
lien, men blandt hele Øens Befolkning, og det
fortjente han sikkert i fuldeste Maa! — Den
danske Sømandsstand er i det store og hele en
herlig Race Mennesker; der er selvfølgelig ogsaa
sorte Faar blandt dem, — men jeg tror færre
i den Stand end i de fleste andre Stænder, —
og navnlig da sammenlignet med Søfolk af an-
dre Nationaliteter — Norge undtagen, — hvad
jeg i mit lange Sømandsliv — ogsaa til Koffardis
— har haft ikke saa ringe Lejlighed til at erfare.
Jeg har ogsaa siden den her skildrede Begiven-
hed sejlet med mange brave, flinke Søgutter,
men alligevel — aldrig senere har jeg sejlet med
en Mand, der kom paa Siden af *Rasmus Stran-
gesen*.

V. Schlüter.

Gravene paa Holmekirkegaard.

Ingolf i St. Thomas Havn.

VINTERTUR.

Desværre — den Tid er forbi, hvor Marinens Skibe hyppigt kom paa Togter baade til Østen og Vesten; til de Ture er der slet ikke mere Tid, og vor Skibstype, Kystforsvarsskibet, egner sig med sit ganske lave Skrog ikke til Ekspeditioner af den Art.

Vi har jo ganske vist et Par sikre Langture, Fiskeriinspektionerne under Island og Færøerne, men de er ikke særlig eftertragtede; saa vi har kun den aarlige Tur til Middelhavet eller Vestindien tilbage af de gode gamle Togter, og det er den, de fleste Officerer — i alt Fald de yngre — jeg tror ogsaa Underofficerer og Menige haaber paa at komme med paa. — Mellem de lykkelige er der altid en 4—5 af de lige udnævnte Sekondløjtnanter, og de er nu de allergladeste; tænk ogsaa blot engang: 21 Aar, lige ombyttet Kadettrøjen med den langskødede Officersfrakke, og saa udkommanderet paa Vintertur; der findes simpelthen ingen saa glade Mennesker under Solen. Ikke fordi det ikke var rart at være Kadet, tværtimod, man har saamænd saa mange gode og lyse Minder fra Kadettiden, og det er nu fra den Tid, man gemmer dem længst; men man staar jo nu ved Begyndelsen af sin Bane, og nu skal man ud og prøve.

„Med *Ingolf* til Vestindien,“ lyder Ordren, „Kommandoen hejses d. 15de Oktober“, og det er meget snart. Tøjet skal bringes i Orden! — Hvad skal man nu ha' med? — de ældre kan det udenad, de yngre tager altid for meget med; nu er man jo

Officer og har Plads til Tøjet! Jo, God Morgen! to ind i et lille Lukaf med ét Skab! — men det er jo fortvivlende, saa havde man bedre Plads som Kadet; naa, „ind skal det sgu“ og „ind“ kommer det.

Vimplen er hejst, Skibet er inspiceret, Holmens Provst har forrettet Gudstjeneste ombord, og nu glider gamle *Ingolf* ud fra Havnen, mens Musikken spiller „Der er et yndigt Land“, og de mange Lommetørklæder vinker inde fra Langelinje; det dugger lidt i Øjnene hist og her, mens man vinker igen, — der er jo langt til Vestindien, — naa, men nu er det forbi! ud, ud til det fremmede!

Man anløber først Darthmouth paa Vejen; denne gamle, kønne, lille Kanalby er efterhaanden vel kendt af den danske Marine. Fra Darthmouth gaar Turen til Madeira. Man ankrer paa Funchal Red og har allerede nu Følelsen af at være kommet til Varmen; Klimaet er saa mildt og friskt, og talrige Brystsyrge har her faaet deres gode Helbred tilbage.

Man styrter sig selvfølgelig straks over den gyldne Drue og gør sine Indkøb saavel heraf som af de mange dejlige Kniplinger, i hvert Fald hvis man da er gift eller forlovet, ellers maaske ogsaa, hvem ved? — En af de mest yndede Forlystelser paa Madeira er „Slædeturene“; ja, det lyder eventyrligt i den Varme, men det er ikke desmindre sandt; man tager med Tandhjulsbanen op i Bjergene, hvorfra man har en herlig Udsigt over

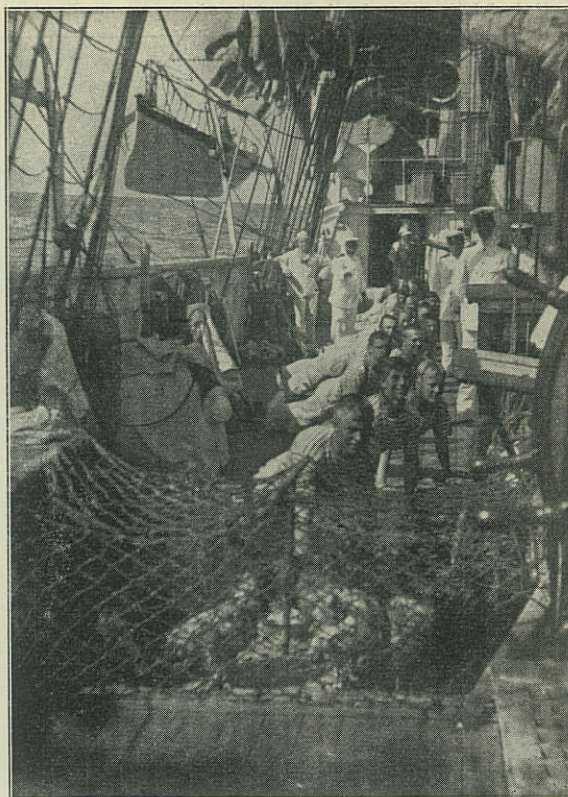
Øen, og man sætter sig derpaa i en regulær Slæde og rutser paa ganske glatte Rullesten ned til Byen, saa Gnisterne staar en om Ørene; en Dreng staar bag paa og styrer med en lang Kæp. Paa Madeira ser man de første „sorte“, af hvilke der ikke er saa faa; man er endnu ikke rigtig trænet til at se dem i større Tal; senere i Vestindien kunde man slet ikke tænke sig at undvære Synet af dem; de hører jo til!

Fra Madeira til St. Thomas er en lang Tur, ca. 3000 Sømil, og *Ingolf* kan godt bruge en 4 Ugers Tid om at komme dertil. „Ja, men hvad bestiller De dog i al den Tid ombord?“ spørger saa mange. Tiden gaar som en Leg; der er jo Øvelserne at passe, Observationer at tage for at finde Skibets Plads, Vagter at holde, og endelig slider man i det med Foredrag om fremmede Mariner, Undervandsbaade, Vestindien og andre Emner, som kan være belærende for Besætningen. Om Aftenen samles man i Messen og faar et Slag Kort eller en Sludder. Hver Eftermiddag fra 5—6 spiller Musikken, og ofte tager Besætningen sig en Svingom sammen paa Agterdækket, som i den Anledning stilles til dens Disposition. Om Aftenen synger de ved Kartoffelskrælningen, og ofte leger de forskellige Sømandslege. Skønt *Ingolf* kan rulle og hoppe fælt i det, er Søsygen dog for de flestes Vedkommende et overstaaet Stadium. Man har lidt nogle frygtelige Kvaler de første Dage, men raskt Arbejde og fritstaaende Øvelser er den allerbedste Kur mod Søsyge; „prøv lidt fritstaaende Øvelser“, de Herrer og Damer, der køber Maritim- og andre Tabletter, det er billigere, og det hjælper. — Søndag Formiddag er der Parade og Gudstjeneste. Chefen inspicerer Skib og Mandskab, hvorefter der synges Salmer og en Prædiken læses op af en af Officererne; højtideligt virker det derude paa det store Hav i Ensomheden; fremmede Skibe møder man kun sjældent i Pasaten.

Men en skønne Dag dukker Vestindien frem. Mandskabet har længe spejdet efter Land; der falder som Regel lidt ekstra af til den første, som ser Land. „De er vist flyttet de Øer“, „bare de ikke er druknet“ og lignende utaalmodige Bemærkninger høres under Spejdertjenesten; men tilsidst lyder fra Foremars det kendte Praj „Land forude!“ Og rigtig, der kommer jo Sombrero, den første Ø, man passerer, og som med sit høje Fyrtaarn udsender sit Varsko. Ellers er Øen flad som en Pandekage eller en — Sombrero.

Videre sejler man forbi adskillige Smaaøer; men der dukker jo St. Jan op, længere borte ser man St. Thomas komme frem, og er det klart, kan man mod Syd skimte Bjergene paa St. Croix. — Endelig ankres udenfor St. Thomas' Havn ved den lille Ø „Buch Island“. Man maa jo fikse lidt op paa Skibet, inden man kommer ind; og først et Par Timers Tid senere gaar man ind i Havnen. Saluten afgives for Fortet, hvor det danske Splitflag vajer og tager sig saa kønt ud; de sorte Vadskekoner entrer Skibet for at anbefale sig til „hvide Landsmand“, — man er i Vestindien.

Vestindien er noget for sig selv; den er omgivet af en Tryllering; ingen kan rigtig forklare, hvad det er, men der kommer en Glans i Øjnene, og et Væld af Minder strømmer ind paa dem, der har været derude, naar Talen falder paa Vestindien. Der er Skønhed over disse Øer, og Livet derude har for en fremmed en besnærende Tilkøvelse. Se St. Thomas! smukt ligger Byen der paa sine tre Høje med alle sine hvide Bygninger skarpt aftegnede mod den sorte Baggrund. Livet i Havnen er pulserende; Bombaade med Negere, der

Øvelser ombord.

dykker midt mellem Hajerne efter Kobbermønter, og Baade fra de store Turistdampere med amerikanske Misser farter frem og tilbage mellem Havnen og Skibene; inde ved Østasiatisk Kompagnis Værft ligger en stor Dampner og fylder Kul, et pudsig Syn at se de sorte Piger, — Mandfolkene rører sig ikke til den Slags, — løbe, alt hvad de kan, frem og tilbage med ganske smaa Kurve fyldte med Kul paa Hovedet. Meget Kul kommer der ganske vist ikke hver Gang, men da der er mange om det, og de som sagt skynder sig alt, hvad de kan, gaar en saadan Kulfyldning dog rask fra Haanden. Nu arbejdes der jo ogsaa med stor Energi paa de nye Havneanlæg, — kort sagt, St. Thomas er og bliver en livlig By. —

Se St. Jan! som i al sin Uberørthed ligger hen i „bush“, men hvis Vegetation er saa stor-slaaet køn, og se endelig St. Croix, hvor Sukkermarker og Bomuldsplantager staar Side om Side, og hvor Mount Eagle rejser sig i sin Skønhed og fortæller de Søfarende paa lang Afstand, at her

ligger St. Croix, som den i sin Tid fortalte Columbus det.

Og Livet derude! Lyst og let gaar det; de sorte tænker aldrig over Dagen i Morgen; giv dem en Banan og et Sukkerrør og de er tilfredse; elskværdige er de altid mod deres „Landsmænd“, naar de da ikke har drukket, men det sker kun sjældent. Selv ved deres „Bambulaer“ — en Slags Tango-bal! — gaar det efter Omstændighederne pænt til, og Gendarmerne behøver kun undtagelsesvis at skride ind. De hvide har jo deres Gerning at passe; de spiller Tennis og faar sig en Cocktail, ja og saa

ned i Vandet, og man hører i den dybe Stilhed kun Cicadernes Sang inde fra Plantagerne, Luften er saa mild og svøber sig omkring en . . . — „ja, saa skal man vel se at komme til Køjs“, foreslaar en, som har været lige saa „underholdende“ som vi andre, „ja, det bliver vel bedst, vi skal jo ind med Kompagniet i Morgen Kl. 6.“ Jo, for der bestilles noget ombord; der har været store Opmaalinger, Sprængninger, og desuden gaar de daglige Øvelser deres Gang; op Kl. 5, Øvelser eller Marschture fra 6—8; disse Marschture med Landgangskompagniet er ofte meget fornøjelige og udstrækkes undertiden

Kulfyldning.

om Aftenen vil de jo gerne danse. Paa dette Punkt mødes de med de danske Officerer paa *Ingolf*, der saa hurtigt har lært alle Damerne i St. Thomas at kende, at man allerede til Guvernørens første Bal for *Ingolf* er gode Venner og danser ivrigt sammen. Og vestindisk Dans, ja det er den allerbedste Dans i Verden, spansk Vals og two steps, men altid saa stille, saa glidende og først og sidst saa elegant; de Mennesker ved, hvordan man skal danse, og der taales ikke nogen af de mange Afarter af Dans, der har arbejdet sig op, og som for Resten *kan* danses graciøst, men som i Reglen herhjemme vrikkes og spjættes saa simpelt, at det er en Gru. Der er Anstand og dog spillende Liv paa et vestindisk Bal, og er man det ikke i Forvejen, gaar man skruptosset ombord om Natten, — den vestindiske Nat. Den skal nok tage ens sidste Smule Fornuft; Stjernerne tindrer og vinker ned til en, naar man har sat sig paa Agterdækket ved en Godnatwhisky og tænker paa Aftenens Oplevelser, Lysene inde fra Byen skinner stille

til længere Ture, Feltflasken er med, Musikken er i Spidsen, en Kanon og Fanen medføres, Negrene hopper og danser med sære Fagter omkring, og alle morer sig dejligt; men dog er der Alvor med i, — det viser de sorte, at vi er klare altid, det styrker Gendarmeriets Autoritet, siger de selv, de er jo for faa, hvis . . . naa, men der er vist ingen Fare. — Om Formiddagen gøres Skibet rent, og om Eftermiddagen holdes lettere Øvelser, og ofte er der Landlov, som Officererne benytter til et Slag Tennis eller til at aflægge Visiter. Mandskabet lærer ogsaa hurtigt Folk at kende, Kuløren spiller som Regel ikke nogen afgørende Rolle; — Tiden gaar rask, man sejler til St. Croix, baade til Christianssted — Bassinet — og til Frederikssted — Vestenden. Paa St. Croix arrangeres som Regel Rideture; dejlige Heste har de, og ofte skal man passe godt paa for ikke paa en fjendtlig Maade at skilles fra Hesten, naar den farter ind i Sukkerplantagerne, saa Rørene slaar sammen over ens Hoved. Man kører i de dejlige smaa Phaetons, — den lette, lille Vogn, —

man arrangerer „Picknicks“ i Maaneskin op paa Mount Eagle, og man danser. Turen til St. Croix er en Ferietur, som nydes af alle.

Det bliver Jul, underligt at tænke sig Jul i denne Varme, men Almanaken viser den 24de December, saa det maa jo være rigtigt. Juletræet stilles op paa Agterdækket, ak ja, et løjerligt Juletræ! Gran haves ikke, men et amerikansk Naaletræ med nogle aparte tynde Grene forsøger at erstatte det. Lysene kan daarligt anbringes, Grenene er for tynde til at bære dem, men det gaar dog, og „Juleofficereren“ ender med at være helt stolt af sit Værk, naar Træet staar færdigtpyntet med Flag og Herligheder. Julegaverne ligger paa Parade paa et stort Bord foran Træet, og Agterdækket er pyntet med Palmer og kulørte Lys. Ved 6-Tiden holdes Gudstjenesten, Julesalmerne spilles, og Juleprædikenen læses op; Chefen træder frem og siger sit „Gud bevare Kongen“, som gentages af alle. Derefter holder han en Tale til Besætningen; han ønsker dem en glædelig Jul og ønsker for alle, at deres Kære hjemme maa have det godt; han ved, at mange Tanker gaar fra Hjemmene i Danmark til St. Thomas. Saa danses der rundt om Træet, og man tager et Nummer i Tombolaen, og faar sin Julegave, bestaaende af Piper, Tobak, Portemonnaier og andre sjældne Sager. Saa kommer Middagen: Risengrød og Svinesteg, — Svinene herude er ogsaa sorte, men smager særdeles behageligt — og om Aftenen gives Punsch. Officererne holder deres Middag i Messen, og har som Regel forskellige Smaating at forære hinanden forsynede med Vers, som har deres specielle Hentydninger. Man har, naar Aftenen er gaaet, tilbragt en baade højtidelig og god Juleaften; der er altid en egen Stemning over Jul i det fremmede paa en dansk Orlogsmand, som jeg tror de fleste sent glemmer. De sorte inde i Byen laver altid den Aften en farlig Fest, idet de udklædte gaar gennem Byen, syngende og stæppende; det er nu deres Maade at fejre Aftenen paa.

Julen er forbi, og de daglige Arbejder genoptages, indtil den Tid kommer, hvor man skal paa en lille „Udenlandstur“ — ned til nogle af de andre Øer. Man sejler maaske over til Porto Rico; det er nu kun en kort Tur, men de store Tobaksplantager, der findes derovre, er interessante at se, og det, at Tobak med Held kan dyrkes saa tæt ved vore Øer, har givet adskillige Tro paa, at der ogsaa paa St. Croix kunde anlægges Tobaksplantager; men foreløbig er det kun et enkelt Sted, hvor der er forsøgt. Morsommere er det dog, hvis man har Tid til at sejle længere bort, maaske helt ned til Trinidad, paa Vejen passerende Martinique, hvor Mont Pelè truende hæver sig op, men hvor Beboerne dog frygteløst bygger op ad Vulkanen, og videre forbi hele den Kæde af Øer, som begrænser Østsiden af Caribehavet. Paa Trinidad er der langt mere tropisk end paa vore Øer; inde paa Øen findes rene Urskove, og paa den sydlige Del ligger den store „Pitchlake“, Asfaltsøen, hvorfra der aarlig udføres store Mængder Asfalt. Man kan paa Trinidad muntre sig med Krokodillejagt. Man tager med en Baad, roet af to Negere, op ad en Flod, Caroniriver;

her findes slet ikke faa Krokodiller op til 3—4 Alen lange. Floden er ganske overdækket af Slyngplanter, og ubehagelige Dunster stiger af og til op; men der er saa skønt paa den Flod, at selv om man ingen Krokodiller faar, men kun et Anfald af Feber ovenpaa Turen, er al den Herlighed, man møder her, dog Umagen værd. Ved Tilbagekomsten til *Ingolf* staar Officererne klar til at haane deres Kolleger, som de mener vistnok vender hjem uden nogen Krokodille, og spørger, om de ikke skal rigge

Fastelavns Mandag.

et „Noktakkel“ til at hejse Udbyttet op med; men de bliver lidt lange i Ansigterne, naar der fra Baaden svares, at det vist bliver det bedste, da man hjemfører to store Rade, som man har skudt og med Besvær faaet op i Baaden. —

Turen gaar hjemad til vore egne Øer igen; det er Fastelavnsmandag paa Vejen, og Besætningen klæder sig ud i alle mulige fantastiske Dragter og opfører en lille Komædie; nogle forstiller Damer og virker sandelig meget illuderende. Tiden nærmer sig stærkt, da man skal hjem; der aflægges et sidste Besøg paa St. Croix, man kommer til St. Thomas og holder de sidste Afskedsballer baade ombord og i Land, ja og saa pludselig er Dagen der, hvor man skal sejle; Guvernøren aflægger Afskedsvisit ombord, Fortet salutes som ved Ankomsten, og ud af Havnen staar *Ingolf* paa sin lange Rejse til det kolde Norden; der vinkes og vinkes ind til de mange, der har samlet sig paa „Kings wharf“. — Drømmen er endt, dejlig har den været. Men 6 Uger efter er „Ingolf“ hjemme igen, — og er det ikke ogsaa dejligt! —

A. Bardenfleth.

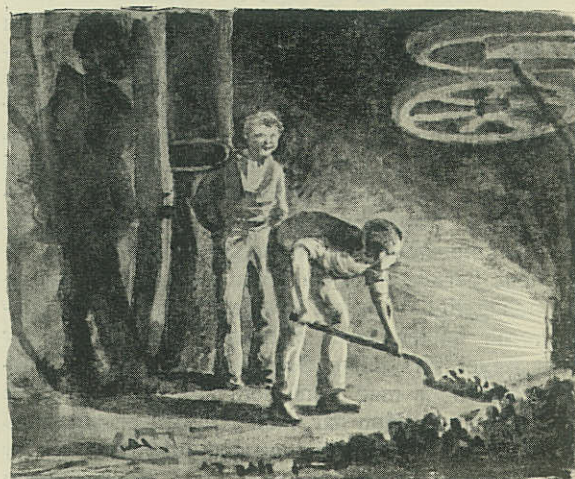
MARINESPORT.

Hvor Mennesker og Maskinerier arbejder sammen til Opnaaelsen af bedre og bedre Resultater, som stadig kan overgaa de hidtil opnaaede, trænger Kappelysten mellem de førstnævnte sig mere og mere frem. — I vor Marine gælder det om ved lang og sejt Træning at dygtiggøre sig for at komme forrest i Kapløbet, mest fordi det er en Æressag, men ogsaa fordi det kan give Udsigt til at opnaa de Præmier, som er udsatte for de bedste ved de afsluttende Øvelser. —

Der gives nu til Dags Præmier for mange Præstationer i Marinen: *Sejlsads* og *Roning* med Skibenes Fartøjer, ja selv med de midste af dem — Torpedobaadenes Smaajoller, — som to Mand løfter ud over Skibssiden, naar de skal sættes i Vandet; endvidere for *Skydning* med de forskellige Vaaben, Kanon, Gevær og Revolver. I de senere Aar faar Torpedobaadene desuden Præmier dels for de fleste Træffere indenfor et bestemt Skudantal ved *Torpedoskydningen*, dels for *det bedst vedligeholdte Materiel*.

Marinens nyeste Præmie gives for *Fyring* under Kedlerne til Udvikling af det størst mulige Antal Omdrejninger og Hestekræfter. Denne Øvelse er traadt i Stedet for de nu forældede Udholdenheds- og Fuldkraftsprøver, som ved deres urimelige Længde kun gjorde Materiellet Skade og Personellet liden eller ingen Nytte. Tidspunktet for disse Prøver var forud fastsat, hvorfor man gjorde Forberedelser, saaledes at de ikke afgav noget Bevis for, hvad man evnede, naar man pludselig var nødt til at bringe Maskiner og Kedler til den yderste Kraftudvikling. Tidspunktet for Præmiefyringen er hemmeligt, kendes kun af Overbefalingen. Der kan kun være Tale om at kende det nogle Minuter forud, naar man en skønne Dag eller Nat ser alle de jævnyrdige Baade blive lagte paa en Frontlinie for at være paa lige Fod med hinanden. Saa ved man, hvor det bærer hen, og kan maaske lige faa et Par Skovle Kul mere paa Fyrene, men det er ogsaa alt. Flotillechefen hejser et Signal, som vajer nogle Øjeblikke. Dets Nedhaling angiver Løbets Begyndelse. En kon-

trollerende Officer møder i Maskinrummet og noterer Tællemaskinens Tal, for at man ikke skal snyde sine Fyrbødere til Præmien, og nu gaar det løs i den halve Time, Kapløbet varer. Fyrbøderne har nu carte blanche; det er jo til Ære for dem alene, og de lægger al den „Kærlighed“ i Arbejdet, de formaar. Der maa tages fat med alle Kræfter for at fodre de graadige Uhy-

Paa Fyrpladsen.

rer, som to store Torpedobaadskedler er. Hver Kedel har 3 Fyrhuller med Vippedøre med Kontravægt, saaledes at de lukker af sig selv. To Fyrbødere besørger Fyringen, som kræver ca. 10 Skovle Kul pr. Minut, og en anden Fyrbøder aabner Dørene i største Skydning. Det kan nemlig hænde, at et Kedelrør springer, og hvis Døren da ulykkeligvis i det paagældende Øjeblik er aaben, faar alle de paa Fyrpladsen værende Mennesker Ild, Vand og Damp ud over sig og brændes, skoldes og steges til Døde, saaledes som det hændte i Torpedobaaden *Havhesten* d. 28. August 1911 ved Aarhus. Der staar 5—6 Menneskeliv paa Spil, idet der endnu er et Par Mand i Kulkasserne beskæftigede med at hente Kullene ud til Fyrene. En af de tilstedeværende har den Opgave udelukkende at kontrollere Vandhøjden i Kedlens Vandstandsglas og sørge for, at den opretholdes saa ensartet som muligt. Dette er af den største Vigtighed, hvor Talen er om at skaffe Damp til Maskinerier paa

over 5000 Hestekraft. Fordampningen omfatter nemlig 7000—8000 kg. Vand pr. Kedel i den halve Time, saaledes at Kedlens hele Vandindhold fordampes over 2 Gange i nævnte Tidsrum for at give Damp til Turbinernes 900 Omdrejninger pr. Minut. Det er indlysende, at nogle Øjeblikkes ringere Vandtilførsel hurtig medfører et betydeligt Svind i en Kedel med en saa rasende Dampudviklingsevne. Naar „Vandmanden“ da ikke mere kan se Vand i Glassene, maa han tilføre større Mængder for at forebygge Ulykker, og derved afkøles Kedlen, Damptrykket falder, og Omdrejningerne gaar ned. Et godt Resultat er derfor for en stor Del afhængigt af denne Mand, selv om Fyrbøderne er dygtige. Han maa have „klare“ Øjne, saa at han kan se den rigtige Vandstand hele Tiden; men dette kan være ret vanskeligt, hvor det voldsomme Lys fra de hvidglødende Fyr veksler saa brat og ofte med Mørket, naar Fyrdørene lukkes. Og han kan ikke, — som de, der fyrer, nødvendigvis maa, — bruge mørkeblaa Røgbriller mod Lyset, da han saa intet ser af det, han skal passe paa. Den ledende Fyrbøder passer Trykmaalerens Viser, som saa vidt muligt holdes paa den røde Streg. Han passer Lufttilførslen til Fyrene med Centrifugalblæsemaskinen, som suser rundt med 600 Omdrejninger i Minuttet over Hovedet paa dem alle og blæser en Brandstorm ned over Fyrpladsen. Fyrpladsen er nemlig lufttæt til lukket, og store Mængder Luft blæses, som ovenfor nævnt, ned til Fyrene, da den betydelige Kulmængde, der her er Tale om (ca. 500 kg. pr. m² af Ristefladen pr. Time), aldeles ikke vilde kunne forbrændes ved den Træk, som ad *naturlig* Vej gennem Luftrør kunde søge ned til Fyrene. Man maa bruge saakaldt *kunstig* Træk.

Det er ingen Sinecure at være paa en Fyrplads under de Forhold, som endda forværres betydeligt, hvis det gaar imod Sø og Vind med 27 Knobs Fart, de nye Torpedobaades højeste Hastighed. Søerne, som slaar over Baadens Bak og Bro, skvætter ind ad Blæsemaskinens Lufttilgangssluse, og foruden is-

kold Luft, hvirvler nu ogsaa Vand ned over de ulykkelige Mennesker, som snart er gennemblødt og forfrosne. Naar Fyrdørene saa aabnes, udsættes de for en saa voldsom Straalevarme, at Dampen kan staa af deres Klæder. Der skal et godt Helbred og gode Nerver til; men der er jo en Præmie at tjene foruden Æren ved Udmærkelsen.

Tilfældigheder kan spille nogen Rolle, da alle konkurrerende Baade jo ikke altid er ens stillede: én kan f. Eks. have været under Gang i længere Tid og derfor være snavset i Fyr og Ildveje; en anden kan i det paagældende Øjeblik ligge med svære Fyr og meget højt Damptryk og saaledes være i Stand til øjeblikkelig at sætte alle sine Omdrejninger paa, og derved faa et Forspring. Tiden er kostbar, og det gælder om at faa flest Omdrejninger, hvorfor man i Maskinrummet, hvor man maaske ikke netop i det Øjeblik kender Fyrenes Tilstand, maaske sætter for mange Omdrejninger paa straks. Der er ikke Tid til at betænke sig, og det er umuligt at konferere med Fyrbøderne gennem Talerørene, da den store Centrifugalviftes rasende Fart gør et saa infernalsk Spektakel, at Stemmen ikke slaar til. Men Konkurrencen gentages, saaledes at der ialt holdes 4 Løb med én Kedel og 4 med to Kedler i Brug, hvorved de forskellige Baades Chancer jo veksler noget.

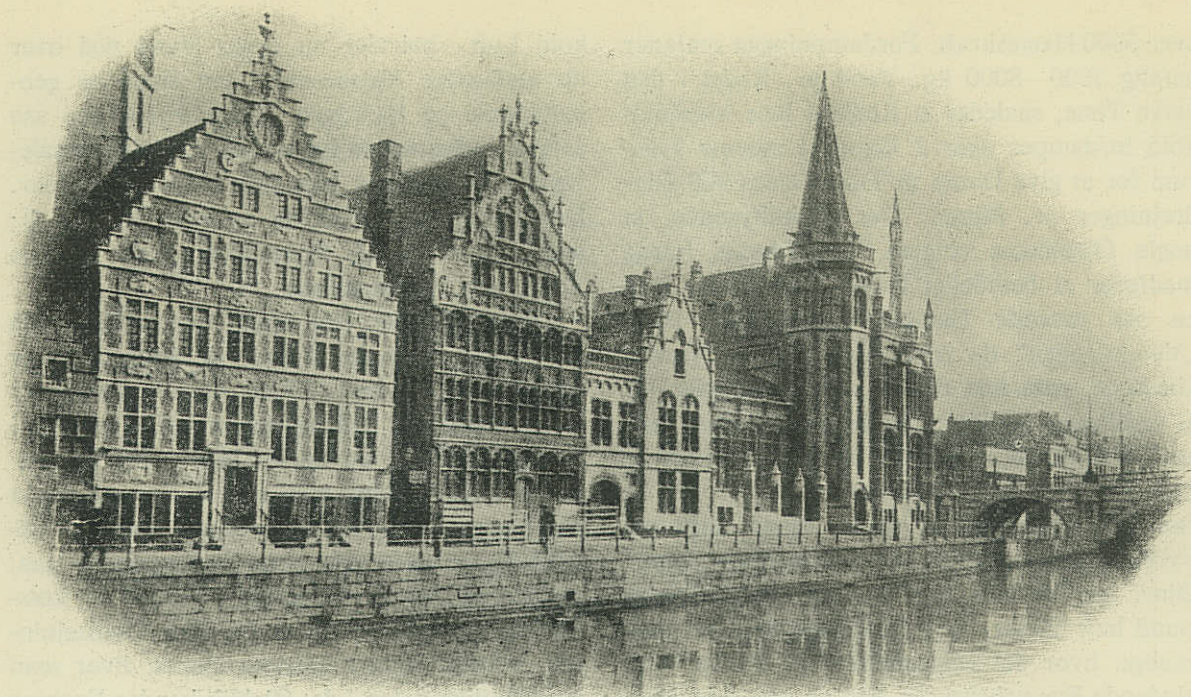
Naar den halve Time er omme, noteres Tællemaskinens Tal atter, og det samlede Antal Omdrejninger beregnes og sammenlignes for Baadene.

Præmierne bestaar i 30 Kr. til hver Fyrbøder i den vindende Baad, foruden at den dygtigste faar et Udmærkelsestegn at bære paa det venstre Ærme. Vinder en saadan med Emblem dekoreret Fyrbøder endnu en Gang ved senere Lejlighed, faar han 60 Kr. i Pengepræmie, da Tegnet kun gives én Gang.

Præmierne blev i Aar vundne af Torpedobaaden *Flyvefiskens* Fyrbødere, og de overrakte dem af Torpedobaadsflotillens Chef med et Par hædrende, venlige Ord paa Inspektionsdagen.

Hans Poulsen.

OLFERT FISCHERS BESØG I GENT 1913.

At „vise Flaget“ i fremmede Havne og gøre Danmark og Danske kendt ude omkring, har alle Dage været en af Flaadens Opgaver. Den har derved bidraget til at styrke vore gamle Handelsforbindelser og oprette nye til Gavn for vor Søhandel og vort Land paa mange Maader.

I Sommeren 1913 blev *Olfert Fischer* beordret til at aflægge et Besøg i Gent, og dette blev over al Beskrivelse vellykket. Den Gæstfrihed, der blev udvist, og den Interesse, som hele Befolkningen viste Skibet, var ubedragelige Beviser paa, at Besøget var velkomment og at Stemningen imod Danmark paa Forhaand var venlig.

Den 19' Juni om Eftermiddagen gik vi ind i Kanalen til Gent; Kanalen skriver sig fra Middelalderen, men er flere Gange bleven udvidet og havde netop nu faaet sin store Udvidelse, hvormed den er blevet en Verdensforbindelse, der giver let og sikker Adgang selv for meget store Dampere.

Kanalens fulde Længde er 32 Kilometer, den er 97 Meter bred, saa at Skibe af moderat Størrelse kan passere hinanden overalt; men der findes af Hensyn til store Skibe flere Vigebassiner.

Om Natten oplyses Kanalen af elektriske Lamper, anbragt med fra 150 til 75 Meters Afstand, hvorved Nattesejlads muliggøres uden Brug af Projektør.

Havnen i Gent bestaar af 4 Afdelinger, de 3 ældre, *Bassin du Commerce*, *Bassin du Bois*, *Avant Port*, og det nye endnu ikke helt fuldførte *Nouveau Bassin* eller *Port d'Arthur*. Der er rigelig af fuldført Bolværksplads til den nuværende Trafik, og Resten vil være færdig om ikke lang

Tid og sikkert før den store forventede Forøgelse i Trafikken er blevet til Virkelighed.

Kanalen har været overordentlig kostbar, men den skal nok give Gent Renter af de mange udlagte Penge. At Antwerpen og andre store Søstæder ser lidt skævt til Gents kraftige Forsøg paa at komme med i Verdenskonkurrencen, kan man ikke undre sig over; men man maa beundre den gent'ske Energi og ønske dem Held og Lykke til deres store Værk.

Kanalen gaar i sin halve Længde gennem hollandsk Territorium, men Land og Befolkning ser ganske ens ud i begge Lande, saa det slet ikke bemærkes, naar Grænsen passerer; Udsigten, man nyder, minder i høj Grad om et af vore gode flade Landskaber; men Fladheden overgaar dog, hvad vi kender her, og Kanaloverfladen ligger de fleste Steder over Markernes Niveau.

Allerede udenfor Terneuzen var Repræsentanten for den danske Afdeling paa Verdensudstillingen, Hr. Hans Poulsen, kommen ombord og gav en livlig Skildring af, hvad der ventede os i Gent, og han fik mere end Ret, ingen af os ombord havde tænkt, endsige oplevet at faa en saa overvældende hjertelig og gæstfri Modtagelse. Heller ikke havde vi tænkt os Gent saa stor og smuk, som den er; det er virkelig en By, det lønner sig at besøge, og maaske allermest, naar der ikke som i Sommer er Verdensudstilling. Byen er rig paa gamle smukke Partier og velbevarede Minder om Middelalderen; der findes Mængder af Monumenter, og overalt ses Blomsteranlæg, saa Byen fortjener sit Navn: „La ville des fleurs et des monuments“.

Gent er Hovedstaden i Østflanderen, og den

har gennem Tiderne hævdet en hel Del af den Uafhængighed, der prægede de gamle Hansebyer.

Den gamle Stemning vækkes ogsaa paa mangfoldige Steder ved de pragtfulde gamle Bygningspartier, hvor hele Rækker af Huse med Gavl ved Gavl staar fuldstændig velbevaret. Hemmeligheden er, at der i Gent er den største Pietet for disse Sjældenheder. Der maa ikke opføres moderne Bygninger ved Siden af de gamle, og Beboerne af disse maa mod visse pekuniære Fordele forpligte sig til ikke at forandre Husenes Ydre.

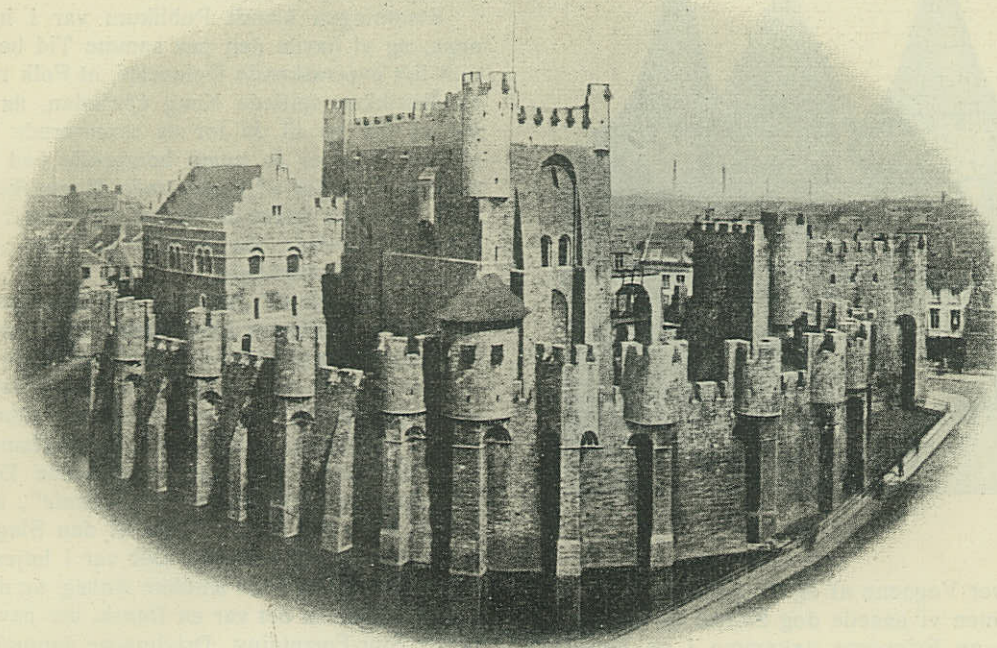
Billedet af det gamle *Château des Comtes* viser en overordentlig interessant, middelalderlig Fæst-

i Gent, og sidst men ikke mindst, at *Olfert Fischer* var det første Orlogsskib, der besøgte Byen.

Kanalsejladsen tog 3—4 Timer, og derefter fortøjedes i den nye Havn, *Port d'Arthur*, ligeoverfor det Sted, hvor Kongen den næstfølgende Dag ventedes at gaa i Land.

Iøvrigt var Stedet ubekvent og meget fjærnt fra den egentlige By, hvad nogle unge Officerer, der straks havde været paa Rekognoscering i Byen, fik at føle, da de paa den sene Hjemtur forvildede sig ud i nogle halvt udgravede og meget vildsomme Bassiner.

Den 21' Juni aflagde Chefen en Række offi-

Château des Comtes.

ning midt i Byen; her residerede Flanderns gamle Herskere, vist temmelig barbarisk, saafremt man kan slutte fra de mange uhyggelige Fangehuller under Hvælvingerne.

Quai aux Herbes er et af de bedste Partier, men der findes som sagt mange af den Art. Byen har i tidligere Dage været i høj Grad befæstet, og Taarnene *le Rabot* er et af de mange Minder derom.

Byen er gennemskaaret af Kanaler og har 230 Broer; Kanalerne er mere eller mindre sejlbare og bidrager i høj Grad til at give Byen et livligt Præg.

Tidspunktet for *Olfert Fischers* Besøg var ualmindelig heldigt paa Grund af mange sammentræffende Forhold; dels Verdensudstillingen, der netop var kommen godt i Gang, dernæst Festlighederne i Anledning af Fuldførelsen af Arbejderne paa Gent-Terneuzen-Kanalen, hvilket gav Anledning til H. M. Kong Alberts første officielle Besøg

cielle Visitter, der alle blev returnerede samme Eftermiddag, og Saluterne afløste hinanden Slag i Slag, hvorved der samledes en trofast Skare, der blokerede Kajen ved Skibet.

Samme Aften var vi til en hyggelig og paa samme Tid splendid Diner hos Gents Borgmester, Mr. Emile Braun, en Grand-Seigneur, der forener Lune og Elskværdighed med Præget af Værdigheden som Byens første Repræsentant. Han bebor et Landslot, som man ikke finder Magen til i Privateje her, og han havde foruden med sin store og tiltalende Familie bedt os sammen med saa celebre Personligheder som Borgmesteren fra Bryssel og Londons nuværende Lord Mayor m. fl. Det var en udmærket Begyndelse paa Besøget, og vi kom derfra med Følelsen af, at her vilde vi snart føle os som mellem gamle Venner.

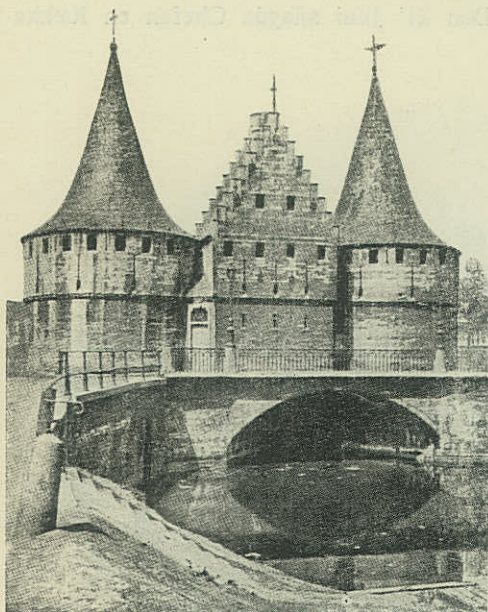
Søndag den 22' Juni indviedes, efter Restauration, det gamle berømte Fæstningstaarn *Beffroi*, der er bygget i det 12' Aarhundrede til at opbevare

og forsvare Byens Fribrev og andre Dokumenter. Samme Dag fejredes Kanalens Fuldførelse.

Vejret var straalende, By og Havn flagsmykket og Befolkningen i høj Grad i Feststemning. Kongen ankom med en Damper ad Kanalvejen; da han passerede *Olfert Fischer* afgav denne Kongesalut og Mandskabet paraderede.

Straks efter tog Officererne i Auto'er til Guvernements-Palæet for efter Tilsigelse at blive modtagne i Audiens; dette var dog nær mislykket paa Grund af den overvældende Trængsel i Ga-

Le Rabot.

derne, hvor Vognene af og til syntes haabløst indeklemte; men vi naaede dog Slottet før Kongen og saa ham og Prinserne ankomme i en Landauer, der næsten var fyldt af tilkastede Blomster.

Kongen var meget venlig og talte til de fleste under Audiensen; han forhørte sig bl. a. nøje om Forholdene ved Besejlingen af Kanalen og Havneforholdene, idet han er godt inde i og interesserer sig for Søvæsen; heldigvis kunde alt roses med fuld Ærlighed. Efter Audiensen faldt en større Ordensregn som Bevis paa, at Kong Albert var tilfreds med at se et dansk Orlogsskib deltage i Indvielsen af Belgiens nyeste Storværk.

Efter Audiensen maatte vi snarest ombord, da Skibet skulde afgaa til en mere bekvem og central Plads langt oppe i den gamle Havn. Vejene er lange i Gent, og Auto'erne kører raskt, men Brolægningen er daarlig og Chaufførerne kører vildt, saa den Befordring er ikke der som her i Byen en Nydelse.

Om Aftenen var vi til Byens store Banket, der gaves i *Théâtre Royal*, hvor der er nogle overordentlig pragtfulde Foyerer, der benyttes som Selskabsale.

Det var en pragtfuld Fest, under hvilken der dog efter almindelig udenlandsk Regel først blev

holdt Taler ved Dessert'en; men det var en hel Oplevelse at være tilstede ved den glimrende Veltaalenhed, der udfoldedes; det er ligefrem udviklet til Virtuositet i Belgien, hvad vi stadig fik bekræftet. Borgmesteren holdt Hovedtalen, hvori han indflettede en Anerkendelse af *Olfert Fischers* Tilstedeværelse i Havnen. Herpaa svarede Chefen, Kommandør Nyholm, senere og havde derved Lejlighed til at omtale det store Antal af danske Skibe, der anløber Gent og at Danmark sidste Aar var Nr. 1.

Fra Banketten tog hele Selskabet ud paa Udstillingen, hvor der i Dagens Anledning blev givet en Koncert med fremragende Kunstnere fra Bryssel og Paris. Man faar lidt Begreb om Udstillingens Anlæg ved at høre, at Feshallen var beregnet til at rumme 20,000 Mennesker.

Stemningen blandt Publikum var i høj Grad oppe, og vi havde den paa samme Tid behagelige som lidt overraskende Oplevelse, at Folk rejste sig og Musikken spillede Kong Christian, da vi kom ind og gik op til de for os reserverede Hæderspladser. Der er jo noget betagende ved at være mellem Tusinder af begejstrede Mennesker og tilmed, naar der bydes de fineste Nydelser i imponerende Omgivelser, saa det blev en Aften, der ikke vil gaa i Glemmebogen.

Mandag den 23' Juni gav den kommanderende General en Dejeuner i sit Hjem; ogsaa her gik det hyggeligt til, og al Stivhed og Kedelighed var banlyst.

Om Aftenen var de fleste fra *Olfert Fischer* ude at se paa Byliv, men nogle heldige tilbragte en yderst behagelig Aften hos vor Landsmand Hr. Joh. Hartmann, der med enestaaende Dygtighed har skabt et „*Etablissement horticole*“, der selv i Gent hvor der er saa meget af den Slags, nyder den største Anerkendelse. Det var i højeste Grad interessant at se dette smukke Anlæg, og man følte sig stolt over, at det var en Dansk, der havde skabt denne Stor-Forretning. Drivhusene dannede en hel lille By, og det var meget imponerende at se de endeløse Rækker af Palmer og Eurocarier og lignende smukke men vanskelige Arter, der er Hovedkulturen, og den Vare, der forsendes Verden over og som forhaabentlig vedblivende vil skaffe sin Opdrætter baade Ære og Velstand.

Under Opholdet havde Mandskabet daglig Landlov, og ved den danske Konsul, Hr. de Lannier's Indflydelse kunde Folkene gaa gratis paa Udstillingen, hvad de i høj Grad benyttede sig af. Skibets Besøg var saa kendt, at der overalt blev lagt Mærke til de danske Marinere, og det var en Fornøjelse kun at høre Lovord om deres Optræden. De fleste Dage var Skibet tilgængeligt for Publikum, og Antallet af Besøgende var en enkelt Dag ca. 5000, der besaa alt med Interesse og meget nødig vilde i Land igen; glædest var de, der fik en Skive Rugbrød ved Bagerovnen; det gik ned som Slikkeri.

Tirsdag den 27' Juni gav Guvernøren over Østflandern, Baron Kerchowen, en pragtfuld Diner i Guvernements-Palæet; der var ca. 70 Kuverter, og det hele formede sig som en kongelig Fest.

Guvernøren har beklædt sit høje Embede i 27 Aar, saa man forstaar, at han er en Mand, for hvem Repræsentation falder ganske naturligt, og det hele var overordentlig stilfuldt. Ved denne Lejlighed blev der imod Sædvane kun holdt enkelte Taler; men det var en af de faa officielle Fester, hvori Damerne deltog, og det gav den naturligtvis særlig Glans.

Onsdag den 25' Juni gjorde *Olfert Fischer* Forsøg paa at gengælde Gæstfriheden. Chefen havde indbudt Byens Honoratiorene til Lunch, og til om Eftermiddagen var det meste af Byens upper ten indbudt til Rout ombord.

Dagen begyndte uheldigt med skyllende Regn, der varede til Middagstid, hvorefter det var Bygevejresten af Dagen. Da Festen paa Grund af det store Antal Gæster maatte foregaa paa Dækket, var det et bedrøveligt Arbejde at pynte med Flag- og andre Dekorationer; men det blev gennemført, og da Gæsterne kom, var der alligevel ganske net, og Arrangementerne blev stærkt roste.

Alle Gæsterne blev førte om overalt i Skibet, hvilket tilsyneladende morede dem; men den lille Svingom, der blev arrangeret paa Dækket under Regnsejlet, var dog det mest vellykkede. Buffet'en i Officersmessen gjorde ogsaa Lykke, saa det hele blev erklæret for en Succes.

Torsdag den 26' var en stor Dag for Besætningen, der var indbudt til Fest paa en Kaserne i Nærheden af Udstillingen.

General de Gruette var Indbyder og havde faaet den gode Idé at lade Soldater afhente Marineerne og lade dem marschere sammen gennem Byen.

Kl. 10 om Formiddagen svingede en Afdeling paa ca. 100 Mand Infanteri med 16 Underofficerer i Spidsen og ført af et imponerende Musikkorps op paa Kajen foran *Olfert Fischer*.

Belgierne spillede Kong Christian, og vi svarede med la Brabançonne, hvorpaa Soldaterne kom ombord og besaa Skibet. En Times Tid efter afmarscheredes, idet Inddelingen var saaledes, at en Belgier og en Dansk stadig fulgte efter hinanden i Geledet. Til Musikkens Toner marscherede de saaledes gennem hele Byen, hvor Optøget gjorde stor Lykke, og stadig lød: „Vive le Danemark!“

Ved Festen paa Kasernen blev der baade spist, sunget og talt meget, og Deltagerne kom yderst tilfredse derfra.

Samme Dags Aften gav Udstillingskomitéen en Diner for *Olfert Fischers* Officerer, som atter maatte sænke Fanen for den belgiske Gæstfrihed.

Udstillingen, der havde kostet 20 à 30 Millioner Frs., var saa imponerende baade i Størrelse og i, hvad den omfattede, at den ikke kan beskrives i Korthed.

Den franske Afdeling var den største, Frankrig nogensinde har haft udenfor Frankrig, og indeholdtes i et pragtfuldt Palads.

Kongo-Afdelingen var, som rimeligt, særlig betydelig og gav et godt Billede af denne opblomstrende Fremtidsstat; der vistes bl. a. et uhyre Panorama af et Kongolandskab.

Kanadas Afdeling var en mægtig Reklame for Indvandring, og gennem Panoramaer af Landet og Modeller af Skibe m. m. virkede den meget lokkende.

Den belgiske Lyshal, der skulde give et Indtryk af den Fuldkommenhed, hvortil den elektriske Lyskunst nu er naaet, virkede fuldstændig blændende.

Danmark var ikke officielt repræsenteret, d. v. s. der var ingen af Regeringen udnævnt Repræsentant, og Staten havde ikke givet Bidrag til Udstillingen; men den danske Afdeling var privat arrangeret af Hr. Hans Poulsen, der havde haft meget Held med sig, idet den Afdeling nød stor Anseelse, fordi alt, hvad den indeholdt, var første Klasses Sager, der var smagfuldt arrangerede.

Der var Fajance fra Allumina, Porcellæn fra den kgl. Porcellænsfabrik, Terracotta fra Ipsens Enke, Sølvsaager m. m. og endelig en Model af „Selandia“. — Vi kunde godt være os selv bekendt.

Fredag den 27' Juni var der stor Frokost hos Konsulen, og samtidig gav Hr. Johan Hartmann i sit Hjem en Middag for Underofficererne, og det blev en Fest, som saavel Gæsterne som de elskværdige Værtsfolk erklærede for uforglemmelig.

Om Eftermiddagen var Konsulen ude paa Udstillingen Vært for de af Folkene, der ikke havde været med til Militærfesten Dagen før.

Søndag den 28' Juni var den sidste, men ogsaa den mest anstrengende af Gent-Dagene.

Olfert Fischer skulde egentlig være afsejlet om Torsdagen; men da den danske Afdeling paa Udstillingen først kunde aabnes om Lørdagen, var Opholdet blevet forlænget.

Af praktiske Grunde, og særlig for at faa nogle af de belgiske Ministre med, var Aabningsbanketten og Højtideligheden i det hele blevet slaaet sammen for Østrig, Japan og Danmark. Dette tog sig paa Forhaand lidt aparte ud; men blev i Virkeligheden meget vellykket, og gav under alle Omstændigheder Selskabet et meget blandet og livligt Udseende. For Talerne var der ogsaa Anledning til vittige Hentydninger til denne nye Alliance, som i hvert Fald for den Dag forløb uden Modsætninger.

Fra Banketten gik hele Selskabet gennem de 3 Afdelinger, og hvert Sted tømtes et Glas for Held og Lykke for Udstillerne og deres Nation. Modellen af Diesel-Motorskibet fremkaldte mange smigrende Udtalelser blandt de fremmede, som alle vidste god Besked med, at Danmark paa det Omraade absolut var Foregangsland.

Efter Aabningshøjtideligheden var alle indbudte til Rout af den italienske Generalkommissær for Udstillingen; her samledes atter Gents gode Selskab, og man begyndte saa smaat at tage Afsked og beklage, at Eventyret matte slutte.

Senere havde Officersmessen en lille Middag for nogle Danske, og Aftenen sluttede med et straalende Bal, som den engelske Udstillingspræsident gav i Festsalen i *Théâtre Royal*.

Her udfoldedes en Glans og Pragt, som sjæl-

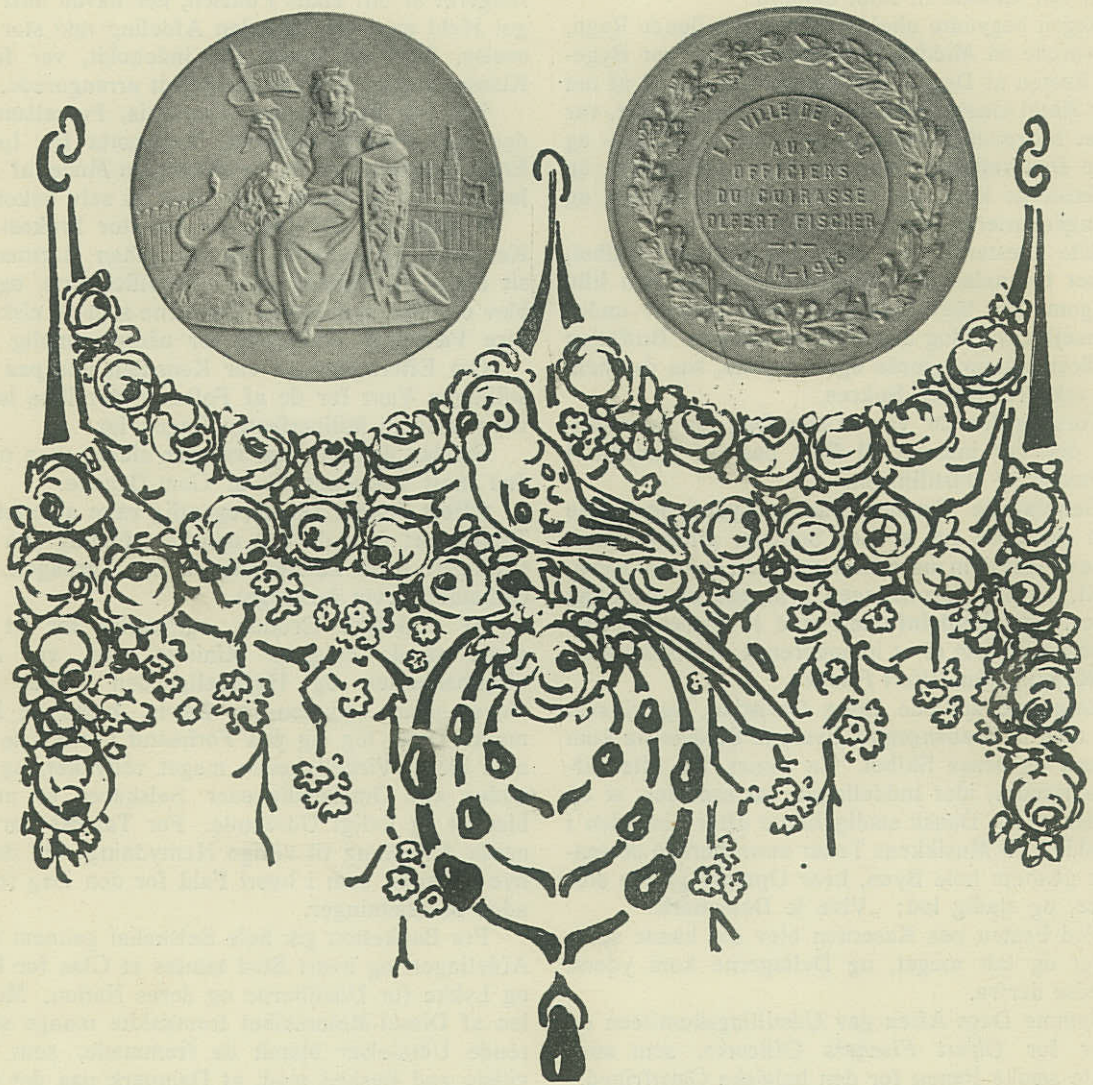
dent ses, og der maa f. Eks. være medgaaet Vognlæs af Roser til de endeløse Guirlander, der snoede sig overalt i de uhyre Rum.

Festen varede længe, men Kl. 3 skulde alle være ombord i *Olfert Fischer* for at være klar til Afsejling Kl. 6 Formd.

Trods alt det, disse Dage havde budt paa, var der ingen Træthed ombord, og alle var enige om, at beklage, at Opholdet var forbi, og at vi skulde

skilles fra de mange, gode Venner. Afskeden svarede til Modtagelsen, idet Byen gav hver Officer en Medaille med Inskription til Minde om Besøget, og alle havde et levende Indtryk af, at Broen mellem Belgien og Danmark var blevet styrket, og at Danske, der kommer dertil, vil mærke, at man der baade kender og har Sympati for Danmark og gamle Dannebrog.

M. E. Mathe-Bruun.

VILHELM TRYDES FORLAG

J. COHENS BOGTRYKKER'ER
(GEORG A. BACH)